

NIEUWSBRIEF

“SINT TUNNIS IN OELBROECK”

Januari 2007

St.Anthonis,10 januari 2007

Beste Leden,

Allereerst voor U de beste wensen in het nieuwe jaar 2007 .Dat het voor iedereen een jaar mag worden met veel voorspoed en dat we op Heemkundegebied een jaar beleven waarin we goede voortgang maken in onze vereniging.

UITNODIGING.

Op woensdag 24 januari houdt de Heemkundekring haar jaarvergadering in zaal Bos Brink 5 en deze vergadering begint om 20.00 uur.Wij rekenen op een grote opkomst en omdat het een jaarvergadering is verwachten wij nu geen introducés.

De agenda ziet er als volgt uit:

1. Opening en mededelingen
2. Notulen vorige jaarvergadering
3. Jaarverslag sekretaris
4. Jaarverslag penningmeester
5. Verslag kascontrolecommissie
6. Verkiezing nieuwe kascontrolecommissie
7. Pauze
8. Hans Pikkemaat : “Over de natuur in onze omgeving.....”.
9. Rondvraag
- 10.Sluiting
- 11..... Napraten.....

- - o o o - -

BEZICHTIGING VAN HET HEEMHUUS.

De leden van de Heemkundekring St.Tunnis in Oelbroeck worden in de gelegenheid gesteld om een bezoek te brengen aan het Heemhuus aan de Breestraat in St. Anthonis. Het ligt in de bedoeling dat onze leden één uur voor aanvang van alle ledenbijeenkomsten in de gelegenheid worden gesteld om het Heemhuus een bezoek te brengen en dat start op woensdag 24 januari om 19.00 uur. Om dit in goede banen te leiden zullen twee bestuursleden deze bezoeken begeleiden, zodat iedereen die komt ook in de gelegenheid is om een kijkje te nemen temeer dat de ruimte erg beperkt is waardoor het snel te vol kan raken. Het bestuur rekent er op dat onze leden ruimschoots gebruik gaan maken van deze gelegenheid, zodat ieder lid ook een indruk krijgt wat een Heemhuus voor de vereniging betekent en wij hopen dat deze bezoeken ertoe leiden, dat de betrokkenheid met de heemkundekring in positieve zin zich zal uitbreiden.

Dus woensdag 24 januari 2007 van 19.00 uur tot 20.00 uur is de eerste openstelling van het Heemhuus voor onze leden.

NOGMAALS NIEUWE LEDEN.

We blijven het elke keer maar weer opnieuw vermelden want wil onze vereniging goed van de grond komen dan hebben we veel leden nodig. Maar vooral leden die bereid zijn de werkgroepen te ondersteunen want op het ogenblik zijn een aantal werkgroepen danig uitgedund zodat er grote behoefte is aan nieuwe aanwas. Om lid te worden van de Heemkundekring hoeft men geen geboren en getogen inwoner te zijn van St.Anthonis. Iedereen kan lid worden als men een beetje belangstelling heeft voor historie en leefwijze van het dorp en als men zich daarin wil verdiepen. Er zijn heel veel archieven waar men gegevens kan opzoeken, maar dit kost wat tijd en daar hebben we ook mensen voor nodig. In een grote groep is meestal veel keuze voor de functies en in een kleine groep komt het werk te vaak neer op dezelfde mensen. Als we nu allemaal eens om ons heen kijken en onze voelhorens uitsteken kunnen we toch best een aantal nieuwe leden binnenhalen, zodat het voor iedereen wat minder werk wordt en de functies in de diverse werkgroepen kunnen worden aangevuld.

UNNE MOIEN AOVEND PLATPRAOTEN IN ST TÖNIS.

Zondagmiddug gingen wej mit twië lejen van de Heemkundekring St.Tunnis in Oelbroeck naor't Duitse St.Tönis. Wej wierren dor ontvange dör vurzitter Heino Thelen die ons an de ingang van de schol wor 't allemaol te doen was ontvangen. Jan Tonies en ondergetekende waren al vlug thuus bij onze bureu want 't was 'n hartelijk welkom. Jassen wegghen en toen brocht de vurzitter ons naor de ereplatsen op de urste ree neven de jörrigen burgemeister en doar zate we dan. Wej deejen ok mi an de priesvraag, want ze han dor platte woorden op 'n briefke staon mit dor achter drie kolommen mit woordjes en dan mossen wej onder an het briefke 'n A, 'n B of 'n C invullen en die letter gaf dan't goeie woord. Ge zult nie gleuve, mar wej hebbe mar twië woordjes an onzen bürman nao hoeve te vraoge en toen han we alle vraoge goe.d, dè vonde wej erg goe.d van ons. In z'n openingswoord verwelkomde de vurzitter alle minse en speciaal de genodigden op de urste twië reje. Mit name de jörrigen burgemeister en de twië gasten van Heimatbund Sint.Tunnis in Oelbroeck.

't Was unne lange naam en hej haj ur echt moeite mit um dië uut te sprèke. Wej kregen dor zestien vurdrachten te huëren die bej ons unne schitterende indruk achterlieten. 't Programma werd ondersteund dör Akkordeon- Orchester 1957 St.Tönis e.V. wa bestond uut 7 accordeonisten inclusief d'n dirigent. Ze openden vör ons mit "Intercity" van Adolf Götz, Noa de pauze lie.ten ze huëre "Take Five" van Paul Desmond en ze sloten d'n aovend af mit "Fröhliche Weinacht" unne medley van Kerstliedjes die wej ok kosse mitzingen. Van de schitterende sfeer kridde kiepevel. Wej kossen er al miër van verstaon dan vörrig jaor, mar um alles goe.d te kunnen volgen kennen wej te wennig van de Duitse taal. Nao aflowep ware wej te gast in 't Restaurant van de sporthal wor wej de aovend onder het genot van 'n hapje en 'n drankje hebben dörgebrocht in gezelschap van vurzitter Heino Thelen en zien vrouw en de sekretaresse Annelies Funken en hurre mins. Wej hebbe veul kunne praote en de banden tussen de Heemkundekringen goe.d kunnen verstevigen. Um ellef uur gingen wej dor weg en kriggen unne howep groete mit vör 't bestuur en alle leje van de Heemkundekring en in 2007 kunne wej wèr rekene op 'n uutnodiging. Dan is 't op 2 dezember te doe.n.

Louis van Loosbroek

NEEJS VAN DE DIALECTCLUB

We gaon mar wèr 'n letter verder in 't alfabet en we zetten nou de letter B in de Neejsbrie.f. Op 't volgende blad begint die.

B.

Baalzak – jute zak
Bàànd – band(auto/fiets)
Baar – gelijk
Baargeld – contantgeld
Bagge – biggen
Baggemàànd – biggenmand
Baggernerret - biggenmarkt
Bagge vangen- helpen bij geboorte biggen
Bakkus -mond
Baktàànd – kies of kiezen
Balleke – zolderruimte boven de stal of schuur
Balkeduuster – pikdonker
Ballie –drukke lawaaige vrouw
Bàllieje – roddelen
Bamboessenbessem- harde bezem
Bandel – fietsvelg
Bandelen – hoepelen
Bangescheitert - bangerik
Bântje – baan in loondienst
Bârtje -baardje(sik)
Baskuul-weegtoestel
Bât –helpt
Bats - kont
Battereej - kont
Bedienen – de laatste H.Sacramenten ontvangen
Bedplàànk – plank achter in de bedstee
Bedsteej – bedstede
Bedörve – bedorven
Beej - bij
Beejekörf – Bijenkorf
Beejèn bijelkaar
Beej gelèg – bij gelegenheid
Beejmeeske - koolmeesje
Bèèk- beek/ Vierlingsbeek(aardrijkskundig)
Bèère – bessen
Bèèrestroek/Bèèrestruuk – bessenstruik
Bèèrg – berg
Bèèrege – bergen/ Bergen(aardrijkskundig)
Bèèrput –gierput
Begènkenis – drukte
Bègodnie – helemaal niet
Begos - begon

Begrèffenis – uitvaart/ begrafenis
Begroost - verknald
Bèh – wel (Bèh ja / Bèh kom
Behelst – bezielt
Bejbieëre - aanlengen
Béjluchte – lichtgeven
Bekant - bijna
Bekieëre - Bekereren
Bekléje - bekleden
Bekokstruuve – verzinnen/plan uitbroeden
Bèkse –afkomstig uit V’beek
Bèkske – kopje/bakje/kommetje
Belève – beleven/meemaken
Bèlleke – balletje
Bemmelke - strookje
Benéje - beneden
Bèntje – beentje/pootje
Bèntje höken – laten struikelen
Benéjt - benieuwd
Berrevoets – op blote voeten
Bèrrig - dekrijp
Bescheid- er alles vanaf weten
Bescheit zegge – uitlag geven/berichtgeven
Beschiet – helpt
Beslag - beroerte
Bessem – bezem
Bessemi – haastig lopen
Besteeje - besteden
Bestüte - lovend spreken
Betâld – betaald
Beteejd – van plan
Beteeje – laten rusten
Bèter – beter
Betieds – op tijd/bijtijds
Betrèèje - betreden
Betulle – betelen/bewerken
Bèvert – bedevaart
Bevurbild – bijvoorbeeld
Bewaarschôl – kleuterschool
Beij – beiden
Béjum/Béjur - bij hem(zich) /bij haar
Bezéjus – opzij/weerskanten
Bezuure - ervoorboeten

Bezwiemd – flauwgevallen/bedwelmd
Bieën – been/benen
Bieër - mannelijk varken
Bieëstig – flink ,veel
Biene - binden
Bietse –jatten/stelen
Biete – bijten
Binde – ben je
Binneweg – zandweg
Bitje – beetje
Bitse – er zomers bijlopen in het voorjaar/koeien pas in de wei
Blaai – kletsvrouw
Blaaien - kletsen
Blaar – bladeren
Bledje – blaadje
Blèèk – grasveld voor was bleken
Blek – blik
Blèèrmoel – huilebalk
Bléjtoe – gelukkig
Blèren - huilen
Bleuskes - blaasjes
Blieke – hinderlijk kijken
Bliekte – trok een zuur gezicht
Blieve – blijven
Bloak – rook/wasem
Bloaken – roken/wasemen
Bloar – blaar
Bloas – blaas/dom meisje
Blowët - bloot
Bluije – bloeien
Bluuëj – verlegen
Boekend – boekweit
Boet - boterham.
Boezeroen - bonte kiel
Boggerd – boomgaard
Bogt – rotzooi/troep
Bojjem – bodem
Böke – vallen
Bokkepoëte - schoenen verkeerd aan
Boks – broek
Boksepiep - broekspijp
Bokseriem - broekriem
Boksetès – broekzak

Boksezolder- Zitvlak van de broek
Bökte – viel (hej bökte d'r nèt = hij viel op de grond)
Bölleke - kinderhoofdje/zich heftig uitlaten/flink hoesten
Bom - boom
Bôn/ bônne – boon/bonen
Bonk – paard/grote knol
Booj - postbode
Bööke – oprispen/huilen/boeren
Börg – garant(ie)
Borsel – borstel
Borstrok – gebreid hemd
Börtje - boordje
Botter – boter
Botteram- boterham
Bouw – oogsttijd
Bouwe- ploegen
Bôve – boven/uit het noorden
Bôverok – rok(bovenkleding)
Braafènder- vrijwel hetzelfde
Braanne – branden
Brak – schakeltje
Braoj – dik kont
Breej – balkenbrij/breed
Brèekwaar – kopjes/borden/schotels
Breijer - breder
Brèke – breken
Brèt – houten schotje
Breudje – broodje
Breuj - broden
Brieëd breed
Briense – hinniken
Brille – een naar gezicht trekke
Brôcht - bracht
Brôdmes - broodmes
Broëd – brood
Brôje – braden
Brôjer-iemand die te lang blijft zitten
Brök – brokken
Brôkkepap – melk met roggebrood
Brökske - brokje
Brombère – bramen
Brôôjwôôrst - braadworst
Bruëdje - broodje

Bruej – broed
Bruuje - broeden
Brulluft - bruiloft
Bruspot – ketel voor was/inmaak/varkensvoer
Bruuie – broeien (van hooi) /met kokend water overgieten bij slachten.
Bruud – bruid
Bruudjes - bruidjes
Brün – bruin
Brúúr – broer
Bük – buik
Bukkem - gerookte haring,bokking
Büknagel - buiknavel
Bukske – bokje/broekje
Bükske – boekje/buikje
Bulling – ingewanden/inhoud
Bunder – hectare
Bunneke – bonnetje
Böntjes - boontjes
Burgereij – mensen uit het dorp
Bördevol – boordevol
Börselke - borsteltje
Burt – beurt
Bus- oppervlakte met bomen/bos
Buske- bosje
But – botten
Bute – buiten
Buuge - buigen
Buuj - bui
Buuk – boeken
Buul – zak
Bürte – staan praten
Buus – buis, buizen
Buuze – buizen(etn),buizen(mv)

Op 23 januari komt de Dialectclub wèr béjen in 't Heemhuus um 20.00 uur.

NIEUWSBRIEF

“SINT TUNNIS IN OELBROECK”

Maart 2007

St.Anthonis 14 maart 2007

UITNODIGING

Het bestuur van de Heemkundekring St.Tunnis in Oelbroeck nodigt U uit voor de Algemene Ledenvergadering op **woensdag 28 maart 2007** bij Bos All In; aanvang 20.00 uur.

- Agenda:
1. opening
 2. mededelingen
 3. samenstelling bestuur
 4. gelegenheid voor opmerkingen en vragen over de Nieuwsbrief.
 5. voorstellen vanuit de leden en mogelijk ook vanuit de werkgroepen.

PAUZE

6. oud-dorpsgenoot Kees Goossens houdt een praatje over Sint Tunnis, zoals het eens was, zoals hij het heeft gekend en nog kent.

Na dit praatje is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

7. sluiting

N.B.

Een uur voor aanvang – dus vanaf 19.00 uur - is het Heemhuis open voor belangstellenden. Iedereen mag Mensen die mogelijk belangstelling hebben voor deze avond meebrengen. Heel graag zelfs! Entree gratis.

**Aan: Heemkundekring
'St.-Tunnis in Oelbroeck'**

Van: Jan van Goch

Betreft: Jaarvergadering 24/01'07

St.-Tunnis januari 2007

Geïnspireerd door Louis van Loosbroek (vanwege zijn verslag van het bezoek aan St. Tönis) wil ik proberen mijn relaas in het dialect te verwoorden. We moeten ons dialect koesteren, het is een kostbaar erfgoed. Accoord? Daar gaan we dan.

O ja, dit nog even: Ik ben niet geboortig van deze streek, wil mij niet euvel duiden dat ik me toch aan het dialect durf te wagen. Deze maand woon ik exact 58 (!) jaar in St.-Tunnis, dus weet ik er toch wel wat van. 'Mar as ge nie in Sintunnis geboore ziet, worde noeët 'nnen èchte Sintunnisse!' werd en wordt mij wel eens 'schiertsend' toegevoegd. Onzin. 'Onnie swa kie mal ie pansel; wee degeene die hier iets kwelluks af dinkt' En dan nu mijn relaas:

'Trugkiek op 2006'.

Ik (Jan van Goch, dus) wil ullie wa vurtelle ovvur wâ d'r vurrig jaor zoal veur de kaart kwaamp beej de werrukgroep **'Straot- en Veldnaame en Mònniement'**. Weej kwaame 'n paar kieër beejin. Mi 'weej' bedoel ik onze groep, bestaonde uut allinnig manskels: te wieëte vurzitter Harrie Peeters (hekt okwel Harrie Pieëters), Harm Douma, Toon Nabuurs (okwel Toeën Naoburs vurnoemd), Tien Verstegen (okwel Tien van Dorrus vurnoemd) en ik eiges dus, af en toe sikkretarius speulend.

Urst kwaampe weej ieders kieër àn huus beejin; op de koffie beej Harrie Pieëters en zien vrommes Dop. Bieëstig gastvreej. De koffie war purfekt, soms musgien evvul bèèter as ons eige geleuter. Sorrie, dè meug ik zoo natuurluk nie zegge, gullie zòt 'nnen vurkieërden indruk van ons kriege. Ik zeej dè mar veur sles.

Vurrig jaor zien weej veur onze vurgaderings verhuusd naor ut Heemhuus en dè is ons totnogtoe bieëstig goed buvvalle. Op dè huus stöt mi groewete letters LINK, mar dè slö volgus mien evvul allinnig mar op 't feit asdè ut soms bar kummeluk is um daor de Breestraot ovvur te komme. Soms issut daor murraakuls druk.

Vurzitter Harrie riep ons af en toe naor huus (naor 't Heemhuus dus). Duk gonk 't ovvur neije straotnaame. Dan war d'r un vurzuuk van de gemint gekomme um 'nnen neije straotnaam te bedinke. Gezè mot zien, asdè de rullaasie mi de gemint bieëstig goed is. Onze vurstelle worre hòst altied àngenomme. Vurbilde zien: **De Lange Loop, Herreweyer, Sieberspedje, Den Boggerd, De Inloop enz.**

In het Masterplan liep 't iefkes anders. Weej hân biëstig geplakkezieërd um d'r 'n mò gehieël van te maake. Van de vier vurgestelde naame wier d'r mar inne ovvurgenomme: **De Inloop**. Weej waare wâ teleurgesteld; ôk umdè voetbalklub DSV gerust wâ mieër ieër kos worre gedaon. Weej wiesse ôk nie, dè de neije sporthal naor Activia zò worre vurnoemd. Mar allee: weej kosse ons viende in de besluute van de gemint.

Groeweten Diek. Ut gemintebestuur gonk akkoord mi ons vurstel um de onloogiese toestand van Lepelstraot en Den Hoek op te losse. Mar de minse uut wâ in de volksmond 'Groeweten Diek' hekt (in het ABN Grote Dijk), wouwe nie mi werrukke. Jòmmer, hieël jòmmer.

Hanenspoor. Op 'nnen bar werrumme zommerdag zaate weej in 't Heemhuus te zwieëte (tesnuzzik beej de haand) op 'nnen naam veur 't zòggenamde Schuurmansterrein. Vurzitter Harrie stòtte dè op d'n bos en vurvolgus booge weej ons ovvur inkele buuëk en kaarte (onder andere 'n Tranchotkaart). 'n Hieël geplaar, ummenie? Nao mieër as 'n uur waare weej d'r nog nie uut. Weej hân wel wa naame, maar ieder vuulde àn zien eige waater, asdè weej de goeie naam nog nie gevonde hân. Weej din op huus àn, mi às huuswerk van de vurzitter um tuus nog 'ns verder te plakkezieëre. Dè is gedaon, mi as rizzultaat dè weej ingsele twee naame durgaave àn de gemint: Leeckers Bergje en Hanenspoor. 't Wier dus Hanenspoor wâ in de pers uitvoerig is uitgelegd. En mar goed ôk, want beej nader onderzuuk kwaam uut, asdè 't Leeckers Bergje op 'n hieël andere plâts in 't Lieëker lit.

O ja, d'r wier genöld asdè 't Schuurmansterrein op Lieëkerse grond lit en dè weej dus op andersmans terrein àn 't meskepikke waare. Dè war en is nie waar: Diejen grond li welliswaor 'nnen hanenschreej van 't Lieëker af, mar 't is St.-Tunnis! Die kritiek war dus ingsele zeik op 'nnen rieëk, niewaor?

Klôster. Onze werrukgroep hèt ôk àndacht geschonke àn 't klôster en d'n hof daor rondum. Vurgesteld wier um 'nnen brief te schrieve naor de zusters die daor 'n jaor ieër warre vurtrokke. Dè is gedaon. Zuster Margreet belde meepassant vanuut Schijndel um te bedanke. Ze waare bieëstig vurrieërd dè weej hun geschreeve hân. Ze kosse evvul ginne naam bedacht kriege en vurklaarden zich beej vurmaat akkoord mi 'n keuze van ons. Weej zien daor as werrukgroep nog nie verder mi gekomme. Goei werk vreugt tied, niewaor?

Mònniemente enzovoort. Onze werkgroep duut ôk inventariezaasie van mònniemente, kunstwerke, hiestooriese pande en andere biezondere gedenktèekes. D'r is al 'n lange liest gemaakt. De ink war nog nie dreug, of de vurlichtster van de gemint (Diny van Vliet) gonk'r al mi naor de

VVV. De veeveevee wil 'n mònniemente – kunst – histoorie - roete maake. De vraog die weeij ons kunne stelle is: 'Wille weeij hier àn mi werrukke? Doen weeij 't allinnig? Is saamewerke toch deeger niks? Weeij zien daor nog nie uut. 't Zòi zund zien as d'r niks af kumt van zò'nne histooriese roete.

1. En o ja, ovvur mònniemente en kunst gesprooke: de werrukgroep wier naauw betrokke beeij de 'trugkieër van t bild van d'n Barmhartige Samaritaan.' Ons vurstel, um dè bild beeij 't hospieshuus te zette, wier gehoonoorieërd. We warre al 'n stötje op zuuk nar dè bild en ôk naor 't plastiek van de aauwe gummustiekzaak in de Hoefstraot. Dé plastiek is daor wir trug en mò ingemetseld in de neijbouw van Pantein.

En dan nog iets. Weeij zò'n ger zien asdèttur burdjies of schildjes mi vurklaarende tekste bij biezondere gedenktèes komme. Dè's lieërzaam vur de toeriste, vur de kiender en ander eige volluk.

Beste minse, ik schei d'r uut. D'r is nog 't ieën en aander mieër gedaon. Gullie hèt nouw 'n bitje 'n gedacht ovvur wà weeij zoal hebbe uitgevrèete. Dè hoeëp ik tenminste. 't Is nie krek alles, mar tog genoeg um te zien asdè weeij prebieëre ons best te doen. Gullie hèt geliek asge zegt dettur niks in dit vurslag stöt ovvur **Veldnaame**, ôk onderdieël van ons taakepakket. Weeij hebbe vurloopig niks ekstras toe te voege àn al die kaarte die ons ex-werrukgroeplid Antoon Albers hè gemakt. Purfekt werk waornaor weeij duk griep, uutrolle, blieke, kieke en studieëre.

Ik wens ullie 'nnen vrugtbaareургadering. Ik wens vurrall voorzitter Sjaak van Kempen bieëstig veul goeie gezondheid toe en gullie allemaol 'n goei en suuksesvol 2007.

Mi vriendullukke groet,

Jan van Goch.

PS: We moeten er voor zorgen, dat het eeuwenoude karwiel -dat recentelijke is opgegraven op De Hoef- niet verloren gaat! Het wiel is uit de periode 1400 – 1600. Als niemand het wil, wordt het door de Provinciale Archeologische Dienst na onderzoek gewoon weggegooid. Mag nooit en te nimmer gebeuren. Het móet in onze gemeente blijven! Wie houdt hier de vinger aan de pols?

HEEMKUNDE IN HET RADBOUDZIEKENHUIS – een *Sinttunnisse happening*

In het Radboud moest ik een kwartiertje wachten op de dokter die de dotterbehandeling zou uitvoeren, samen met een jongere dokter die zich aan het ‘inwerken’ was. Een kwartiertje wachten kan dan lang duren, maar ongevraagd kreeg ik afleiding. Een verpleegkundige stond in mijn papieren te kijken, kwam naar me toe en zei: “Ik ben Hans Maas; ik zie dat je uit Sint Tunnis komt. Daar komt mijn vriendin ook vandaan. Misschien ken je haar wel.” “Dat zou wel eens kunnen,” zei ik, “zo groot is Sint Tunnis nou ook weer niet.” Ze heet Grietje Schampers, is een dochter van burgemeester Schampers en ze is in Sint Tunnis geboren. Heb je de familie Schampers gekend?” Ik vertelde hem dat ik een paar maanden geleden van (de tweede) mevrouw Schampers in Uden het prachtige boek “De familie Schampers” had gekregen voor onze heemkundekring. ‘Daar kun je me dan ook nog in vinden,’ zei hij. “Mijnheer Schampers heeft jarenlang aan dat boek gewerkt. De hele familie tot in Amerika toe staat er in. Hij is er al mee begonnen, toen hij bij jullie burgemeester was; soms bleef het jaren liggen, omdat hij het te druk had, maar na zijn pensionering heeft hij het helemaal afgemaakt.”

Intussen was er nog iemand bij komen staan. Hij stelde zich voor: “Ik ben dokter Remmen, ik zag in je papieren dat je uit Sint Tunnis komt; daar ben ik geboren, ik ben een kleinzoon van Jan Remmen.” Ik vertelde hem dat ik ook die familie goed kende en dat zijn tante en haar man lid waren van onze heemkundekring en dat die een zeer uitgebreide stamboom hadden van de familie. Het kwartiertje was zó om.

Tijdens de dotterbehandeling moest ik mijn handen onder het hoofd houden; na bijna een uur was dat bijna niet meer vol te houden en ik ben nu de vriendelijke Hans Maas nog dankbaar, dat hij op een gegeven ogenblik stil bij me kwam staan en ongemerkt zachtjes een arm onder mijn hoofd wegschoof, wat een enorme verlichting gaf.

Waar lid zijn van de heemkundekring al niet goed voor kan zijn.....

Hans Maas was intensive care verpleegkundige en is sinds 2001

kwaliteitsfunctionaris in een van de clusters van het St Radboudziekenhuis.

Dokter Remmen is daar momenteel werkzaam op de afdeling cardiologie. JvK

ST.TÖNIS IN DUITSLAND

Wij krijgen ook tweemaal per jaar de “St.Töniser Heimatbrief”, een schitterende uitgave van de heemkundekring uit St.Tönis. Is ook te vinden in het Heemhuus.

Bovendien kun je St.Tönis vinden op het internet: www.heimatbund-st-toenis.de

Ga je dan verder kijken bij alles wat er over deze plaats te bekijken valt, dan ontdek je heel veel, b.v. ook de geschiedenis van hun stad. Zeer interessant!

JvK

SIMONS TERUG IN SINT TUNNIS

In het voormalige pakhuis van de CAV aan de Peter Zuidstraat is deze maand de familie Simons komen wonen. De heer Simons heeft eind oktober de tentoonstelling “100 jaar Lepelstraat” bezocht en vertelde toen dat hij een verre verwant was (van een Nederlandse tak) van Johann Simons die tot 1943 in de Lepelstraat woonde en daar een zadelmakerij had.

In het eveneens prachtige boek over de stamboom van de familie Simons is die verwantschap te volgen. Dat boek hebben wij niet, de Historische Kring heeft het wel; het is zeer de moeite waard om te lezen.

Wij kregen enige tijd geleden een afschrift van de brief die mevrouw Simons toegestuurd kreeg en waarin haar werd meegedeeld, dat haar zoon gesneuveld was.

De brief is geschreven door een Duitse officier in 1944, daar dien je wel rekenig mee te houden! De zo letterlijk mogelijke vertaling luidt als volgt:

Luitenant Doya
48057 B

18. 9. 1944

Beste Mevrouw Simons!

De lange tijd gedurende wij geen veldpost ontvingen en ook geen brieven naar het vaderland konden sturen, heeft ook mijn brief, die ik U wilde sturen, vertraging opgeleverd. Ook nu nog weet ik niet of deze brief u zal bereiken. Maar ik wil proberen u enkele regels te schrijven om u op zijn minst te bevrijden uit de bestaande onzekerheid. De zekerheid die ik u moet mededelen, is helaas zeer treurig. Want uw zoon is op 25 augustus in de vuurlinie bij Tourville door artilleriegranaatscherven zwaar gewond en op weg naar het lazaret gestorven. In het kleine dorp Vurneville hebben wij hem begraven en een laatste rustplaats gegeven.

Beste mevrouw Simons, ik kan uw moederlijke smart begrijpen, die ik u door deze mededeling moet bereiden. Ook uw dochter zal door dit bericht groot verdriet ervaren. Ik kan uw smart niet verminderen, wat alleen maar een persoonlijk diep geloof vermag te doen. Maar misschien kan u de gedachte troost geven, dat de dood van uw zoon de hoogste aardse betekenis had. Hij heeft zich voor de gemeenschap en voor de toekomst van ons vaderland geofferd en zal zo een medegrondvester worden voor het leven van onze kinderen en klein- kinderen. Duizenden zijn voor ons volk gevallen en ondanks alle nood geven nog duizenden hun leven voor dit hoogste goed, dat voor ons ons vaderland betekent.

Hij zal in ons volk als een onder velen voortleven, evenals ook zijn goede geestelijke waarden in een hiernamaals verder zullen bestaan.. Hij heeft zijn leven edelmoedig vervuld. Vergeet u dat niet ondanks alle droefheid! En denkt u

eraan, dat uw zoon geen jammerklachten wil, maar een trotse oprechte droefheid, die de grote betekenis van de offerdood waardig blijft. Blijft daarom dapper en laat u niet door valse droefheid op de knieën dwingen. Wij allen strijden en sterven toch alleen voor jullie en daarom willen wij niet, dat jullie leven, waarvoor wij sterven, door verdriet wordt verteerd. Laat u zich kracht van boven geven om uw lot te dragen.

Wij allen in de Batterij weten, dat we in uw zoon een goede en trouwe kameraad hebben verloren. Hij was steeds vol goede moed en een plichtsgetrouw soldaat en een vriend voor zijn kameraden.

Wij zullen daarom steeds zijn gedachtenis in ere houden.

Als later eenmaal de geschiedenis van onze Batterij wordt geschreven, zal zijn naam met ere daarin opgetekend staan als voorbeeld voor de jongeren - waarvoor ook hij gestreden heeft -

die later eens de toekomst van ons geliefd vaderland in hun handen houden.

Ik groet u met hartelijk medeleven en ben met

Heil Hitler

uw toegenegen luitenant Diether

Doya

Van de Duitse Oorlogsgravenstichting kregen wij 27 september 2006 bericht, dat Johann Simons op 18 december 1959 herbegraven is op het soldatenkerkhof Champigny – Saint André/Departement Eure, Blok 8, rij 12, grafnummer 1060. Wij hadden een foto van het graf gevraagd; die hadden ze niet, maar via Chris Vollenberg kregen we er toch enkele. Die hebben we bewaard bij de Lepelstraat.

JvK

KNILLES D'N BOOI

Van onze goeie Piet Hendriks kreeg ik enige tijd geleden een leuk klein boekje, getiteld: **“Knillis Vertelt uit zijn leven”** – deel 1.

Het is een enig boekje, zowel wat formaat als inhoud betreft: 66 bladzijdetjes.

Bladzijde 66 luidt als volgt:

De verhalen in deze “bundel” werden geschreven door Cornelis Hendriks, oud tweeëntachtig jaar, wonende te Oploo. Ze werden van toepasselijke tekeningen voorzien door zijn zoon Piet die ook de omslag, het stencilen en het bindwerk verzorgd heeft. Ze werden op stencil getypt door zijn zoon Tien en aan de kinderen aangeboden bij gelegenheid van het jaarlijkse Sinterklaasfeest ten huize van zijn zoon Bert op zaterdag 28 november des avonds omtrent negen uur in het jaar des Heren 1970.

Zowel dit boekje als het boek van de familie Schampers kun je vinden in het Heemhuus. Daar staan nog veel meer boeken en we hopen dat er in de toekomst nog veel meer komen.

Die boeken staan er om gelezen te worden. Wie een boek meeneemt om te lezen, zou dit wel even aan mij dienen door te geven; dat moeten we noteren, anders wordt het mogelijk een janboel. En na een maand dient het terug zijn.

JvK

FOTO VAN 75 JARIG BESTAAN VAN DEN DOEL IN 1959.

De werkgroep 'Gebruiksvoorwerpen' zit niet stil en heeft al een heel pakket werk gestoken in de geschiedenis van Oefening en Uitspanning, de handboogschutterij van St.Tunnis. Op de foto hierboven zijn alle namen bij de werkgroep bekend op één na en wel de vierde persoon staande vanaf links (met bril). Wie kent deze persoon? Men kan dit laten weten bij Peter van Hassel of Toon Nabuurs. Als er in St.Tunnis nog mensen zijn die nog materiaal of foto's hebben over de handboogschutterij kunnen zij zich ook melden bij genoemde twee personen.

ANEKNOTE VAN D'N DOEL UIT BOXMEERS WEEKBLAD VAN 7 JULI 1934.

Curieuse aanhouding!

Onze handboogschutters van Oefening en Uitspanning beleefden j.l. Zondag, toen ze naar het concours te Heijthuisen waren geweest, op de terugreis een

curieus geval.

Ze hadden te Blerick -Venlo nabij de brug enigen tijd vertoeft in cafe "de Beurs" waar flinke muziek en een goed biljart tot entree nodigden en waar men dus gezellig verpoosde. Alvorens echter het "Limburgs dierbaar oord" te verlaten werden ze te Horst bij de Koninklijke Marechaussee kazerne door de Kon,Marechaussee aangehouden, werden verzocht allen uit te stappen en na ieders facie goed te hebben opgenomen, werd EEN hunner (ze waren met ruim 20 personen) iemand met een licht pak en een zwart snorretje, gesommeerd mee te gaan naar de kazerne om gefouilleerd te worden.

Allen waren stom van verbazing, toen grijs pak en snorretje en Kon, Marechaussee weer terug kwamen, (de aangehoudene bleek schuldloos als een pas geboren kind) , werd de zaak toegelicht.

De Kon. Marechaussee te Horst had een telefoontje gehad uit cafe De Beurs in Blerick , dat daar een bezoeker zijn portemonnee had verloren of was gerold en daar wij toen de enige bezoekers waren werden wij van zakkenrollerij verdacht. Wat een mooie bak. Of de President al beweerde dat hij voor allen durfde instaan en hij zijn pappenheimers kende; het bate niet.

Iedereen met een snor of snorretje moest in de Koninklijke Marechaussee-Kazerne gefouilleerd worden, echter zonder resultaat.

De leden van het boogschuttersgilde bleken geen leden van het zakkenrollersgilde, al waren er twee bij die aan het opgegeven signalement voldeden, grijs pak met een zwart kneveltje .

Enfin, de politie deed haar plicht, wat niemand kwalijk nam , en het curieuse geval verwekte veel vrolijkheid.

Niemand hunner was ooit gefouilleerd, al waren er grijze snorren bij ! .

ACHTTTIEN KINDEREN – DAT IS PAS EEN GEZIN!

VROUWELIJK GEZINSHOOFD HEEFT 36 KLEINKINDEREN EN 34 ACHTERKLEINKINDEREN

Ze kwam naar Canada met elf kinderen, in verwachting van het twaalfde en gedurende de hele reis over de oceaan was ze ziek.

Het jonge gezin kwam uiteindelijk om half tien 's avonds aan bij hun nieuwe "tehuis". Er was geen water, geen toilet, geen bedden. Er was een kachel om hout in te stoken,– maar zonder pijpen. Welkom in Canada.

“Ik dacht: wat hebben we gedaan?” Martha de Bruyn grinnikt nu, 47 jaren later. “Als ik had geweten wat ons te wachten stond, zou ik het nooit gedaan hebben, maar het was zoals het was. Natuurlijk hebben we er nu geen spijt van.”

In Canada schonk zij het leven aan nog eens zeven kinderen. Achttien zwangerschappen, ik stond perplex.

“Zesentwintig jaren bezig met luiers,”glimlachte ze. “Nee, geen wegwerpluiers.”

De luiers werden met de hand gewassen zoals alle andere spullen in die eerste jaren in Canada. Kleren voor het hele gezin, beddenlakens, alles werd gewassen met het wasbord.

De kinderen schoon houden was gemakkelijker. Zij wasten zich in een kuip op een binnenplaatsje. Martha tuinierde, kookte en weekte, deed dat telkens weer opnieuw.

“Er was geen tijd om na te denken,”zegt ze. “We worstelden en worstelden. We hadden nooit veel geld, maar we rukten het.”

Martha’s leven begon 82 jaar geleden in Nederland. Haar geboorteplaats was St.Anthonis, tussen Eindhoven en Nijmegen.

“In Nederland komen de koeien niet naar je toe,”herinnert ze zich. “Als je melk wilt hebben, ga jij naar hen toe.”En zo leerde Martha op jeugdige leeftijd naar de wei waar de koeien graasden, te fietsen om terug te keren met twee volle melkbussen, een aan elke kant van de fiets, om zo het evenwicht te bewaren. “Vaak genoeg belandde ik in de sloot,”lacht ze.

Ze leerde er het boerenwerk maar had geen weet van het traditionele vrouwen moeder-zijn. Ze had haar eigen moeder verloren toen ze twee, drie jaar was en zegt toen ze met Christ de Bruyn trouwde:”Ik wist niets van koken en het huishouden doen.”

Ze leerde het zichzelf. De eerste baby kwam in 1935. En toen kwam er weer een en weer een. En toen brak de Tweede Wereldoorlog uit. Tegen de tijd dat daar een eind aan kwam,

“waren de meeste plaatsen helemaal verwoest. Ik herinner me zelfs dat een groot aantal bomen vernield en tegen de vlakte gegaan waren. Er was daar werkelijk geen toekomst meer voor ons.”

In 1950 kwamen ze naar Canada. “De zee was tamelijk ruw,” herinnert ze zich van de overtocht, “ik denk, dat ik maar één keer in de eetzaal kwam.”

Het was grimmig toen zij zich in hun eerste huis vestigden aan Seyside Road in noordelijk Halton, maar een Nederlands gezin dat dichtbij woonde gaf een aantal van haar kinderen

voor een week onderdak, terwijl zij intussen werkten om het huis bewoonbaar te maken. Zij kregen een paar bedden en haalden hun kinderen terug – die sliepen toen met vieren in een bed.

Na een maand kwam er een vrouw van een kerk in de buurt langs om te kijken wat zij nodig hadden en kwam toen terug met een heleboel kinderkleding. “Die dag heb ik geschreid,” zegt Martha. “Ja, echt waar.” Christ vond meteen werk bij plaatselijke boeren en later in een looierij. Uiteindelijk zou hij meer dan 25 jaar bij Ford werken. Hij stierf kort voor zijn 70^e verjaardag.

“Iedereen die we in Canada ontmoetten, probeerde werkelijk ons te helpen,” weet Martha, maar in het begin verstonden ze ons niet en wij begrepen hen niet.”

De eerste Canadese de Bruyn werd in juli 1950 geboren. Echtgenoten mochten toen niet in de verloskamer zijn, dus zat Martha alleen met haar barensweeën, niet begrijpend wat de verpleegsters rondom haar zeiden. In die eerste jaren verloor ze bijna een van haar kinderen. Hij viel in een vijver bij de boerderij. Martha kon niet zwemmen en had er geen idee van hoe diep die was, maar ze plonsde zo – tot aan haar nek – de vijver in en redde haar zoon.

De kinderen zijn nu allemaal volwassen. “Ze brachten het er allemaal goed van af,” zegt Martha trots. Ze heeft 36 kleinkinderen en 34 achterkleinkinderen. En zegt dat ze er geen geheim van maakte hoe ze haar kinderen grootbracht.

“Ik hield van allemaal evenveel en zorgde ervoor, dat ze altijd schoon waren en genoeg te eten hadden,” zegt ze. “We deden ons uiterste best om te overleven en daar slaagden we in. Ik kon er soms gek van worden, maar dan was ik het gauw weer vergeten en bleef niet zitten kniezen. Daar heb je niks aan; bovendien had ik altijd graag mensen om me heen en dat helpt ook.”

Op de 80^e verjaardag van Martha kwamen alle 18 kinderen met hun gezinnen met haar bijeen in Milton.

Twee van haar dochters schreven bij die gelegenheid over hun moeder. “Ze heeft geen buitengewone dingen gedaan om over te spreken, maar hoe haar hele leven is geweest en wat ze als vrouw op haar eentje gepresteerd heeft, is uitzonderlijk,” schreven ze.

“Ze schreit met al haar kinderen. Ze lacht met hen om de kleine dingen en is zielsgelukkig met alle successen van haar kinderen.”

Uit de krant “The Hamilton Spectator” op donderdag 28 augustus 1997.

JvK

Alweer een bidprentje erbij.

Eén van de commissies van onze heemkundevereniging is de groep die zich bezig houdt met het verzamelen van bidprentjes en rouwbrieven van mensen die in St Anthonis zijn geboren en/of gestorven. Ook verzamelen zij bidprentjes en rouwbrieven van mensen die niet in St Anthonis geboren en/of gestorven zijn maar hier wel gewoond en geleefd hebben. Dit is natuurlijk erg moeilijk omdat je dat aan het bidprentje niet kunt zien, tenzij het in de tekst naar voren komt. Vooral krantenknipsels, feestgidsen, advertenties ed kunnen hierbij informatie aandragen. Dus deze zijn dan ook welkom bij onze vereniging.

Natuurlijk proberen we ook meer gegevens te weten te komen over al deze mensen zoals burgerlijke staat, beroepen, hebben ze kinderen gehad?, waar en hoe hebben ze gewoond of waar zijn ze gebleven? Foto's worden door een andere commissie nl. de fotocommissie bewaard en gearchiveerd.

De commissie bidprentjes en rouwbrieven (ofwel genealogie) is op zoek naar aanvulling van personen die graag een steentje willen bijdragen. Ook ik ben hierbij aangesloten en hoop zo mijn bescheiden bijdrage te leveren.

Laatst kreeg ik een bidprentje overhandigd van iemand van onze heemkundevereniging (zie afdruk) tbv van onze verzameling (die natuurlijk voor iedereen ter inzage ligt). Toen kwam het idee om dit verhaaltje te schrijven.

Vanaf 1811, het moment dat Napoleon de naamgeving verplicht stelde, zijn (bijna) alle namen bekend die in St Anthonis geboren en/of gestorven zijn. We zijn druk bezig om deze allemaal in de komputer in te voeren. Verder willen we relaties aanleggen zodat we snel kunnen zien hoe families in elkaar steken. Van al deze mensen willen we dan ook overige gegevens verzamelen zoals hierboven genoemd.

Als vereniging hebben we vanaf ca 1980 bijna alle bidprentjes en rouwbrieven. Hoe verder we vanaf dat jaar terug gaan, zien we dat het aantal bidprentjes, maar vooral rouwbrieven per jaar snel terugloopt. Graag willen we ook van die mensen bidprentjes en rouwbrieven te pakken krijgen. Daar zijn we, als commissie volop mee bezig maar het wordt steeds moeilijker. We hopen daarom ook op ieders medewerking.

Nu weer terug naar het gekregen bidprentje.

Het betrof een bidprentje van Gertruda Versleijen, * 5-10-1865 te St Anthonis † 21-7-1943 te Wanroij (77 jr). Zij was weduwe van Antonius Nelissen † 24-2-1940 te Wanroij (72 jr).

Meer stond er niet op het bidprentje en meer wist ik op dat moment ook niet. Toen ben ik verder gaan zoeken. Ik ben achter de PC gaan zitten en heb via

internet (BHIC.nl) de volgende gegevens verzameld. Gertruij en Antonius bleken op 19-6-1897 te Oploo te zijn getrouwd.

De vader van Gertruij was linnenwever Jozef Versleijen *18-2-1821 te Venraij † 30-12-1894 te St Anthonis, zoon van Johannes Versleijen en Theodora (Allegonda) van de Mortel. Haar moeder was dagloneres Maria Anna Derks *8-6-1832 te St Anthonis †25-4-1894 te St Anthonis, dochter van linnenwever Peter Derks en Geertruij Ludolfs.

De ouders van Gertruij waren op 14-5-1859 te Oploo getrouwd en hebben 7 kinderen gekregen waarvan Gertruij de middelste was.

De oudste was Johannes *26-2-1860 te St Anthonis †3-7-1933 te St Anthonis. Hij was van beroep linnenwever maar ook een aantal jaren herbergier. Hij is 3 keer getrouwd geweest nl. 1^e keer op 20-4-1887 te Gemert met Johanna van den Berg *15-12-1855 te Gemert †9-3-1889 te St Anthonis (33 jr), dochter van Theodorus van den Berg en Allegonda van den Brand. Samen hebben ze 2 kinderen gekregen die allebij slechts 2 dagen geleefd hebben nl. Gerardus *28-1-1888 St Anthonis †31-1-1888 St Anthonis en Allegonda * 18-2-1889 te St Anthonis †20-2-1889 St Anthonis

De 2^e keer trouwde Johannes op 10-5-1889 te Oploo met Theodora Maria Willems, geboren te Overloon, †8-3-1900 te St Anthonis (40 jr), dochter van Peter Willems en Johanna van Bracht. Samen kregen zij 6 kinderen nl. Johanna *1-4-1890 St Anthonis, Maria Johanna*8-1-1892 te St Anthonis, Maria Anna*1-7-1893 te St Anthonis, Huberdina*10-9-1894 St Anthonis, Joseph*18-4-1896 te St Anthonis en Peter Johannes*1-7-1898 te st Anthonis.

Op 5-5-1902 trouwde Johannes voor de 3^e keer te Oploo met Hendrika Jans, geboren te Beugen †21-4-1929 te St Anthonis (63 jr), dochter van Johannes Jans en Antonia Hendriks. Dit huwelijk bleef kinderloos.

Als 2e en 3e kind volgden twee zonen die op 24-3-1863 resp. 25-9-1864 naamloos (NN) te St Anthonis geboren en gestorven zijn.

Als 4^e kind kwam Gertruij.

Als 5^e, 6^e en 7^e kind volgden Peter*20-10-1868 te St Anthonis †16-11-1868 te St Anthonis (4 weken), Martinus*9-4-1870 te st Anthonis †12-4-1870 te St Anthonis (3 dagen) en Allegonda *18-12-1873 te St Anthonis †11-1-1874 te St Anthonis (3 weken).

Maar wie was nou Antonius Nelissen?

Antonius Nillisen bleek op 8-4-1867 te Ledeacker te zijn geboren als 3^e kind van 4 kinderen.

De vader van Arnoldus was Arnoldus Nillissen *26-9-1830 St Anthonis †18-2-1901 te Ledeacker (70 jr), zoon van landbouwers Arnoldus Nillesen en Elisabeth Fransen. Zijn moeder was Elisabeth van Dijk *7-4-1830 te St Anthonis †23-7-1904 te Ledeacker, dochter van Lambertus van Dijk en Hendrina Nabers.

Het 1e kind heette ook Antoon, die echter slechts 2 jaar oud is geworden nl. *6-4-1862 Ledeacker, †16-6-1864 te Ledeacker.

Als 2e kind kwam Hendrika *8-7-1865 te Ledeacker †18-6-1928 te Beugen (62 jr). Zij huwde op 4-4-1891 te Oploo met Antonius Cornelis Schaminee *te Beugen, zoon van Johannes Schaminé en Huberdina Jilesen. Zij kregen minstens 2 kinderen nl. Huberdina, op 8-7-1918 te Beugen/Rijkevoort gehuwd met Hendrikus de Haas, en Gertruda, op 24-4-1922 te Beugen/Rijkevoort gehuwd met Johannes Verdijck.

Als 3e kind werd, zoals eerder al gezegd, Antonius geboren.

Als 4e kind volgde Elisabeth* 20-7-1869 te Ledeacker.

En toen kwam ik vast te zitten. Waar haal ik nog meer gegevens vandaan?

Vragen had ik nog voldoende, die ik graag beantwoord zou willen hebben zoals:

- Waar hebben Gertruij en Antonius gewoond, hebben zij kinderen gekregen en wat is er van die kinderen terechtgekomen? Waarschijnlijk zijn ze in Wanroij gaan wonen omdat ze daar allebij zijn gestorven. Behalve het aantal kinderen is verdere uitwerking voor onze vereniging niet van belang. **(zie nagezocht 2)**
- Op welke plaats in St Anthonis is Johannes, de oudere broer van Gertruij, herbergier geweest? Waarom is hij later weer linnenwever geworden en wie heeft hem als herbergier opgevolgd?
- Zijn er nog nakomelingen van de kinderen van Johannes en Theodora Maria Versleijen-Willems? **(zie nagekomen bericht1)**
- Zijn er nog nakomelingen van de kinderen van Hendrika Nillissen en Antonius Cornelis Schaminee? Niet dat dit zo heel erg interessant is voor onze vereniging (hebben waarschijnlijk geen van allen relaties meer met St.Anthonis), maar kunnen bv nog wel gegevens aandragen over bovengenoemde personen.
- Waar is Elisabeth Nillissen gebleven? Is zij getrouwd? **(zie nagezocht 3)**
- Waar komt dit bidprentje vanaf? Heeft die persoon ook bidprentjes en/of rouwbrieven van de overige familieleden? Weet hij misschien ook iets te vertellen over de omstandigheden van toen? Zijn er ook foto's bekend van bovengenoemde personen?

Vanwege overige prioriteiten ben ik maar niet verder gaan zoeken. Zo zie je maar wat één bidprentje teweeg kan brengen. Als iemand mij aan meer gegevens van deze familie kan helpen dan hoor ik dat natuurlijk graag. Het bovenstaande heb ik tbv deze nieuwsbrief éénmalig op deze manier uitgeschreven. De gegevens zijn natuurlijk ook in een komputerbestand ingevoerd waaruit snel overzichtelijke stambomen en genealogien uitgeprint kunnen worden. Het bidprentje heb ik met veel plezier opgeborgen in de ordners met rouwbrieven en bidprentjes, die voortaan staan opgeslagen in ons heemhuus.

Van: Jan de Kleijnen.

Nagekomen bericht 1.(van Jac van Kempen)

NAKOMELINGEN VAN JOHANNES EN THEODORA MARIA VERSLEIJEN-WILLEMS

Johanna *1-4-1890 (Hanneke) trouwde met Frans van Uden *13-5-1890. Zij bouwden een nieuw huis (nu Breestraat 52) bij het ouderlijk huis van Versleijen. Vader Johan Versleijen was linnenwever. Zie boek Lepelstraat blz. 86. tweede kolom het 2^e stukje, dat gaat over Johannes Versleijen.

Frans van Uden begon in het nieuwe huis een kapperszaak voor heren; daarnaast werd er – eerst in de oude schuur, later werd daar ook een nieuw gebouw – een eierinpakbedrijf gevestigd. Mariet Dekkers heeft daar later nog jarenlang aan meegewerkt.

Frans van Uden en Johanna kregen één zoon: Theo van Uden *17-8-1931; die woont nu Den Hil 19, is ongehuwd gebleven.

Johanna Versleijen is 6-1-1944 overleden. Frans van Uden hertrouwde met Petronella Klomp uit Mill in januari 1946, maar is hetzelfde jaar, 23-11-1946 overleden. Op 20-6-1950 hertrouwde Petronella Klomp met Jos (Sjef) Vloet – kastelein – die tegelijk trouwde met zijn dochter en twee zoons. Zodoende had Theo van Uden een 2^e moeder en een 2^e vader. Maar ook Petronella Klomp is korte tijd daarna overleden.

Met behulp van Theo van Uden kunnen we dit allemaal precies nagaan.

De 2^e dochter van Johan Versleijen, Maria Johanna, trouwde met Piet Gieben. Deze vestigde zich als smid in de Breestraat en daar kwam ook al gauw een winkel bij. We hebben foto's van deze smederij (waar nu “'t Cafeetje” is). Zij kregen 8 kinderen: Harrie – Dora – Jo (is gehuwd met Jo de Jong) – Jan – Sjef (gesneuveld in Indonesië) – Riek – Marietje – Frans.

Met behulp van Jo de Jong kunnen we een stamboom opzetten. Die weet waarschijnlijk ook nog meer over de twee zoons van Johan Versleijen, Joseph en Peter Johannes, die een smederij hadden in Oostrum en Oirlo.

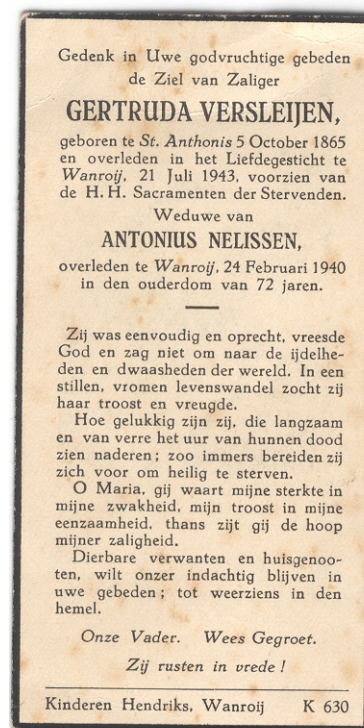
Nagezocht 2.(bron “200 jaar Op 't Leecke”)

Antonius Nelissen was landbouwer te Ledeacker en zijn huwelijk met Gertuij Versleijen bleef kinderloos. Hij neemt vanaf 1897 het boerenbedrijfje van ruim één hectare in de Vrijstraat (De Vrij C22) over van Petronella van Dijk, die datzelfde jaar stierf. Hij bezat een ezel om het land te bewerken. Ook vervulde hij jarenlang bestuursfuncties in Ledeacker. Rond 1930 wordt dit huisje verkocht aan Gerardus Baltussen, die het na enige jaren in ca 1935 sloopte. In het boek staat dat zowel Antonius als Gertruij hier Op de Vrij C22 tot aan hun dood zijn blijven wonen echter ze zijn beiden meer dan 10 jaar later in Wanroy gestorven (zie sterfdata). Waarschijnlijk hebben ze vanaf 1930 tot hun dood in Wanroij gewoond???(wie weet hoe dit precies zit?)

Nagezocht 3 (bron “ 200 jaar Op 't Leecke”)

Elisabeth Nelissen trouwt met Johannes Jozeph, die in 1873 te Wanroij is geboren. Zij nemen het ouderlijk huis van Elisabeth over; een boerenbedrijf op Vrijstraat 19 te Ledeacker. Zij krijgen 5 kinderen nl. Drika (1901), Bertha (1903), Petrus (1906), Nella (1908) en Antoon (1910). Petrus overlijdt in 1918 aan de Spaanse Griep. (In 1918 was er een epidemie van deze ziekte)

Deze boerderij brandt in de dertiger jaren tot aan de grond toe af en ze bouwen een nieuw huis met stal en schuur. Antoon, de jongste zoon van Elisabeth, trouwt met Dina de Graaf uit Handel/Gemert en blijft op de boerderij wonen tot omstreeks 1960; 4 kinderen. Daarna verkopen zij de boerderij aan Gerrit Baltussen en gaan in de Mgr. Beckersstraat wonen.

NIEUWSBRIEF

“SINT TUNNIS IN OELBROECK”

Mei 2007

St.Anthonis, 11 mei 2007

UITNODIGING

Voor de ledenvergadering op woensdag 30 mei om 20.00 uur in zaal Bos aan de Brink.

Agenda:

Opening + mededelingen.

De werkgroepen aan het woord:

Verslag en toelichting van en op de werkzaamheden die tot nu toe zijn verricht door:

Veldnamen ; fotowerkgroep; gebruiksvoorwerpen;

Dorpsherinneringen; genealogie; dialectgroep.

Iedereen krijgt zo een overzicht van de stand van zaken.

Daarna zullen aan de hand van dia's interessante zaken verteld worden die je kunt tegenkomen wanneer je bezig bent met stamboomonderzoek en bidprentjes.

Ook het kerkhof en een mogelijk onderkomen zal ter sprake komen.

Er is bij ieder onderdeel van de bijeenkomst gelegenheid om vragen te stellen en elkaar te informeren. Wanneer iemand persoonlijk tijdens de vergadering iets naar voren wil brengen, hebben we wel graag dat dit vooraf aan het bestuur kenbaar wordt gemaakt.

We verwachten een grote opkomst.

Het Bestuur

P.S. Het Heemhuus is vanaf 19.00 uur open voor de Leden.

‘DE BLAUWVOET’

In de rubriek “Geveltaal”verhaalt de Gelderlander van tijd tot tijd over namen die op huizen en andere gebouwen staan en tracht die te verklaren. Vijf december 2006 was “De Blauwvoet” aan de beurt. Met daarbij een mooie foto van Jo en Marietje Schuurmans.

De eerste bewoner van dit huis was dokter Jos Verbeeck, die op 8 september 1927 – 80 jaar geleden dus – hier zijn huisartsenpraktijk begon. In het glas in lood in de hal staat te lezen: *Vliegt de Blauwvoet, storm op zee*. De Blauwvoet staat voor de vogel Jan van Gent, die je inderdaad alleen te zien krijgt wanneer er storm op komst is. Maar wat die vogel met het huis van de dokter te maken had, kon de Gelderlander ook niet vertellen.

Voor een verklaring moeten we naar Vlaanderen in België. Daar bestond na 1830, toen de Belgische Opstand de afscheiding van België, los van Nederland, ontstond, een Vlaamse beweging, die ijverde voor hernieuwde aansluiting bij Nederland. In die jaren ontstond de taalstrijd tussen Vlamingen en Walen, die nu nog altijd woedt en die b.v. in 1993 tot resultaat had, dat België een federale staat werd, waar Vlamingen en Walen hun eigen boontjes konden doppen. Het Vlaams Blok, later het Vlaams Belang, kwam voort uit die taalstrijd die zich vooral op politiek en cultureel gebied manifesteerde.

De jonge Jos Verbeeck sympathiseerde heel erg met die Vlaamse Beweging, die vooral veel aanhangers telde onder studenten. In 1875 bracht een van hen, de Vlaamse dichter Albrecht Rodenbach, het lied “Nu het lied der Vlaamse Zonen” dat een strijdlied werd van de Vlaamse studenten. Hij vond inspiratie voor dit lied in de roman van Hendrik Conscience “Kerels van Vlaanderen” waarin de volgende strijdcreet zeer bekend werd: “Vliegt de Blauwvoet, storm op zee”.

Die kreet kende de schrijver in de Gelderlander ook en met hem hebben velen de Blauwvoet met de vogel Jan van Gent in verband gebracht. Maar eigenlijk slaat de Blauwvoet terug op een grote ruzie tussen twee Vlaamse families, de Isengrims en de Blauvoeters, die reeds in de 13^e eeuw hun vetes uitvochten.

Na de Eerste Wereldoorlog hebben veel leden van de Vlaamse Beweging België verlaten. Sommigen van hen hadden samengewerkt met de Duitse bezetter en werden voor landverraders gehouden, weer anderen vertrokken uit teleurstelling – hun idealen werden niet verwezenlijkt – vooral naar Nederland. Zo ook Jos Verbeeck. In de naam “De Blauwvoet” en de spreuk in de hal bleef hij Vlaanderen trouw. Hij werd de eerste huisarts in ons dorp, was als zodanig zeer bekwaam en heeft veel gedaan voor de volksgezondheid in onze streek. Bij een mogelijke herinrichting van het kerkhof dient zijn graf in ieder geval behouden te blijven. En de naam “De Blauwvoet” natuurlijk ook.

Jo de Jong verschaftte ons onlangs tekst en melodie van het bekende lied:

*Nu een lied der Vlaamse zonen,
Nu een dreunend kerelslied,
Dat in wilde Noordertonen
Uit het diepst ons hert ontschiet.*

*Ei, het lied der Vlaamse zonen,
Met zijn hoge Noordertonen,
En het oude Vlaams “Hou zee”,
Vliegt de Blauwvoet, storm op zee!*

JvK

BERICHT UIT ST.TÖNIS

Beste heemkundevrienden,

Niet “ieder hondsgezeik”, maar ieder jaar met Kerstmis en met Pasen en tussendoor nog een keer kunt u een groet en nieuwtjes via e-mail van uw heemkundekring verwachten. En zo mag ik jullie nu namens het hele bestuur de beste wensen voor een vrolijk Paasfeest doorgeven.

Bij deze gelegenheid verwijs ik nu al naar de St.Tönisse ambachtsmarkt, die de reclamebond op 28 en 29 april organiseert in de voetgangerszone. Ook de heemkundekring doet daaraan mee. In de Antoniusstraat 6 kan men ijverige ambachtslui in actie “bezichtigen” en daarnaast ook een kijkje nemen naar de vorderingen in ons heemhuis. Zaterdags openen wij van 12 tot 16 uur en zondags van 11 tot 17 uur de deuren van de voormalige porseleinwinkel en we verheugen ons op uw bezoek.

Ook in de Marktstraat – vóór de heemkamer – zijn wij met een stand vertegenwoordigd. Hier kan men tweede hands boeken, oude streekboeken en heembrieven voor een zacht prijsje kopen. Voor liefhebbers van etsen uit de streek bieden wij Serigrafieken (?) met verschillende motieven van Willy Kersten aan. Onder andere heeft Kersten in 1973 de Streuff-molen getekend, nog in volle pracht met zijn wieken naar een ansichtkaart van voor de oorlog. Deze tekening hebben wij als Paasgroet aan deze mail bevestigd – mogelijk een nieuw achtergrond- beeld voor uw pc?

Tegenwoordig laat de molen – iedereen weet het – “zijn vleugels hangen”. Wie wil meehelpen dat er een einde komt aan deze treurige toestand, kan een gift overmaken onder het trefwoord “Sanierung Flügelkreuz Mühle”.

Onze Heimatbund heeft als gevolmachtigde de verzorging van de volgende rekeningen op zich genomen: (volgen 3 rekeningnummers van 3 banken).

Tot zover voor deze keer en zoals reeds in het begin gezegd:

Vrolijk Paasfeest – wenst u Heimatbund St.Tönis 1952 e.V.

voor het bestuur : Werner Lessenich – plaatsvervangend voorzitter

Wij kregen dit bericht te laat om in de vorige nieuwsbrief op te nemen, zodat 28 en 29 april voor ons niets meer kunnen betekenen. We hebben hierop gevraagd of er deze zomer nog andere activiteiten plaatsvinden, die mogelijk de moeite waard zijn om te bezoeken en of we die dan tijdig doorkrijgen.

JvK

H E T P E E L D O R P (St.Anthonis)

Aan:A.J.M.v.d. Baerendonck.

Amice, geen verwijten meer.
Ge wilt omstandig weten
Hoe het oord geschapen, waar het lot
Mij neder heeft gesmeten.

Welnu 't is 'n Noord-Brabants dorp
Door heide en Peel omgeven,
En waar beschaving ruim een eeuw
Ten achter is gebleven.

Daar wordt geen dommer vuiler
In Nederland gevonden,
En hij dien 't noodlot daar verbant
Boet dubbel voor zijn zonden.

De heerentitel die er slechts
Geschoren kruinen voeren
Zijn meester daar en leven vet
Ten prijs van 't zweet der boeren.

Om met die Heren 't wel te staan
Hebt gij slechts niet te denken,
Een trouwe tempelklant te zijn
En goed te kunnenschenken.

Maar mist ge die hoedanigheden
Wees dan een deugdzaam Christen,
Het baat U niet, ze mijden U
Als 't schuim der Atheïsten.

Een werktuig is er 't dorpsbestuur
Slechts in de hand dier Heeren,
Wie 't dan ook schier geen moeite
kost
Elk sprankjen Lichts te weren.

De menschen zijn daar zoo als't heet
Godsdienstig, braaf en eerlijk.
Ze gaan tenminste druk ter kerk
En hun gesmeek is deerlijk.

Maar vinden ze ergens voordeel in,
O, dan is hun geweten
Zoo rekbaar, als de stof, die wij
Thans gutta-percha heeten.

Vergeefs beproeft ge er reedlijkheid
In 't boerenbrein te prenten,
Slechts één ding kennen ze in den
grond,
't Is passen op hun centen.

Hun aard is vadsig, lui en stomp,
Hun vreugd dolzinnig razen,
En al dat naar vooruitgang zweemt
Verwekt er elks verbazen.

De vrouwen scheren zich het haar
Zoo kort gelijk marmotten,
En zijn er lieflijk, schoon en vlug
Als die der Hottentotten.

Een zakdoek is daar luxe, elk grijpt
Zijn neus slechts met de vingeren,
Om, 't zij op straat, in huis of kerk,
Iets naar de grond te slingeren.

Soms ziet ge een vlegel, lomp en vuil
Met ruw behouwen leden
Op klompen, waar nog drek aan kleeft,
Uw kamer binnentreden.

Een zwart doorbraden stompje pijp
Siert zijn bevuilde lippen,
Waaruit ge een damp, die 't hart
benauwt,
Van tijd tot tijd ziet glippen.

Hij spreekt U toe in plumpe taal
En zonder eens te groeten,
En werpt U zijn afzichtelijk spog
Bij pozen voor de voeten.

Doch moest ik van dat oord U 't fraais
 Van A tot Z beschrijven,
 Ik zou een ganschen zomerdag
 Aan het rijmen kunnen blijven.
 Dus basta, en de naam van 't nest
 Ook die zij slechts verzwegen,
 Maar 'k wil U zeggen wie ze er eens
 Tot dorpspatroon verkregen.

Toen hen een kerkje was gebouwd,
 Liet de eerste heer zich hooren,
 En sprak ... Een tempel hebt ge nu
 En ook een fraaien toren.

Maar wie beschermt u al dat schoons?
 Hier willen we over spreken.
 'k Heb, wijl ik voor U lieden denk,
 De zaak eens goed bekeken.

De zalige Abt Anthonius
 Is 't dien wij hier behoeven,
 Hij zal Uw Steun en Middelaar zijn,
 Wat ook U moogt bedroeven.

Hij die zijn varken trouw beschut,
 Die Heilige hoog geprezen,
 Zal, hoop 'k, dit veilig ook voor U
 Een waar beschermer wezen.

En merk dit wel, ons dorp bezit
 Aldus niet slechts een hoeder,
 Maar in des Heiligen varkens krijgt
 Gij allen ook een broeder.

De boeren juichten ... Tot patroon
 Werd St.Anthoon verheven.
 Ik echter had in hunne plaats
 Zijn volg'ling('t varken) 't ambt
 gegeven.

En waant ge vriend nu tegen 't oord
 Mijn geest wat ingenomen,
 Neem dan tot overtuiging slechts
 De moeite eens hier te komen.

Januari 1956 W.E.N.
 Muskeijn.

Dit gedicht werd zo'n vijftig jaar
 geledem aangetroffen op de zolder
 van het gemeentehuis te St.Anthonis.
 De maker van dit spotgedicht is de
 heer Willem Ernst Nicolaas
 Muskeijn, geboren te Antwerpen op 11
 oktober 1815. Als belasting-
 Ontvanger voor het rijk was hij als
 vrijgezel in de kost bij de familie Arts
 in de
 Zwaan. St.Tunnis was een goede
 honderdvijftig jaar geleden een stil
 peeldorp met een boerenbevolking,
 die meer aandacht had voor het
 schrale dagelijkse brood dan voor
 cultuur. Voor iemand uit een grote
 stad was het een hele dobber zijn tijd
 temidden van deze rurale bevolking
 door te brengen, ondanks het feit dat
 misschien het fraaie begin 16^e eeuwse
 Antwerpse altaar nog in de parochie-
 kerk stond. Enige maanden later werd
 de heer Muskeijn overgeplaatst naar
 Erp, maar het is de vraag of de
 toestanden daar florisanter waren.
 We moeten het geheel bekijken door
 de sarcastische bril van de zich
 vervelende vrijgezel. Of zijn vriend
 van den Baerendonck een
 fantasienaam is of een werkelijk
 bestaand iemand hebben we niet
 kunnen achterhalen.

Drs. H.Douma
 Bron: Merlet november 1969 (Blad
 van het Streekarchivariaat).

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OPLOO C.A.

Nader voorgenomen het verzoek van Hendrikus van Tits tot het oprichten van een schietboom op het perceel, kadastraal bekend op den legger dezer gemeente onder Sectie B n° 1275, gelegen ten noorden van het huis, gemerkt n° 7 van wijk A en kadastraal bekend onder nummer 1169 van wijk B dezer gemeente-----

Gezien de daarbij overgelegde stukken,-----

Gezien het proces verbaal der zitting van 7 Augustus 1892, ingevolge art.7 der wet van 2 Juni 1875 / Stbl. n° 95 / gehouden, waaruit blijkt dat geen bezwaren tegen die oprichting zijn ingebracht-----

Besluiten:

1° Aan Hendrikus van Tits, herbergier, te St.Anthonis, te vergunnen op het perceel Sectie B n° 1275 dezer gemeente, op te richten een Schietboom, waarop zal kunnen worden geschoten op den laatsten Zondag van elke maand des jaars en wel van 15 April tot 15 October 's-namiddags van 5 tot 6½ uur en de overige maanden des jaars van 1 tot 2 uur

's namiddags,-----

-----Onder voorwaarden: -----1° Dat op aanzegging van wege den Burgemeester het schieten niet mag plaats hebben of zal moeten worden gestaakt, zoo deze mocht oordeelen er voor anderen hinder of gevaar bestaat en -----2° Dat dit besluit ten allen tijde door Burgemeester en Wethouders zal kunnen worden ingetrokken.

was getekend: paraaf: *En*

Zo luidde een besluit van B en W uit 1892.

Herbergier Henricus van Tits woonde toen tegenover de kerk waar nu de Taveerne is en waar voorheen Sjef Vloet café had. Er is een duidelijk kaartje bij dit besluit gevoegd, waarop de schutboom (het besluit spreekt van “schietboom”, op het kaartje staat “schutboom”) duidelijk staat aangegeven, nl. aan de noordzijde achter het café. In het besluit werd dit aangeduid met sectie 1275, op het kaartje staat 1257. Op het kaartje – situatie in 1892 - staan ook de huizen en de straten. Waarbij opvalt dat er in de Breestraat vanaf de kerk tot aan de beek bij de Perdsheem aan de ene kant maar drie huizen staan: café van Tits, nog een woning (vermoedelijk waar later Jan de köster woonde) en de boerderij van de familie Remmen. Over de beek zie je dan de vicarie en het vroegere huis waar Mariet Dekkers woonde. Aan de andere kant van de weg zie je de kerk, het oude huis waar vroeger Teng Willems woonhuis en garage had, daarnaast nog een woning en net voor de beek het huis dat eertijds schuur van de familie

Remmen was en waar later o.a. de families van de Laar en Karel Reijnen hebben gewoond.

Weinig huizen dus in de Breestraat, terwijl in het stukje van de Lepelstraat dat je op de kaart kunt zien, veel meer woningen staan met aan de kerkkant de Bottermien.

ERFGOED A LA CARTE

(op verzoek plaatsen wij dit artikel. Ons bestuur heeft deelgenomen aan de besprekingen van dit project. Op de basisschool is Martin Mahler zeer actief met deze materie! – JvK)

ERFGOED KOMT ER AAN !

In deze nieuwsbrief vindt u de laatste informatie over het project ‘erfgoed à la carte’ in de regio Land van Cuijk en de kop van Noord-Limburg:

Erfgoed komt er aan!

In het voorjaar van 2005 is een uitgebreide inventarisatie van erfgoedactiviteiten bij de erfgoedinstellingen (heemkundekringen) en het onderwijs in de regio gemaakt. Met als basis de resultaten van deze inventarisatie wordt door het ontwikkelteam van de Meander enthousiast gewerkt aan de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn “erfgoed” voor de groepen 1 t/m 8 van het basisonderwijs.

De projecten die worden ontwikkeld sluiten nauw aan bij de leefwereld en het ontwikkelingsstadium van het kind in de basisschoolleeftijd. Daarnaast staat de eigen omgeving centraal in de projecten. Dit betekent dat de ontwikkelaars van de projecten de uitdaging aangaan om de projecten zoveel als mogelijk aan te passen aan de diverse gemeenten en kernen in het werkgebied. Samenwerking met erfgoedinstellingen staat daarbij voorop. Van elk project wordt een basisproject geschreven dat door de lokale erfgoedinstellingen naar de eigen situatie kan worden omgezet. Gebleken is dat erfgoedinstellingen veelal enthousiast reageren op de vraag of zij mee willen werken aan het lokaal uitwerken van de projecten. De kennis die bij de erfgoedinstellingen aanwezig is, wordt gebruikt om de kinderen kennis van (en liefde voor) de eigen omgeving bij te brengen.

In deze nieuwsbrief zal in het kort ingegaan worden op de inventarisatie. Vervolgens worden de diverse projecten in de doorlopende leerlijn kort toegelicht.

Het ontwikkelingsteam van de Meander bestaat uit Henri Elbers, Greet Bontrup, Inge Duyts en Annemiek Pouwels.

Diverse erfgoedinstellingen en basisscholen uit de regio hebben meegewerkt aan de inventarisatie door het invullen van de enquête. Op basis van de uitkomsten van de enquête is een rapport opgesteld. Onderstaand zijn de voornaamste conclusies en aanbevelingen uit het rapport opgenomen.

Het Onderwijs.

Uit de enquête is gebleken, dat er, in het algemeen, bij scholen weinig structurele aandacht is voor (cultureel) erfgoed. Oorzaak is vooral het ontbreken van geschikt lesmateriaal. Het lesmateriaal moet direct toepasbaar en gebruiksvriendelijk zijn. Het moet passen binnen de doelstellingen van de school en inpasbaar zijn in de gebruikelijke methodieken voor o.a. geschiedenis en wereldoriëntatie.

Erfgoed educatie moet onderdeel zijn van de ontwikkeling van het kind, niet iets wat er “ook nog bijkomt”. Gast in de klas, kant-en-klare lesbrieven en werkbladen worden als wenselijk, toepasbaar en uitvoerbaar ervaren.

Samenwerking met erfgoedinstellingen is wenselijk, maar geen vereiste. De projecten die opgesteld worden in het kader van ‘erfgoed à la carte’ voldoen aan deze wensen/eisen van het onderwijs.

De erfgoedinstellingen

Erfgoedinstellingen hebben wel educatieve ambities, maar hebben er weinig of geen zicht op hoe deze ambitie om te zetten naar producten en inhoud. Beheer, behoud en informatie lijken voorrang te hebben binnen de kerntaken, ook al wordt aangegeven kennisverspreiding belangrijk te vinden.

Tekort aan menskracht, gebrek aan voldoende kennis van het onderwijs en didactische en educatieve kennis spelen een grote rol. De instellingen bestaan immers uit amateurs die in hun vrije tijd bezig zijn met (cultureel) erfgoed en als zodanig zijn ze niet direct aan en met het onderwijs verbonden. De wil is echter overduidelijk aanwezig! Dankzij het project ‘erfgoed à la carte’ en de onderdelen hiervan krijgen de instellingen de gelegenheid de ambities om te zetten in daadwerkelijke kennisoverdracht naar het onderwijs.

Met ondersteuning van de Meander gaat het er nu van komen!

ERFGOED IS SPANNEND; ONTDEK HET IN DE LESSEN OVER ERFGOED !

De projecten voor de verschillende afdelingen van het onderwijs sluiten op elkaar aan en houden rekening met de ontwikkelingsfase van het kind. De projecten voor de groepen 1 t/m 4 blijven dicht bij huis/school. Bewaren en verzamelen staat centraal in deze lessen. Immers: als we niets hadden bewaard, was er ook geen erfgoed geweest. In de projecten vanaf groep 5 wordt de omgeving verder verkend en komen spannende zaken aan de orde. Heel spannend is het Moordspel voor de groepen 7 en 8.

De projecten zijn dusdanig opgezet dat de leerkrachten de projecten zelf in de klas kunnen uitvoeren, zonder zich uitvoerig in de materie te hoeven verdiepen.

De lessen kunnen gegeven worden met de normale lesvoorbereiding en vormen een waardevolle aanvulling op het onderwijs zoals dat op alle scholen gegeven wordt. Het is dan ook niet te beschouwen als een soort geschiedenisles. Het is wel een vakoverschrijdende kennismaking met het (culturele) erfgoed. Bij alle projecten staat voorop de kinderen kennis en liefde bij te brengen voor het (culturele) erfgoed in de eigen omgeving. Voor de laagste groepen ligt dat heel dichtbij: het begint met bewaren van dingen van jezelf!

In het kort worden nu de verschillende projecten besproken.

Doelgroep Groep 1 en 2

Werknaam project Mijn liefste voorwerp

Onderwerp Bewaren

Basis van erfgoed is zaken die je dierbaar zijn voor het nageslacht bewaren. In dit project gaan de kinderen, bewust, zaken bewaren die hun dierbaar zijn. De docent neemt een voorwerp mee, dat hem zelf dierbaar is. Door te vertellen over het hoe en waarom van deze affiniteit ervaren kinderen waarom iets waarde voor een bepaalde persoon kan hebben, terwijl het voor een ander een doodordinair voorwerp is. De kinderen nemen zelf voorwerpen mee en vertellen over dit voorwerp, hun herinneringen, waarom ze het nooit meer kwijt willen. De kinderen maken hiervoor speciale verpakkingen. Hiervan wordt een klassententoonstelling gemaakt. De spullen zijn dan als blijvende herinnering aan een bijzonder voorwerp steeds aanwezig. De basis van erfgoed!

Doelgroep Groep 3 en 4

Werknaam project Spaar jezelf

Onderwerp Verzamelen en sparen

Voortbordurend op het wezen van erfgoed, de instandhouding van het verleden en geschiedenis, gaan de kinderen een dag van zichzelf “bewaren”. Ze ervaren dat je dat op zeer verschillende manieren kan doen. Denk daarbij aan zaken als: een tekening van jezelf maken, welke blaadjes waren er aan de bomen (jaargetijde!), een uitgevallen tand, blauwe plekken of schaafwonden, wat heb je gegeten, wat was er op tv, met wie heb je die dag gespeeld, etc. De herinneringen worden verzameld in een “bewaardag”. Deze dag wordt bewaard in de klas en via een tentoonstelling kunnen ouders of anderen naar de herinnering van deze dag komen kijken. Het eigen “erfgoedmuseum”.

Doelgroep**Groep 5 en 6***Werknaam project**Middeleeuws feest**Onderwerp**Plaatselijke gebruiken van heden en verleden krijgen een beeld. De plaatselijke gilden vormen een belangrijk facet.*

In groepjes werken de kinderen aan de voorbereiding van een (middeleeuws) feest. Op het eind van de week is het feest, b.v. in het teken van de weekafsluiting met ouders, belangstellenden, plaatselijke gilden, e.d. De kinderen verwerven via het project inzicht in het verband tussen erfgoed en maatschappelijke en culturele ontwikkelingen; ze leren begrijpen, dat cultureel erfgoed deel uitmaakt van het dagelijks leven; ze leren verbanden te leggen tussen de sporen van het verleden en de eigentijdse situatie; ze kunnen aspecten van het dagelijks leven van mensen in een andere tijd met hun eigen leven vergelijken; ze begrijpen het belang van een respectvolle omgang met cultureel erfgoed en ze herkennen manieren waarop het verleden zich toont in het dagelijks leven van nu.

Aan de orde komen zaken als: de (schutters)gilden, ridders, handwerksgilden, oude spelen, kermis, etc. Het is de bedoeling dit project naar zoveel mogelijk kernen te “vertalen”, afhankelijk van de mogelijkheden van de plaatselijke erfgoedinstelling.

Doelgroep**Groep 7 en 8***Werkzaam project**Vondsten uit het verleden**Onderwerp**Opgraven vanuit de archeologie*

Het project wordt al uitgevoerd voor de Gennepe en Mookse kinderen, in samenwerking met Museum het Petershuis in Gennepe.

Het project bestaat uit 3 delen: opgraven zoals een archeoloog dat doet; kinderen ervaren hoe spannend het is om te graven naar vondsten uit het verleden; beschrijven van de gevonden voorwerpen aan de hand van literatuur, opzoeken wat het voorwerp geweest kan zijn en er een (werk)tekening van maken; bezoek aan de vaste tentoonstelling in het Petershuis.

Ten behoeve van de regio wordt momenteel gewerkt aan leskisten, zodat het museum de school binnengehaald kan worden.

Het is de bedoeling dit project naar zoveel mogelijk kernen te “vertalen”, afhankelijk van de mogelijkheden van de plaatselijke erfgoedinstellingen.

Doelgroep*Werknaam project**Onderwerp***Groep 7 en 8***Machtig mooie monumenten**Gebouwen in de omgeving*

Ook dit project wordt al uitgevoerd voor leerlingen uit de gemeenten Gennep en Mook. De kinderen maken kennis met de eigen plaats; leren begrippen als stadsrechten en stadsmuur en gaan in de praktijk zien wat dit betekent. Ze maken op een eenvoudige wijze kennis met de geschiedenis van het bouwen van een stad en ze leren diverse elementen van gevels herkennen en benoemen, zoals deze in hun eigen plaats voorkomen. Een begrip als monument krijgt vanuit de praktijk inhoud en betekenis.

Het is de bedoeling dit project naar zoveel mogelijk kernen te “vertalen”, afhankelijk van de mogelijkheden van de plaatselijke erfgoedinstellingen.

Doelgroep*Werknaam project**Onderwerp***Groep 7 en 8***Moord in de Graaf**Verkennen van de eigen plaats*

Het ene deel van het project, de voorbereiding, vindt in de klas plaats. Het 2^e deel in de kern van de eigen plaats. De leerlingen gaan aan de hand van bepaalde informatie plaatselijke moorden onderzoeken en komen daarbij op diverse plaatsen in hun woonplaats.

De kinderen leren o.a.:

- sporen uit het verleden herkennen en voorzien een persoonlijke betekenis
- inzicht in het verband tussen erfgoed en maatschappelijke en culturele ontwikkelingen
- dat cultureel erfgoed onderdeel uitmaakt van het dagelijkse leven
- verbanden te leggen tussen de sporen uit het verleden en de eigentijdse situatie
- aspecten van het dagelijkse leven van mensen in een andere tijd of op een andere plaats met hun eigen leven te vergelijken
- respectvol omgaan met verschillende groepen in onze interculturele omgeving.

Op een aantal vakoverstijgende vaardigheden wordt een beroep gedaan.

Vaardigheden als:

Informatie herkennen, verzamelen en selecteren;

informatie structureren en presenteren;

plattegronden en archiefteksten lezen en interpreteren;

kritische zin bij het omgaan met en verwerken van informatie;

samenwerking en discussiëren en rationeel argumenteren; voor zichzelf een sociale identiteit te vormen die in staat is open en tolerant te zijn.

Het is de bedoeling dit project naar zoveel mogelijk kernen te “vertalen”, afhankelijk van de mogelijkheden van de plaatselijke erfgoedinstelling.

DE PLANNING

De projecten zijn allen in concept gereed en worden in de loop van oktober 2006 tot en met januari 2007 verder uitgewerkt. Daarna worden de nieuw ontwikkelde projecten op een aantal basisscholen in de omgeving, de “pilotscholen”, uitgevoerd. Met de praktijkervaring van deze scholen worden de projecten bijgesteld en afgerond.

Voor de 1^e fase van de uitvoering zijn we nog steeds op zoek naar pilotscholen voor o.a. de groepen 1 t/m 4.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de erfgoedinstellingen. In de periode t/m maart 2007 wordt met de erfgoedinstellingen in de regio contact opgenomen om te bekijken op welke wijze zij actief in het project willen of kunnen deelnemen. De actieve deelname van erfgoedinstellingen zal er vooral en voornamelijk uit bestaan, de projecten te “vertalen” naar de eigen gemeenschap. Het betreft hier met name de raamprojecten vanaf groep 5 waarbij het materiaal dat gebruikt wordt per kern of plaats verschillend kan zijn. Deze werkwijze sluit aan bij de wijze waarop erfgoedinstellingen voor het onderwijs actief willen zijn, zoals dit uit de enquête is gebleken.

Vragen over

Erfgoed à la carte algemeen”:
Ernst Lamers, projectleider,
tel. 0485-562 546 of
ernst.lamers@stichtingmeander.nl

Vragen over

De projecten voor het onderwijs:
Henri Elbers, projectontwikkelaar
tel. 0485-562 542 of
henri.elbers@stichtingmeander.nl

Centrum voor de Kunsten de Meander

Postbus 145

5830 AC Boxmeer

0485-562 542

Verzonden naar Heemkundekring “Sint Tunnis in Oelbroeck”
t.a.v. Jac. van Kempen
op 22 december 2006.

VERHAALTJES VAN EN OVER KÔS POOS

Kôs Poos was in zijn tijd een bekende figuur in ons dorp. Vooral zijn soms krasse en goed gevonden uitspraken waren en zijn nu nog steeds bij velen goed bekend. Ik weet niet wie mij de volgende anecdotes heeft doorgegeven, maar ze zijn de moeite waard, dacht ik. JvK

D’n Haas

Door, een dochter van Kôs, had tijdens de Sint Tunnisse kermis “unne jong opgedaon” en het was toendertijd de gewoonte dat de jongen dan met het meisje mee naar huis ging om koffie te drinken, later was dat gewoonlijk “kaauw schôtel”. Toen Kôs de jongen zag, vroeg hij aan z’n dochter: “wie is dè?” “Dè is Niek de Haas uut Vortum,” zei Door. “De Haas?” zei Kôs. “Mar dêr, wête wel dè unnen haas wel tien jonge kan kriege?”

De loëp

Ze waren op jacht: Hannes Hendriks, Marte Vloet en Kôs Poos. In de buurt van Grad van den Elzen zag Kôs een jongetje lopen met knalrood haar. Nieuwsgierig als Kôs was, vroeg hij aan Grad: “van wie is dè d’r êne?” “Dè is d’r êne van Jan Gôssens, d’n viëarts,” zei Grad. “O,” zei Kôs, dan hêt Jan evvel wel unne verroeste loëp gehad.”

De fiets

Toen aan Kôs Poos werd gevraagd of hij een fiets wilde verkopen, zei Kôs: “ja, vur 100 balle meugde ‘m hebbe.” De jongens van Wellen die thuis veel varkens hadden en deze ook zelf castreerden, hadden dit artikel dan ook in ruime mate voorhanden. Dus kwamen ze met 100 varkensballen op ’n kruiwagen de fiets ophalen, zagezegd tegen contante betaling! En Kôs moest – zeer tegen z’n zin – zijn fiets afgeven.

De bagge

Een Engelse soldaat stond tijdens de bevrijdingsdagen voor een varkenskooi van Kô's en bewonderde de biggen die er rondliepen. Hij vond dat het er nogal veel waren en begon – uiteraard in het Engels – te tellen: "one – two – three....." tot hij stopte bij elf - "eleven".

Toen Kô's dat hoorde zei hij: "ja, ja, ze lève."

Dansen

Onder de oorlog was er weinig vertier, zeker niet voor de jongelui. Met de bevrijding werd dat anders. Als Tien Derks dan op zijn accordeon speelde, kon er gezongen en gedanst worden. Van de hele Noordkant kwamen dan de mensen bij elkaar en ook de Engelse soldaten die overal ingekwartierd lagen, waren van de partij. Ook de dochters Mien, Dien en Anna van Kô's Poos kwamen om met de Engelse soldaten te dansen. Alles ging leuk en aardig totdat op een onmogelijk vroege tijd Kô's bij Tien van Els in de keuken stond en zijn dochters als het ware bij de haren pakte en ze naar buiten sleepte: "op huus ân!"

Volgens sommigen uit de buurt kregen de "vrôllie" thuis van Kô's "klompekoek".

Het valt te raden wat dat inhield!

EEN AANTAL OUDE ZEGSWIJZEN:

Ons moen hê spekkoêke gebakke vör op 't veld en dôr mulkepap bijgedaon.

Geld verzuut d'n erbeid.

D'r zitte veul krielèrpel bej, dus zörg mar vör veul schansen um de soppot te stôêke um'r verkusvoer af te make.

De rog mot er vör Lieëg Lief Vrouw (8 september) in.

De Pieëlgrond mos urst umgebankt worre.

Wa d'n boer nie kent dè vrèt ie nie.

Kom, d'n aovend kult ons anders nog.

Ieder 't zien en d'n duvel niks.

De die, des 'n hêl vèèg.

D'r was 'ne stikken drèèj in de weg.

TWEE ONGEKUISTE LETTERS

E .

Eèk – azijn
Eènd-einde
Effenaf-kortaf/geërgerd
Èfkus – even
Eèges – zelf
Èggeluk - eigenlijk
Ègguste-hetzelfde
Eijer – eieren
Ekhör/Ekhör – eekhoorn/ eekhoorns
Elluf – elf
Elleper – aardappelen
Ellever – armvol
Elling - helemaal
Ellustiek - elastiek
Ellewaar – textielstoffen
Ende - eenden
Engel - heel
Engsele – tenslotte
Ènne – een
Ens - eens
Ent – eend
Eppulku - appeltje
Erdur -eerder
Erdsbère- aardbeien
Ergunt – ergens
Ermenhals – zielig iemand
Ermzin – verdrietig/teleurgesteld
Erpulschèlmeske-aardappelmessje
Erpulschèl-aardappelschil(len)
Errug-erg
Errugus – ergens
Errum – arm
Errumoei – armoede
Errumoeiig - stuntelig
Errumoeizèèjer-iemand die niets heeft
Erris - ergens
Es – als/zoals
Esse – als ze
Essie – als hij
Essikswerriswiët –als ik weer eens weet
Est – als het
Estere –Escharen(aardrijkskundig)
Ète – eten
èèveveul -evenveel
Ev vul- toch/evenwel
Evventur – dissel
Ezzut

UIT ‘T ST.TUNNIS WOORDENBOEK

F.

Fallie- hoofd- en schouderdoek
Fél zien – houden van “Ze zien fél mi mekaar”
Femieli – familie.
Fermussèl - vermicellie
Fertig – veertig
Fieftig – vijftig
Fielepien – lupine
Fiemele – klontjes uit brood halen
Fiemelkont - nauwneus
Fiemp - vonk
Fiempe- met lucifers spelen
Fiende -vindje
Fiep – speen/
Fies – vies
Fiet - ontsteking aan de vinger
Fiets- overblijfsel van bovenste verse melk
Fietsendrager - bagagedrager
Fip ende fallie:-tussen neus en lippen
Flats – draai om de oren
Flette- klein soort anjers
Flieëme – liefkozen
Flieëmkont – kindje dat liefdoet
Fliesetieëren- feliciteren
Flimpe –fijne houtspaander
Flodderbôn - tuinboon
Floddere - slonzig lopen
Flötje – fluitje
Foekepot – rommelpot
Foemele –prutse/knoeien
Foepe – grote denneappels
Foetele – vals spelen
Fôj – fooi
Foweswèèr – drukkend weer
Fratse -manieren
Friemele - kleren plukken
Fröbelschôl - kleuterschool
Froemele - friemelen
Frotte – duim/vinger zuigen/intens bezig zijn
Frottot –doekje om te frotte

Wie heeft er nog aanvulling?

De dialectgroep.

Nieuwsbrief van “St.Tunnis in Oelbroeck”

zevende jaargang

augustus 2007

St.Anthonis, 17 augustus 2007

UITNODIGING

Voor de ledenvergadering op **dinsdag 25 september** om
20.00 uur in zaal Bos aan de Brink in St.Tunnis.

Leden en ook niet-leden zijn deze avond van harte welkom

Deze avond staat vooral in het teken van de **archeologie**.
Ons lid Nick Huffels vragen we hierover iets te vertellen
Ook proberen we iemand uit het Boxmeerse te krijgen
omdat ze daar volop met deze zaken bezig zijn . U mag
dus gerust iedereen die in deze materie geïnteresseerd is
meebrengen.

Daarnaast komen ook andere zaken aan de orde. U krijgt
Een agenda uitgereikt als u binnenkomt. Ook kunnen de
leden agendapunten naar voren brengen.

UITNODIGING VOOR LEZING OP

ZONDAG 16 SEPTEMBER OM 20.00 UUR

BIJ BOS ALL-IN OVER DE H.ANTONIUS ABT

DOOR DOLF HARTSUIKER.

P.S. Het Heemhuus is vanaf 19.00 uur open voor de leden.

INHOUD VAN DEZE NIEUWSBRIEF.

- 1. Voorpagina**
- 2. De voorzitter aan het woord**
- 3. Tekst Lezing H. Antonius**
- 4. Bewoners Noordkant**
- 5. Bewoners Zandkant**
- 6. Bewoners Peelkant**
- 9. Geschiedenis St. Tönis**
- 13. In 1589 Thijs Janssen mishandeld.**
- 15. De Commissaris op bezoek deel 1.**
- 19. Spreuken en gezegdes van Theei van Els.**
- 20. Mooi St. Tunnis.**

NIEUWE NAAM.
Onze nieuwsbrief heet
vanaf nu Oelbroecks
Heem. Deze naam is door
het bestuur gekozen uit
de benamingen die bij
hen waren binnengeko-
men.

De voorzitter deelt mede.....

We hopen dat u in deze Nieuwsbrief weer dingen tegenkomt die uw belangstelling hebben.

Theo van Els – bij iedereen wel bekend – vierde onlangs zijn 75^e verjaardag. Op die dag werd hij o.a. verrast met een leuk boekje, waarin spitsvondige gezegdes van Theo zijn opgetekend, met passende tekeningen erbij. Een voorwoord van oud-burgemeester P. van Veggel maakte het boekje helemaal interessant.

Omdat we sterk vermoeden dat een van onze leden, Nellie van Els-Nabuurs, hier zeker de hand in heeft gehad én omdat het Theo betreft, nemen we met toestemming enkele spreuken uit het boekje over.

Dan heb ik nog een persoonlijke vraag, maar die heeft wel alles met heemkunde van Sint Tunnis te maken: ik ben momenteel bezig een boekje te schrijven over de Sint Tunnisse pastoors uit de 20e eeuw. Ik heb daar veel over verzameld, ben al bij 1978. Maar wie nog gegevens kan aandragen, kan die misschien op de ledenvergadering aan mij geven. Ook foto-materiaal is zeer welkom (krijgt u zeker terug).

Daarnaast volgt dan een boekje van de 15 priesterzonen die er in die eeuw zijn geweest. Daar is wel wat foto-materiaal over, maar verder weinig verhalen/tekst. Wie heeft daar wat van of wie weet waar ik dit zou kunnen zoeken? Ik houd me zeer aanbevolen.

Zoals met de pastoors en met de priesters zou er eigenlijk ook een boekwerkje samengesteld kunnen worden over de Sint Tunnisse jongens die als soldaat in het voormalige Nederlands Indië dienden. De meesten van hen leven nu nog onder ons, en weten zeker het een en ander door te geven. Wie wil(len) deze klus op zich nemen?

Met de werkgroep Dorpsherinneringen zijn we bezig geweest te bekijken wie er rond 1940 en later woonden op de Noordkant-Zandkant en we zijn ook bezig met de Peelkant. Dat is best nog een moeilijke klus om dat allemaal precies na te gaan. Maar het wordt wel een interessant geheel, wanneer we daar later ook gegevens van geboorten, huwelijken, overlijden, enz. bij kunnen zetten en stambomen kunnen aandragen. Met sommige families zijn we daar al een heel eind mee. En je staat ervan te kijken hoeveel mensen zelf hier al mee bezig zijn geweest.

Wie in Noordkant/Zandkant fouten ontdekt of aanvullingen kan geven, kan dat doen tijdens de vergadering.

Tot ziens op zondag 16 september en dinsdag 25 september in zaal Bos. **Beide bijeenkomsten zijn gratis toegankelijk.**

Dolf Hartsuiker.

Lezing over de Heilige Anthonius Abt.

Datum: zondagavond 16 september 2007 te Bos All-In te Sint Anthonis; van 20.00 uur tot 22.00 uur.

Op 16 september a.s. komt dhr Dolf Hartsuiker bij Bos Allin te Sint Anthonis van 20,00 uur tot ca 22.00 uur een lezing geven over de Heilige Anthonius Abt, de patroonheilige van onze kerk maar ook van bv ons onlangs ontslapen Gilde en de heemkundekring. In de naam van onze vereniging "Sint Tunnis in Oelbroeck" wordt tenslotte met Sint Tunnis de Heilige Anthonius Abt bedoeld. Dat het onderwerp "de Heilige Sint Anthonius Abt" al langere tijd in ons dorp actueel is bewijst wel het feit dat reeds in 1956 een Sint Anthonius-tentoonstelling werd georganiseerd waarbij dhr. P.Noordeloos het openingswoord uitsprak. Pieter Noordeloos, een eenvoudige en bescheiden geleerde, die o.a. de kerkgeschiedenis van West-Friesland heeft onderzocht, maar daarnaast alles wilde weten (en bekend maken) over Sint Anthonius Abt, de kleuizenaar van Egypte.

Ook de jaarlijkse kerkdienst rondom 17 januari, de sterfdag van de Heilige Anthonius Abt, heeft hier in Sint Anthonis de nodige aandacht.

Dolf Hartsuiker is benaderd om alle vragen op te helderen, die bij de diverse inwoners in de loop der jaren rondom de Heilige Anthonius Abt zijn ontstaan. Vragen zoals:

Waarom heeft de heilige Anthonius altijd een boek en staf bij zich en waarom wordt hij altijd afgebeeld met een varken, een duiveltje of mooie vrouwen. Maar ook vragen zoals: Welke relatie heeft de Heilige Anthonius Abt met al die straatnamen in Sint Anthonis zoals Visioenenstraat, Comestraat, Athanasiusstraat, Kolzinstraat etc.

Dhr.Dolf Hartsuiker noemt zich de opvolger van de reeds eerder genoemde Pieter Noordeloos, die o.a. heel veel schilderijen. boeken etc over de Heilige Antonius Abt heeft verzameld en uitgebracht.

Dhr.Dolf Hartsuiker woont in Utrecht en komt op internet voor als psycholoog, fotograaf en hindoeïsmekenner die een fantastisch boek maakte over Sadhu's, India's holy mystics. Dolf is ook kunstschilder, waarvan hij getuigt op zijn site "adolphus:janus", waar hij veel van zijn schilderijen over realisme, expressionisme en abstractheid tentoonstelt.

Op een amder gedeelte van de Adolphus-site wordt aandacht gegeven aan enkele vroegchristelijke asceten, zoals de Heilige Antonius Abt van Egypte, Paulus van Thebe. Maria van Egypte en Simeon de Pilaarheilige. Onlangs is dhr. Dolf Hartsuiker nog naar Frankrijk geweest omtrent ontwikkelingen ten aanzien van iconografie van Antonius. Hierover zal hij op 16 september wel meer vertellen.

Dolf Hartsuiker komt 's middags al met zijn vriendin naar Sint Anthonis en wil dan kennis maken met het dorp Sint Anthonis, de pastoor en de kerk. Aangezien de pastoor nog niet hersteld is zullen Jac van Kempen en Jan de Kleijnen hen opvangen en het een en ander van Sint Anthonis laten zien. 's Avonds om 20.00 uur houdt hij dan een lezing van ca 1 uur bij Bos terwijl daarna nog tot ca 10.00 uur de gelegenheid is om vragen aan hem te stellen.

N 11 Bertus Vollenberg – Tien Vollenberg – Cor Geerts – Marius Geerts

N Gerrit Wientjes

N 13A

N 13C J.Koenen

N 15 Jan Hoenselaar – weduwe Hoenselaar-Boumans

N 17A Jeff en Roos Gielen-Leinarts

N 19 Jan Hoenselaar-Boumans – Piet van Tienen – - P.Rynbach

N 20A Piet en Nellie van Els- Nabuurs – Cato Strijbosch

N 22 Wim Peeters – Bert Peeters-Blom – Wiel Peeters-van de Wijst

N 24 Piet Wientjes – Piet Wientjes-Claassen – P.van de Akker

N 26 Willem Josephs – Toon Hoenselaar, *heeft nieuw huis gebouwd* – Marcel Hoenselaar

N 27 Peter Fleuren – Jan Hendriks – Harrie Hendriks

N 28A werkplaats Jo Hermens en woonhuis Jo Hermens – Giel Hermens – van den Akker – van Groenestijn Installaties

N 29 Driek Hendriks – Christ Hendriks – Jos Gomolka, *afgebrand* – H. Schreurs
schuur van N 29 verbouwd tot bungalow: Annie Willems

N 30A Koos Derks - drugshandelaar - Martien Bongers

N 32 Driek Derks – Koos Derks – Harrie Derks – Langendoen - van de Putten – Leo van

Driel, Elka V3L in Staal BV

N 32A H.v.d.Putten

N 33 Toon Willems – Leo Willems – Willy Peters-Willems -

N 34 Toon Derks - Tien Derks-Nellissen – Jan en Maria Derks-Jacobs

N 35 Marten Vloet – Jan Vloet – Jan de Beer – Bernard Kappers, Abeka
St.Anthonis BV

Vriendelijk verzoek:

Zijn er onder onze lezers mensen die in bovenstaande lijst fouten of tekortkomingen ontdekken, willen ze die dan doorgeven aan de werkgroep Dorpsherinneringen. Wij zijn enkele keren bijeengekomen om dit uit te pluizen en dat viel best tegen. Je staat ervan te kijken hoe vaak een woning soms van eigenaar gewisseld is. We hebben ons ook beziggehouden met de Peelkant, die komt een volgende keer aan de beurt en daar was het nog veel ingewikkelder. Maar wel leuk om uit te pluizen!

BEWONERS VAN DE ZANDKANT VANAF ONGEVEER 1940

Z 1 Harrie van Dinter-de Martines - Patrick en Tanya Deenen-Swinkels

Z Toon van Dinter – Jan van Dinter – *woonhuis afgebroken* –

Z 2 Piet en Cato Peters – Raijmakers- Schweren – Miet Raijmakers en Piet van
Stekelenburg

Piet van Stekelenburg

Z 3 Harrie Peters-Vloet – Tien Peters

Z Harrie Peters-Vloet

Z van Vorst – Ties Gerrits

Z 6 Natus Cornelissen – Piet Cornelissen-van Vonderen

Z 7 Marinus Cornelissen – Piet Cornelissen- van Vonderen – Jeroen en Maria
Cornelissen-

Klein Koerkam

Z 8 Wim v.d.Heuvel – Kees v.d.Heuvel

Z 9 Cornelis v.d.Heuvel – Wim v.d.Heuvel – Veldman – J.Denis

Z 10 Hermanussen – Wim Hermanussen – de Zeeuw

Z 11 Handrie Arts – Fons Arts – A.Arts

Z 12 de Groot – Driekus Peters – Wellen – H.Wellen

Z 13 Jan Cremers

Z 13A Ger van Sambeek

Z 13B Gerrit Wientjes-van Lanen

Z 14 Cornelis v.Sambeek – Wim v. Sambeek – Jan v.Sambeek

Z 15 Jan v.Sambeek – Cor v.Sambeek – William v.d.Heijden-Wijnen

Ook hier geldt: geef fouten of tekortkomingen aan ons door!

Bovendien: als er mensen zijn die een leuke anecdote of een (kort) levensverhaal van iemand die hier genoemd is (of van de huisgenoten), dan is dat ook zeer welkom. Met foto's, geboortekaartjes, trouwkaarten, bidprentjes, enz. kunnen we dan een mooi geheel van een straat opbouwen.

De werkgroep Dorpsherinneringen,
Nellie van Els-Nabuurs
Martien Goossens
Tien Derks
Tien Verstegen
Jac. van Kempen

BEWONERS VAN DE PEELKANT VANAF 1940

- P 1 Piet van der Burgt-van Raaij – Huub Bellemakers - A.Reuvers
P 2 Verbeeck, *gemeente-opzichter* – Tanja van Roosmalen
P 3 Frans Weren - J.Vloet-Weren
P 4 Giesbers – van Bree ? - G.Verberk-Selten
P 5 A.Scheepers
P 6 Gezusters Gieben - H.Gieben-Bos – M.Gieben-Bos
P 7 J.Derks – Jans – M.Derks-Jans
P 8 Toon van Es – Sjef Arts – Marriëlle van Sambeek
P 9 M.Sommers-van den Bogaard
P 10 Joh.Pennings – Wim en Leny Pennings-Maessen
P 11 Gerrit Jans
Jan en Miek van de Laar-van Erp *oud huisje is afgebroken* familie
Thielen?
P 12 Piet en Mientje Hofmans-Hofman – Antoon en Fien Albers-Braks
P 13
P 14 Tien van Raaij-Heinemans - Marcel en Monique Hermens
P 15 Rudolf van Duijnhoven en Marie Logtens en Dorus, vrijgezel – familie
Jonkers - Verberk-Jonkers en Jonkers-Hoedemaeckers
P 16 Piet en Nelly van Els-Nabuurs - Th.Braks-van Gemert
P 17 G.Goossens
P 18 M.Braks
P 19 Marten Hendriks - Helm Hendriks en vrouwke , *oud huisje afgebrand* –
Piet van Keijsteren, *nieuw huis gebouwd, is later afgebrand* – Jozef en
Netty van Keijsteren- - B.van Eerden-
P 20 Eureka Diepvriesspecialiteiten – Hans Nooteboom – J. Panken
P 21 Helm Arts – Piet Arts-van den Oever, *kampeerboerderij* – M.Arts-
v.d.Oever -
Arts Betonboringen
P 22 Bertus Verstegen, *ging later in Helmond wonen* – Jos Gomolka - en
Franca Smits – familie van Lanen – Jan Jenniskens - A.Atsma –
P 23 *in de oude boerderij*: Sjef Jansen – Koos en Riek Jansen-Wassenberg
(*Swânse Koos*) *nieuw huis*: Arnold en Nellie Peters-Geurts – Nellie
Peters-Geurts – Sraar Peters

- P 24 Tien en Bertha Verstegen-Swinkels – Theo en Jeanne Verstegen-van de Ven – Wim Hubers-Michiels – Rinie Brienens - W.Rutten
- P 25
- P 26 Jan Vloet – Harrie Vloet en Martha Michiels – Van der Heijden – Wim Davids – Geling – J.Spanjersbergen en J.Verberk-Spanjersberg
- P 27 Marte Peeters - Arnold Peeters-Peeters – Jan Vloet en Ria Erkelens - Gerrits en Yvonne Willems
- P 28
- P 29 Toon Peeters – Thijs Peeters – Jos Bos, *Stoeterij Boszorg*
- P 30 Arnold Peeters-Peeters - M.Peeters-Veeckens
- P 31
- P 32
- P 33 Marinus van Raaij – Harrie en Truus van Raaij-de Bruin – Jan en Jo Cornelissen-Strijbosch – Renee en Cornelissen – Joop en Petra van Kempen-Boumans
- P 34
- P 34A Jan en Tonnie .Hubers-van de Laar
- P 35 Jan van Mil, *de kluizenaar* - – A.Teunissen
- P 36 Tien de Klein, *vrijgezel in houten huisje, later een Duits echtpaar* - Kees en Angela van de Heuvel-Hendriks
- P 37 Nol Teunissen - F. en A. Willaert-Teunissen
- P 38 Bert Maassen – Toon Maassen-van den Hoven – Roland Ermers en Hanneke van de Laar
- P 39 Jan van Mil – dochter (Abels?) - P.Baltussen- van Mil en J.Baltussen
- P 40
- P 41 Gerrit van Mil-Dings – P.van Mil-Dings
- P 42 familie Bekkers- Wim Dinnesen , *huis is afgebroken, tegenover Jos Bos, daarin was ook een kleine kruidenierswinkel*
- P 43 Toon van de Steeg – Bert en Tien (d’n um) van de Steeg – A.van de Steeg-Minten – Lenkens-van de Steeg
- P 44 Knilles Michels - Willem Arts-Michels – Nol Arts-Bus – Wim Arts
- P 45 Herman Thissen, *naar Canada vertrokken* – Jan Raaijmakers – Pierre en Nel Thissen-Strijbosch – John en Karin Cornelissen, *heeft nieuw huis gebouwd*
- P 46 Piet Peeters, *verhuisd naar Boxmeer* – Jan Arts, *de korporaal* – Toon Hermanussen – Th.van den Heuvel-Heinemans
- P 47 Sjef Arts en Helm – Jan Wacki – J.van de Wijst
- P 48 E.Willems
Koos van Veghel – Wim en Gina van Sambeek-van der Heijden – Hannes Strijbosch
Marten Willems, *ôllemènneke* *Anselrode?*

- P 49 Piet Arts, *oud huisje is afgebroken, nieuw gebouwd door* Nol Derks – Sjaak Derks
Handrie Meijer, *woonde naast Marteke ôllie* – Peters-Meijer – Thijs Peeters
Wim en Gina van Sambeek-van der Heijden, *in huis van van Veghel*
- P 50 Harrie en Leny van Hulst-van de Weijer – Leny van Hulst-van de Weijer
- P 52
- P 53 Wim en Marietje Schoenmakers-Josephs - A.Derks, *Derks timmerwerken*
- P 54 Christ de Bruin, *naar Canada vertrokken* – Koos Aben – Jan en B. Aben-Jacobs
- P 55 Tien en Grada Schoenmakers- van de Ven – Sjaak en Evelien Baltussen-Arts
- P 56 Koos Arts-van Dijk – Sjaak en Annie Arts-Hermens
- P 57
- P 58 Koos Arts-van Dijk – Harrie Baltussen en Henriëtte Arts
- P 59
- P 60 Sjef Jans - Gerrit en G.Jans-Lenkens
- P 61 J.van de Boogaard-Vermeulen
- P 62 Peter Jans – Jo Jans-van de Ligt – Jan Weerts- Jans – A.Weerts
- P 63 Albert en Riet Arts - A.Strijbos-
- P 64 Dôt Arts – Bert Teunissen – G.Raaijmakers
- P 65
- P 66 G.Jans en E,Jans-Reijnen
- P 67
Willem Willems – Sjef Bongers *huis en grond door Sjaak Derks overgenomen*
Wim Sommers – Jan Sommers
Marinus Gerrits – zoon van Jan Sommers
- P 68 Grad Vos – Guus Vos, *huis is afgebroken, nieuw huis gebouwd* – J.Jansen-Lemmens
Toon Jans, *(Toon Pot) huis is afgebroken*
- P 69 *waar woonden Sjef Jans, Guus Jans, dochter Elly x*
- P 70 Piet Vos – W.Hermens x dochter van Sjef de Klein - Wim van den Berg, *minicamping Leugenstert*
- P 71
- P 72 Harrie en Bets Nabuurs-Dekkers –
- P 72AW.Nabuurs-van de Hoff
- P 73
- P 74 weduwe Hendriks en kinderen – Piet Hendriks
- P 75
- P 76 H.Rongen

DE GESCHIEDENIS VAN ST. TÖNIS.

Het begin van de geschiedenis van St.Tönis heeft iets legendarisch. Er is sprake van een schaapherder die midden op de eenzame Osterheyde (dat was toen de naam van de nog niet bewoonde landstreek) een beeld van de heilige Antonius vond. Alhoewel hij het beeld zorgvuldig opborg, vond hij het de volgende dag toch weer op dezelfde vindplaats terug. Deze mysterieuze belevens herhaalde zich enkele keren en daarom besloot hij er voor te zorgen dat op de vindplaats een kapel ter ere van de heilige Antonius werd opgericht. Zover de legende,

Oorkonden geven aan, dat de Keulse keurvorst en aartsbisschop **Friedrich von Saarwerden** (de Osterheide was deel van het ambt Kempen en behoorde daarmee toe aan het aartsvorstendom Keulen) op 10 september 1380 vergunning gaf, een kapel met kerkhof op de Oosterheide te bouwen. Dit document, dat in Kempen werd opgemaakt, mag als geboorte oorkonde van St.Tönis worden beschouwd, omdat er op de fundamenten van de toenmalige kapel vandaag de katholieke parochiekerk **Pfarrkirche St.Cornelius** staat.

En daarmee zijn de twee **heiligen** genoemd, die voor St.Tönis een bijzondere betekenis hebben. Terwijl St.Antonius als beschermheilige van de plaats geldt, heeft men St.Cornelius als schutspatroon van de parochie gekozen. Op een oorkonde van 1411 zijn beide heiligen afgebeeld.

De naam "St.Tönis" is per slot van rekening afgeleid van de naam van onze plaatselijke beschermheilige en veranderde in de loop der eeuwen van "Neuenrath in der Osterheide" naar "Sanct Antonius in der Heyde" en "St.Thönihs" naar de huidige versie. Rondom de kapel. Die meer en meer uitgroeide naar een kerk, vestigden zich vooral boeren. Gedurende de 17^e eeuw kwam de bloei van de stad op gang. Dit was wederom te danken aan St.Antonius. In de verre omgeving woedden toen ontzettende veeziektes en de noodlijdende boeren riepen St.Antonius als beschermheilige van huisdieren om hulp. Op die manier ontwikkelde zich het kleine dorpje tijdelijk tot wwn vewel bezochte bedevaartsplaats. De geschiedenis van St.Tönis werd, net zoals die van de naburige plaatsen steeds weer door oorlogen beïnvloed. Gedurende de "Truchsessischer Krieg" ondervond de bevolking veel leed; onder meer stortte in 1585 als gevolg van de oorlog de kerktoren in en werd de kerk gedeeltelijk vernield. Vermoedelijk was dit de aanleiding om in 1607 te beginnen het dorp met wal en gracht tegen vijandelijke overvallen te beschermen.

Een *plattegrond van het jaar 1827* laat zien dat het toen alleen door drie poorten het dorp kon binnengaan. De ligging van de forificaties is ook heden nog aan het verloop van de straten „Älter Graben“ en „Ringstrasse“ te zien. Toch konden wal en gracht niet voorkomen dat het dorp in 1642 gedurende de 30-jarige oorlog na de veldslag aan de Hückelsmay werd bestormd en geplunderd. De kerk en de net weer herstelde kerktoren werden in brand gestoken. Gedurende de zevenjarige oorlog vond er in 1758 opnieuw een veldslag plaats, in Forstwald. Het Hückelsmaydenkmal herinnert daar nog steeds aan. Dankzij een krijgslist overwon hertog Ferdinand von Braunschweig met behulp van Pruisen, Hessen en Hannover een overmacht van Fransen en zo bleef St. Tönis grotendeels gespaard.

Het Mertenshuis aan de Kirchenstrasse- het tegenwoordig oudste, niet veranderde woonhuis in St. Tönis= werd 13 jaar daarvoor gebouwd en heeft deze periode dus meegemaakt. Bijna net zo oud is de **windmolen** aan de Geldener Strasse, opgericht in 1769, die tegenwoordig als herkenningsteken van onze plaats beschouwd mag worden. De molen werd tot 1945 geëxploiteerd, toen werd hij als gevolg van de oorlog zwaar beschadigd. Het duurde tot 1978 voordat hij weer een wiekenkruis kreeg. Toen Napoleon de linkeroever van de Rijn bezette (1794 tot 1814) hette het dorp voor korte tijd „Saint Antoine“ en behoorde het tot het arrondissement Crefeld. Het Congres van Wenen maakte daar in 1815 een einde aan en St. Tönis werd weer een deel van Pruisen; de rond 2600 inwoners behoorden nu tot het in 1816 opgerichte district Kempen.

Van grote invloed op de verdere ontwikkeling van het dorp was zeker het in 1870 in bedrijf nemen van de spoorlijn „Crefeld-

Kreis-Kempener-Eisenbahn”(in de omgangstaal kort “da Schluff”genoemd) met een station in St.Tönis. De jaren daarvoor vestigden zich hier veel nieuwe burgers,die hun geld als wever verdienden,toen nog een vrij nieuw beroep. In de hoogtijdagen van de weverij werkten wevers aan 1400 met de hand bediende weefstoelen,meestal in opdracht van firma’s uit Krefeld. De nieuwe spoorlijn naar het nabije Krefeld was dus onder meer voor deze mensen heel belangrijk. Terwijl”da Schluff” vandaag alleen nog maar voor plezier van nostalgische stoomlocomotieven en wagons wordt gebruikt, is de in 1904 in dienst gestelde **tramlijn** naar Krefeld nog steeds van grote betekenis voor het openbaar vervoer. In de tijd van de eerste spoorlijn kreeg St.Tönis ook een waardig **raadhuis**. In 1877 werd de toenmalige boerenhoeve als “burgemeestershuis” in gebruik genomen. Gelukkig kon in 1977 het slopen van dit huis worden voorkomen. Na een grondige renovatie is het nu weer de zetel van de burgemeester en het visitekaartje van de stad.

Na de eerste wereldoorlog werd in 1929 de eerste steen gelegd voor de **watertoren** die – van verre zichtbaar - mede het silhouet van St.Tönis bepaald. De tweede wereldoorlog bracht opnieuw veel leed en vernieling over ons dorp.Volgens aantekeningen vielen er 2.394 bommen op St. Tönis,66 huizen(waaronder het **Marienheim**) werden vernield en talrijke andere huizen,onder meer de kerk,werden zwaar beschadigd. 421 geaneuvelde soldaten,44 vermisten en 12 slachtoffers van bommen waren er aan het einde van deze vreselijke episode te betreuren. Een van de gevolgen van de oorlog was de komst van ongeveer 2000 ontheemden.Het merendeel daarvan bestond uit protestantse

christenen,die in ons dorp een nieuw tehuis vonden. Na een periode van proviso-rische oplossingen kwamen er in 1952/1953 een eigen kerk(de **Christuskirche**) en een schoolgebouw.

De daarop volgende jaren stonden geheel in het teken van de wederopbouw. Rond het dorpscentrum ontstonden hele nieuwe wijken. Scholen, een jeugdcentrum, sportterreinen en de nieuwbouw van ziekenhuis en bejaardenhuis completeerden de infrastructuur en St.Tönis groeide van ca. 10.000 inwoners (in 1946) naar meer dan 14.000 in januari 1976.

De datum van 1 januari 1970 was heel belangrijk voor de geschiedenis van St.Tönis. Op grond van gemeentelijke herstructurering in de deelstaat Noordrijn-Westfalen werden met ingang van deze datum de tot dan toe zelfstandige gemeenten St.Tönis en Vorst samengevoegd.

De daardoor ontstane grootgemeente Tönisvorst heeft een oppervlakte van 44,24 vierkante kilometers en telde toen 19.474 inwoners.

In 1979 kreeg Tönisvorst stadsrechten.

In 1998 bereikte het inwonertal de 30.000 en de stad groeit ook nog steeds in het begin van het nieuwe millennium.

Dit mag zeker beschouwd worden als een teken dat het in Tönisvorst goed is om te leven.

Onze heemkundekring onderhoudt goede kontakten met Heimatbund St.Tönis in Duitsland.

Een van hun bestuursleden – die tevens plaatsvervangend voorzitter is – Werner Lessenich, mailde al verschillende keren gegevens over hun plaats naar Sint Tunnis. Ook krijgen we twee keer per jaar hun keurig verzorgde St.Töniser Heimatbrief.

Christian Lessenich vertaalde de geschiedenis over hun stad in het nederlands. Op hun website is die te vinden. www.heimatbund-st-toenis.de

Het is zeer de moeite waard om die website eens goed door te nemen. Ook een ritje naar St.Tönis – een eindje over de grens bij Venlo – loont zich beslist.

Voor onze leden die (nog) niet beschikken over internet hebben we hier de tekst weergegeven.

Louis van Loosbroek heeft gezorgd voor de illustraties.

JvK

In het jaar 1589:

‘Thijs Janssen uit Sint Thunnis mishandeld’

(bijdrage: Jan van Goch)

‘Tot nu toe zijn er eigenlijk nog maar weinig heel oude verhalen over St.-Tunnis bekend,’ vertelde mij de redakteur van dit blad. Links en rechts is er in de loop der jaren toch wel het een en ander gepubliceerd. Tijd om die ‘links- en rechts-verhalen’ eens bij elkaar te brengen. En waar kan dat beter dan in deze periodiek? Uiteraard met bronvermeldingén. Dan weten we voor altijd wáár ze te vinden zijn: bijeengebracht in ‘Oelbroecks Heem’. Ja toch?

Veel van die oude verhalen staan opgetekend in Merlet, jarenlang het blad van het Streekarchivariaat Land van Cuijk. De streekarchivarissen Henk Essink, Harm Douma e.a. hebben hun vondsten in dit blad opgetekend. Merlet zag het levenslicht in 1965. Tot 1993 ben ik hierop geabonneerd geweest.

In mei 1965 publiceerde Henk Essink het volgende artikel in Merlet.

- Omstreeks Sint Maria Magdalena (22 juli) van het jaar 1589 werd **Thijs Janssen, een ingezetene van Sint Anthonis**, die zich in Beugen met de hooibouw*) had bezig gehouden, bij het huiswaarts gaan op de (Box-)Meersedijk door drie Italiaanse militairen, die in Grave onder bevel van Don Pietro Spinola in garnizoen lagen, gegrepen en op een weerzinwekkende wijze mishandeld. Eerst bedienden de onverlaten zich van Thijs Janssen’s hooivork, maar toen zij die op Thijs stukgeslagen hadden, bewerkten zij hem met hun pioniersgereedschap op een dusdanige wijze, dat hij ter aarde viel. Nog niet tevreden over hun beestachtig optreden sleurden zij Thijs nog een eind over de grond. De Boxmerenaar Nyll Roeffs, die de mishandeling gezien had, rent blootshoofds naar Boxmeer en verwittigt de dorpelingen, dat de geuzen -Nyll was in de veronderstelling dat het geuzen waren, dus vijanden in plaats van bondgenoten- Thijs Janssen mishandeld hadden en gevankelijk wilden wegvoeren. De Boxmerenaren talmden niet, zij luidden onmiddellijk de klok om hun mede-ingezetenen te waarschuwen en trekken dan met Nyll Roeffs naar de plaats des onheils. Thijs wordt bevrijd en de militairen worden doodgeslagen!

‘Geuzen’ gedood, maar...

Krachtens bevel van hun landsheer, hertog Philips van Brabant, als Spaanse koning Philips II genaamd, mochten zij immers de geuzen, die zich aan allerlei wandaden schuldig maakten, doden. Maar.... het waren Italiaanse huursoldaten in dienst van hun landsheer Philips. Zij maakten deel uit van de Italiaanse infanteriecompagnie onder bevel van Don Pietro Spinola in de Graaf in garnizoen!

Zodra de militaire autoriteiten vernamen, dat de ingezetenen van Boxmeer drie van hun infanteristen gedood hadden, eisten zij opheldering van deze daad. De Boxmerenaren schrijven een brief naar Don Jehan Andrea Cicogna, de militaire gouverneur van Roermond en tevens opperbevelhebber van het Graafse garnizoen. In dit schrijven verhalen ze van de door de Italianen bedreven wandaad en zij beroepen zich eveneens op het bevel van hun hertog, de Spaanse koning Philips II. Zij hadden immers gedacht dat het geuzen waren....

[illegible]

DE COMMISSARIS OP BEZOEK , 1897 – 1922 (DEEL 1)

Van 1896 tot 1925 was Mr.A.E.J. baron van Voorst tot Voorst Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant. Een van zijn taken was het regelmatig bezoeken van alle gemeenten in de provincie. Van die werkbezoeken hield hij nauwkeurig verslag bij.

Lees hier wat hij in al die jaren te melden had over de gemeente Oploo c.a. Eigenhandig door de Commissaris geschreven is deze tekst – wel soms moeilijk leesbaar – te vinden op internet www.bhic.nl onder de gemeente Oploo.

JvK

Den 9^e Augustus 1897 bezocht ik de gemeente Oploo (ik reed van Helmond over Bakel, Gemert en Oploo naar Boxmeer). Oploo is van Gemert gescheiden door een uitgestrekte peel; de weg is $\pm$ 2.45 lang. –

Bij de scheiding der wegen Oploo en St.Anthonis vond ik den burgemeester met zijn wethouders, benevens een erewacht van $\pm$ 25 paarden. Ik nam den burgemeester in mijn rijtuig. We reden toen over Oploo naar St.Anthonis, alwaar het gemeentehuis staat.

Op het ruime veld, dat de kerk en het gemeentehuis scheidt, en dat voor de helft aan de gemeente en voor de helft aan de kerk toebehoort, stond een zanggezelschap om een liedje ten beste te geven; later kwamen de zangers boven op de raadszaal en zongen toen nog een stukje.

Het raadhuis was van buiten groen gemaakt en ook de raadszaal was versierd. Ik praatte daar wat met den burgemeester en diens wethouders Wientjes en Cornelissen; heel veel bijzonders vernam ik niet van hen. –

Op de audiëntie verschenen de Pastoor met zijn twee kapelaans; de heeren wonen allen apart; - verder niemand.

Na de audiëntie reed ik naar Boxmeer vergezeld door den burgemeester en diens twee wethouders; de eerewacht deed mij uitgeleide tot de grens van Boxmeer.

Bij het station te Boxmeer stond een harmonie uit Boxmeer, om mij te verwelkomen; nogal gek, waar ik morgen (den 10^e Augustus) die gemeente officieel bezoek.

De administratie van den gemeente-ontvanger laat nogal wat te wenschen over: in het kasboek en in het grootboek waren de dagteekeningen van de ontvangsten en uitgaven alleen gedaan met vermelding van de maanden, niet van de dagen waarop zij geschied waren. –

Bij de uitgaven was het nummer niet vermeld, dat het mandaat heeft in het register van bevel- schriften; enz. – zie verder het rapport van Klasens.

Ook het werk ter secretarie liet veel te wenschen over; in de registers van den burgerlijken stand waren de open ruimten niet aangestreept. – Er ontbrak een register van localiteiten, waarin vergunning is tot verkoop van sterken drank; er was geen register van aanvragen en van beslissingen krachtens de hinderwet; er was geen register van aantekeningen volgens art.14 der veiligheidswet;

inkwartieringslijsten waren niet aanwezig; er ontbrak een register van hen, die aangiften doen, dat zij Nederlanders wenschen te blijven; - geen register van stierenhouders; zelfs geen register van notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders. –

Den 2 Mei kwam ik weer in de gemeente. Ik reed van Cuijk over Haps, St.Hubert en Wanroij naar St.Anthonis; vandaar naar Boxmeer, alwaar ik ontbeet in het nieuw gebouwde hotel van Esser; vervolgens over Beugen naar Oeffelt, naar Haps, en daarna weer terug naar Cuijk.

Omtrent het in orde brengen van de Raam wordt mij door B.en W. medegedeeld, dat in het convenant tussen de verschillende gemeentebesturen omtrent de kostenbijdragen is beslist, dat Oploo 5% zal betalen. – Het ontwerpen van een plan is opgedragen aan een opzichter van den provincialen Waterstaat; men weet niet precies, hoeverre hij er mede is.

De gemeente heeft nu nog ruim 2000 H.A. in eigendom. Vele broekgronden kunnen tegenwoordig bijna niet meer verhuurd worden; terwijl vroeger op het Broek 200 beesten geweid werden, zijn er nu niet meer dan 20, - De broekgronden zijn over het algemeen slecht; het vee wordt op het broek wel ouder, maar niet beter. De boeren hebben nogal broekgronden van de gemeente gekocht, en die gronden in goeden staat gebracht; de boeren weiden hun vee dus niet meer op het gemeentebroek. – In 1875 heeft de gemeente voor het eerst broekgronden verkocht, ± 40 H.A., aan den kant van Boxmeer; de boeren kochten die gronden duur; ze betaalden tot $f 1000,-$ per H.A.; het ging hun echter goed; ze zijn nu allen welgesteld; door het bezit van die broekgronden konden zij van hun driesland bouwland maken; en van den broekgrond weiland. Die boeren zijn allen rijk geworden.

Van de gronden van de gemeente liggen sommige broekgronden deels onder Beugen, deels onder Sambeek. Alle overige gronden liggen in de gemeente; o.a. 100 H.A. stuifzandbergen. – Sinds 2 jaren is Oploo begonnen bosschen aan te leggen langs den weg naar Boxmeer; de gronden worden op dammen gelegd van 5 M.; sloten $5/4$ M. breed; voor de bewerking wordt $f 0,60$ per are betaald; kant en klaar kost de bewerking $\pm 100,-$ per H.A. – Men plant eenjarige dennen van Vroenders uit Baerlo.

De boeren gebruiken veel kunstmest; vooral slakkenmeel; men heeft hier gewoonlijk een uitmuntend gewas; op het oogenblik staat de rogge hier beter dan langs de Maas. –

De verloskundige W. van Boxmeer, een vroedmeester, zoon van den vroegeren doctor der gemeente, woont in Oploo; de geneeskundige praktijk wordt waargenomen door Dr.Sterk uit Boxmeer.

Te St.Anthonis staat een liefdehuis van de zusters van Schijndel; daar gaan ook de meisjes uit Ledeacker ter school. – De meisjes uit Oploo gaan ter school op de openbare school te Oploo.

Als een stuk vee uit nood geslacht wordt, dan wordt het gekeurd door den veearts uit Boxmeer. Keurt hij het vleesch af, als ongeschikt voor de consumptie, dan komen de kosten van keuring ten laste van de gemeente; is het vleesch geschikt om te gebruiken, dan betaalt de eigenaar van het beest de keuringskosten.

De verkoop van gronden heeft gunstig gewerkt op den toestand van de behoeftige klasse. De arbeiders hebben zich een stukje land gekocht, en zijn kleine keuters geworden. Zij werken op hun eigen boerderijtje; het gaat hun goed. –

Dit kwam vooral in de laatste paar jaren uit, nu de gemeente begonnen is bosschen aan te leggen; men moest daarvoor vreemd werkvolk (uit Sambeekschen hoek enz.) nemen, omdat men geen menschen uit de gemeente kon krijgen.

Sinds 1880 heeft men een telefoon; dat kost aan de gemeente niets dan f75,- voor den telefonist, + een kamertje.

De botermijn bestaat sinds 1879; wordt gehouden in de oude school; wekelijks komt 3000 à 4000 pond boter, gelijk staande met de boterproductie van de geheele gemeente, aan de mijn.

Te Oploo bestaat sinds 8 jaar eene boterfabriek; vooral de kleine boertjes (met 2 à 3 koeien) zijn daarbij aangesloten; de groote boeren meestal niet.

De boter van de mijn wordt vooral opgekocht door margarinefabrikanten (Prinzen te Helmond, van der Hagen te St.Oedenrode en van Hout te Mill).

Men hoopt zeer op een harden weg van Oploo over Overloon naar Venray en vroeg mij raad, hoe aan hulp der Provincie te komen. – Ik gaf de Heeren in overweging om aan de Staten datgene te vragen, wat ze gaarne hebben willen, het request behoorlijk te motiveeren, en dan af te wachten, welke beslissing de Provinciale Staten nemen.

Den 14 Maart 1905 kwam ik weer in de gemeente. Vanuit Cuijk reed ik er over Beers heen. Denzelfden dag bezocht ik Mill en Wanroy. Per spoor keerde ik vanuit Boxmeer naar Cuijk terug. –

Ik verleende audiëntie aan Willem Bardoel, een herbergier, die raad kwam vragen in eene vergunningsquestie en aan den oud-burgemeester Arts. Deze laatste, die nog dagelijks, zowel des voormiddags als des namiddags op het raadhuis komt, hield ik binnen, bij de volgende besprekingen met B.en W. – Een jong kereltje, van den Bosch, volontier ter secretarie, uit Horssen afkomstig, kwam ook nog zijne opwachting maken.

St.Anthonis is het voornaamste kerkdorp van de gemeente; daar staat het raadhuis, daar wonen 1000 mensen; in Oploo wonen er 500; in Ledeacker 250. – De raadsleden wonen goed over de gemeente verdeeld; 4 wonen te St.Anthonis; 2 te Oploo en 1 te Ledeacker.

Ik heb B. en W. sterk geraden, om een uitvoerigen beschrijvenden staat aan te leggen van de gemeente eigendommen, waarin alle details omtrent ontginning

en exploitatie met juistheid en accuratesse vermeld worden. Zoodanige staat moet op den duur, bij zoo uitgestrekt grondbezit, van groote waarde geacht worden.

Men had een zeer uitgewerkt plan omtrent de toekomstige exploitatie van 67 H.A. broekgrond, en verlangde zeer naar het betrekkelijk rapport van de Heide Maatschappij door G.S. gevraagd.

Daarin door den oud-burgemeester gesteund, heb ik sterk aangedrongen op het onderhouden van de waterleidingen door de gemeente; ik wees op Helvoirt, op Mill, waar zulks gebeurt, en waar dat aan de gemeente jaarlijks niet meer dan *f* 75,- en *f* 100,- kost. –

Het herhalingsonderwijs valt zeer in den smaak: te St.Anthonis volgen 20, te Oploo 16 leerlingen den cursus. –

Den 16 April 1909 kwam ik weer in Oploo. Met den trein naar Mill en verder vandaar per rijtuig. Ik bezocht daarna nog Wanroy, waarna ik te Mill weer den trein naar Den Bosch nam.

Ter audiëntie verscheen de Oud-Burgemeester Arts; hij bleef met B. en W. een tijd lang met mij praten; hij is nu 76 jr. en nog steeds een flinke man. – Daarna verscheen nog een landbouwer, G.Thoonen, die zich beklagde over water bezwaar, ten gevolge der ontginningen; en die mijne tussenkomst inriep, ten einde grond van de gemeente te kunnen koopen; hem medegedeeld, dat Gedep.Staten bezwaar hadden tegen verkoop van gemeentegronden.

Het schijnt dat er partijschap in de gemeente begint te komen. Bij raadsverkiezingen wordt druk gestemd; wethouder Wientjes als raadslid herkozen, viel bij de laatste periodieke verkiezing als wethouder; hij kreeg maar 2 stemmen.

De Heide Maatschappij is druk van de gemeente aan het werk; van het complex van 67 H.A. broekgronden werden tot nu toe 40 H.A. ontgonnen; binnen twee jaren hoopt men de volle

67 H.A. gereed te hebben. Aan die ontginning werd tot nu toe ruim elf duizend gulden uitgegeven.

De eerst ontgonnen gronden (het eerste jaar rogge of haver, het tweede jaar eene snede hooi, de toemaak verpachten om te weiden, het derde jaar verpachten om te weiden) $\pm$ 19 H.A. werden reeds ingeschaard; twee scharen per H.A. *f* 28,- per schaar.- De grondbewerking kost $\pm$ *f* 200,- per H.A., *f* 28,- kunstmest, *f* 7,- zaaigras; volgende jaren *f* 28,- kunstmest. –

De financiële resultaten zijn zeer gunstig. Men zal later zeker nog meer complexen broekgrond gaan ontginnen. –

Bovendien werden op de dammen en langs de kanten 700 canada's geplant, die zeer mooi groeien. –

Op den duur, wanneer men zich financieel wat ruimer kan bewegen, wil men langs den weg naar Boxmeer heide ploegen en met mast bezetten. –

Camping & Manege Urena bestaat 40 jaar!

Kijk onder **40-jarig bestaan Urena** voor de speciale acties en aanbiedingen!

Camping & Manege Urena: dat is pas écht vakantie

Heerlijk de bossen in, meedoen aan sportieve of culturele activiteiten of toch liever een boek lezen bij uw caravan? Bij Camping & Manege Urena is alles mogelijk. Niet alleen op de camping zelf, maar ook als u een dagje uit wilt. Bovendien is Urena een van de weinige campings in Nederland met een eigen manege. Ook voor ruiterkampen bent u bij ons aan het juiste adres.

Wij zorgen ervoor dat u het naar uw zin heeft!

Bent u met een grote groep of wilt u uw paard of huisdier meenemen? Geen probleem, wij zorgen voor onderdak! In onze horecafaciliteit 'De Herberg' kunt u terecht als u iets te vieren heeft, maar ook gewoon als u gezellig wat wilt eten of drinken. Vertel ons uw wensen en wij zoeken naar een passende oplossing. Kijk snel verder en ontdek de mogelijkheden...

Dat was 40 jaar geleden hier in St.Tunnis begonnen met Theei van Els.

Een duik in het boekje ter gelegenheid van de 75e verjaardag van Theei van Els met zijn bijzondere spreuken en gezegdes.

Een bijzondere vriend van Theei was Peer van Veggel.

Theei van Els op de fiets kwam de burgemeester tegen: O burgemeester ok op weg naar Den Haag-Vandaag. Of burgemeester kunde zo nogal achter den draad houwen?

Theei rijdt in zijn auto. In de verte nadert een trimmer met grote snelheid. Theei remt af, draait het raam open en zegt: Ge lopt zo hard, bende ow pèèrd kwiet?

Op een receptie van vroeger van het 5 jarig bestaan van de manege komen er zoveel gasten dat er op een gegeven moment te weinig bierglazen waren.

Theei tot de gasten: Drink ze's leeg, ander minse willen ok ger wa drinken

Theei: "Lomp zien kan ok lastig zien" en "Ge lacht wel mar ge het genne schik."

Marie S. laat de hond uit van haar zoon. Onderweg komt ze Theei tegen Theei: Oh hedde ok vort bewaking.

Theei zit bij broer Piet aan de keukentafel. Piet Leest de krant en heeft zijn kunstgebit er naast liggen. Theei: Wa hedde hier ligge? Hedde un pèèrd geslacht?

CDA: Tijdens een vergadering waar Theei ook even het woord had, wilden anderen zich er ook mee bemoeien en meepraten. Theei: Efkes stil zien. Straks worde gullie gemolken.

Een van de gasten liet er eentje vliegen. Theei: Haj nie betald de ge um der uut lot!

Een vrouw die jaren geleden bij Theei in de manege heeft paard gereden komt nog eens met haar man bij Theei op bezoek. De vrouw in druk gesprek met

Theei: Ja zegt xe, ik kom van Nijmegen, mijn man studeerde in Nijmegen, en ik heb hem daar leren kennen. Theei: Ja iedereen makt wel eens fouten!

ST.TUNNIS IS ERG MOOI !

Boven; St.Antonius Abt Orgel

Verder 4 natuurfoto's van St.Tunnis.

Nieuwsbrief van “St.Tunnis in Oelbroeck”

zevende jaargang

augustus 2007

St.Anthonis, 17 augustus 2007

UITNODIGING

Voor de ledenvergadering op **dinsdag 25 september** om
20.00 uur in zaal Bos aan de Brink in St.Tunnis.

Leden en ook niet-leden zijn deze avond van harte welkom

Deze avond staat vooral in het teken van de **archeologie**.
Ons lid Nick Huffels vragen we hierover iets te vertellen
Ook proberen we iemand uit het Boxmeerse te krijgen
omdat ze daar volop met deze zaken bezig zijn . U mag
dus gerust iedereen die in deze materie geïnteresseerd is
meebrengen.

Daarnaast komen ook andere zaken aan de orde. U krijgt
Een agenda uitgereikt als u binnenkomt. Ook kunnen de
leden agendapunten naar voren brengen.

UITNODIGING VOOR LEZING OP

ZONDAG 16 SEPTEMBER OM 20.00 UUR

BIJ BOS ALL-IN OVER DE H.ANTONIUS ABT

DOOR DOLF HARTSUIKER.

P.S. Het Heemhuis is vanaf 19.00 uur open voor de leden.

INHOUD VAN DEZE NIEUWSBRIEF.

- 1. Voorpagina**
- 2. De voorzitter aan het woord**
- 3. Tekst Lezing H. Antonius**
- 4. Bewoners Noordkant**
- 5. Bewoners Zandkant**
- 6. Bewoners Peelkant**
- 9. Geschiedenis St. Tönis**
- 13. In 1589 Thijs Janssen mishandeld.**
- 15. De Commissaris op bezoek deel 1.**
- 19. Spreuken en gezegdes van Theei van Els.**
- 20. Mooi St. Tunnis.**

NIEUWE NAAM.
Onze nieuwsbrief heet vanaf nu Oelbroecks Heem. Deze naam is door het bestuur gekozen uit de benamingen die bij hen waren binnengekomen.

De voorzitter deelt mede.....

We hopen dat u in deze Nieuwsbrief weer dingen tegenkomt die uw belangstelling hebben.

Theo van Els – bij iedereen wel bekend – vierde onlangs zijn 75^e verjaardag. Op die dag werd hij o.a. verrast met een leuk boekje, waarin spitsvondige gezegdes van Theo zijn opgetekend, met passende tekeningen erbij. Een voorwoord van oud-burgemeester P. van Veggel maakte het boekje helemaal interessant.

Omdat we sterk vermoeden dat een van onze leden, Nellie van Els-Nabuurs, hier zeker de hand in heeft gehad én omdat het Theo betreft, nemen we met toestemming enkele spreuken uit het boekje over.

Dan heb ik nog een persoonlijke vraag, maar die heeft wel alles met heemkunde van Sint Tunnis te maken: ik ben momenteel bezig een boekje te schrijven over de Sint Tunnisse pastoors uit de 20e eeuw. Ik heb daar veel over verzameld, ben al bij 1978. Maar wie nog gegevens kan aandragen, kan die misschien op de ledenvergadering aan mij geven. Ook foto-materiaal is zeer welkom (krijgt u zeker terug).

Daarnaast volgt dan een boekje van de 15 priesterzonen die er in die eeuw zijn geweest. Daar is wel wat foto-materiaal over, maar verder weinig verhalen/tekst. Wie heeft daar wat van of wie weet waar ik dit zou kunnen zoeken? Ik houd me zeer aanbevelen.

Zoals met de pastoors en met de priesters zou er eigenlijk ook een boekwerkje samengesteld kunnen worden over de Sint Tunnisse jongens die als soldaat in het voormalige Nederlands Indië dienden. De meesten van hen leven nu nog onder ons, en weten zeker het een en ander door te geven. Wie wil(len) deze klus op zich nemen?

Met de werkgroep Dorpsherinneringen zijn we bezig geweest te bekijken wie er rond 1940 en later woonden op de Noordkant-Zandkant en we zijn ook bezig met de Peelkant. Dat is best nog een moeilijke klus om dat allemaal precies na te gaan. Maar het wordt wel een interessant geheel, wanneer we daar later ook gegevens van geboorten, huwelijken, overlijden, enz. bij kunnen zetten en stambomen kunnen aandragen. Met sommige families zijn we daar al een heel eind mee. En je staat ervan te kijken hoeveel mensen zelf hier al mee bezig zijn geweest.

Wie in Noordkant/Zandkant fouten ontdekt of aanvullingen kan geven, kan dat doen tijdens de vergadering.

Tot ziens op zondag 16 september en dinsdag 25 september in zaal Bos. **Beide bijeenkomsten zijn gratis toegankelijk.**

Dolf Hartsuiker.

Lezing over de Heilige Anthonius Abt.

Datum: zondagavond 16 september 2007 te Bos All-In te Sint Anthonis; van 20.00 uur tot 22.00 uur.

Op 16 september a.s. komt dhr Dolf Hartsuiker bij Bos Allin te Sint Anthonis van 20,00 uur tot ca 22.00 uur een lezing geven over de Heilige Anthonius Abt, de patroonheilige van onze kerk maar ook van bv ons onlangs ontslapen Gilde en de heemkundekring. In de naam van onze vereniging "Sint Tunnis in Oelbroeck" wordt tenslotte met Sint Tunnis de Heilige Anthonius Abt bedoeld. Dat het onderwerp "de Heilige Sint Anthonius Abt" al langere tijd in ons dorp actueel is bewijst wel het feit dat reeds in 1956 een Sint Anthonius-tentoonstelling werd georganiseerd waarbij dhr. P.Noordeloos het openingswoord uitsprak. Pieter Noordeloos, een eenvoudige en bescheiden geleerde, die o.a. de kerkgeschiedenis van West-Friesland heeft onderzocht, maar daarnaast alles wilde weten (en bekend maken) over Sint Anthonius Abt, de kleuizenaar van Egypte.

Ook de jaarlijkse kerkdienst rondom 17 januari, de sterfdag van de Heilige Anthonius Abt, heeft hier in Sint Anthonis de nodige aandacht.

Dolf Hartsuiker is benaderd om alle vragen op te helderen, die bij de diverse inwoners in de loop der jaren rondom de Heilige Anthonius Abt zijn ontstaan. Vragen zoals:

Waarom heeft de heilige Anthonius altijd een boek en staf bij zich en waarom wordt hij altijd afgebeeld met een varken, een duiveltje of mooie vrouwen. Maar ook vragen zoals: Welke relatie heeft de Heilige Anthonius Abt met al die straatnamen in Sint Anthonis zoals Visioenenstraat, Comestraat, Athanasiusstraat, Kolzinstraat etc.

Dhr.Dolf Hartsuiker noemt zich de opvolger van de reeds eerder genoemde Pieter Noordeloos, die o.a. heel veel schilderijen. boeken etc over de Heilige Antonius Abt heeft verzameld en uitgebracht.

Dhr.Dolf Hartsuiker woont in Utrecht en komt op internet voor als psycholoog, fotograaf en hindoeïsmekenner die een fantastisch boek maakte over Sadhu's, India's holy mystics. Dolf is ook kunstschilder, waarvan hij getuigt op zijn site "adolphus:janus", waar hij veel van zijn schilderijen over realisme, expressionisme en abstractheid tentoonstelt.

Op een amder gedeelte van de Adolphus-site wordt aandacht gegeven aan enkele vroegchristelijke asceten, zoals de Heilige Antonius Abt van Egypte, Paulus van Thebe. Maria van Egypte en Simeon de Pilaarheilige. Onlangs is dhr. Dolf Hartsuiker nog naar Frankrijk geweest omtrent ontwikkelingen ten aanzien van iconografie van Antonius. Hierover zal hij op 16 september wel meer vertellen.

Dolf Hartsuiker komt 's middags al met zijn vriendin naar Sint Anthonis en wil dan kennis maken met het dorp Sint Anthonis, de pastoor en de kerk. Aangezien de pastoor nog niet hersteld is zullen Jac van Kempen en Jan de Kleijnen hen opvangen en het een en ander van Sint Anthonis laten zien. 's Avonds om 20.00 uur houdt hij dan een lezing van ca 1 uur bij Bos terwijl daarna nog tot ca 10.00 uur de gelegenheid is om vragen aan hem te stellen.

N 11 Bertus Vollenberg – Tien Vollenberg – Cor Geerts – Marius Geerts

N Gerrit Wientjes

N 13A

N 13C J.Koenen

N 15 Jan Hoenselaar – weduwe Hoenselaar-Boumans

N 17A Jeff en Roos Gielen-Leinarts

N 19 Jan Hoenselaar-Boumans – Piet van Tienen – - P.Rynbach

N 20A Piet en Nellie van Els- Nabuurs – Cato Strijbosch

N 22 Wim Peeters – Bert Peeters-Blom – Wiel Peeters-van de Wijst

N 24 Piet Wientjes – Piet Wientjes-Claassen – P.van de Akker

N 26 Willem Josephs – Toon Hoenselaar, *heeft nieuw huis gebouwd* – Marcel Hoenselaar

N 27 Peter Fleuren – Jan Hendriks – Harrie Hendriks

N 28A werkplaats Jo Hermens en woonhuis Jo Hermens – Giel Hermens – van den Akker – van Groenestijn Installaties

N 29 Driek Hendriks – Christ Hendriks – Jos Gomolka, *afgebrand* – H. Schreurs
schuur van N 29 verbouwd tot bungalow: Annie Willems

N 30A Koos Derks - drugshandelaar - Martien Bongers

N 32 Driek Derks – Koos Derks – Harrie Derks – Langendoen - van de Putten – Leo van

Driel, Elka V3L in Staal BV

N 32A H.v.d.Putten

N 33 Toon Willems – Leo Willems – Willy Peters-Willems -

N 34 Toon Derks - Tien Derks-Nellissen – Jan en Maria Derks-Jacobs

N 35 Marten Vloet – Jan Vloet – Jan de Beer – Bernard Kappers, Abeka
St.Anthonis BV

Vriendelijk verzoek:

Zijn er onder onze lezers mensen die in bovenstaande lijst fouten of tekortkomingen ontdekken, willen ze die dan doorgeven aan de werkgroep Dorpsherinneringen. Wij zijn enkele keren bijeengekomen om dit uit te pluizen en dat viel best tegen. Je staat ervan te kijken hoe vaak een woning soms van eigenaar gewisseld is. We hebben ons ook beziggehouden met de Peelkant, die komt een volgende keer aan de beurt en daar was het nog veel ingewikkelder. Maar wel leuk om uit te pluizen!

BEWONERS VAN DE ZANDKANT VANAF ONGEVEER 1940

Z 1 Harrie van Dinter-de Martines - Patrick en Tanya Deenen-Swinkels

Z Toon van Dinter – Jan van Dinter – *woonhuis afgebroken* –

Z 2 Piet en Cato Peters – Raijmakers- Schweren – Miet Raijmakers en Piet van
Stekelenburg

Piet van Stekelenburg

Z 3 Harrie Peters-Vloet – Tien Peters

Z Harrie Peters-Vloet

Z van Vorst – Ties Gerrits

Z 6 Natus Cornelissen – Piet Cornelissen-van Vonderen

Z 7 Marinus Cornelissen – Piet Cornelissen- van Vonderen – Jeroen en Maria
Cornelissen-

Klein Koerkam

Z 8 Wim v.d.Heuvel – Kees v.d.Heuvel

Z 9 Cornelis v.d.Heuvel – Wim v.d.Heuvel – Veldman – J.Denis

Z 10 Hermanussen – Wim Hermanussen – de Zeeuw

Z 11 Handrie Arts – Fons Arts – A.Arts

Z 12 de Groot – Driekus Peters – Wellen – H.Wellen

Z 13 Jan Cremers

Z 13A Ger van Sambeek

Z 13B Gerrit Wientjes-van Lanen

Z 14 Cornelis v.Sambeek – Wim v. Sambeek – Jan v.Sambeek

Z 15 Jan v.Sambeek – Cor v.Sambeek – William v.d.Heijden-Wijnen

Ook hier geldt: geef fouten of tekortkomingen aan ons door!

Bovendien: als er mensen zijn die een leuke anecdote of een (kort) levensverhaal van iemand die hier genoemd is (of van de huisgenoten), dan is dat ook zeer welkom. Met foto's, geboortekaartjes, trouwkaarten, bidprentjes, enz. kunnen we dan een mooi geheel van een straat opbouwen.

De werkgroep Dorpsherinneringen,
Nellie van Els-Nabuurs
Martien Goossens
Tien Derks
Tien Verstegen
Jac. van Kempen

BEWONERS VAN DE PEELKANT VANAF 1940

- P 1 Piet van der Burgt-van Raaij – Huub Bellemakers - A.Reuvers
P 2 Verbeeck, *gemeente-opzichter* – Tanja van Roosmalen
P 3 Frans Weren - J.Vloet-Weren
P 4 Giesbers – van Bree ? - G.Verberk-Selten
P 5 A.Scheepers
P 6 Gezusters Gieben - H.Gieben-Bos – M.Gieben-Bos
P 7 J.Derks – Jans – M.Derks-Jans
P 8 Toon van Es – Sjef Arts – Marriëlle van Sambeek
P 9 M.Sommers-van den Bogaard
P 10 Joh.Pennings – Wim en Leny Pennings-Maessen
P 11 Gerrit Jans
Jan en Miek van de Laar-van Erp *oud huisje is afgebroken* familie
Thielen?
P 12 Piet en Mientje Hofmans-Hofman – Antoon en Fien Albers-Braks
P 13
P 14 Tien van Raaij-Heinemans - Marcel en Monique Hermens
P 15 Rudolf van Duijnhoven en Marie Logtens en Dorus, vrijgezel – familie
Jonkers - Verberk-Jonkers en Jonkers-Hoedemaeckers
P 16 Piet en Nelly van Els-Nabuurs - Th.Braks-van Gemert
P 17 G.Goossens
P 18 M.Braks
P 19 Marten Hendriks - Helm Hendriks en vrouwke , *oud huisje afgebrand* –
Piet van Keijsteren, *nieuw huis gebouwd, is later afgebrand* – Jozef en
Netty van Keijsteren- - B.van Eerden-
P 20 Eureka Diepvriesspecialiteiten – Hans Nooteboom – J. Panken
P 21 Helm Arts – Piet Arts-van den Oever, *kampeerboerderij* – M.Arts-
v.d.Oever -
Arts Betonboringen
P 22 Bertus Verstegen, *ging later in Helmond wonen* – Jos Gomolka - en
Franca Smits – familie van Lanen – Jan Jenniskens - A.Atsma –
P 23 *in de oude boerderij*: Sjef Jansen – Koos en Riek Jansen-Wassenberg
(*Swânse Koos*) *nieuw huis*: Arnold en Nellie Peters-Geurts – Nellie
Peters-Geurts – Sraar Peters

- P 24 Tien en Bertha Verstegen-Swinkels – Theo en Jeanne Verstegen-van de Ven – Wim Hubers-Michiels – Rinie Brienens - W.Rutten
- P 25
- P 26 Jan Vloet – Harrie Vloet en Martha Michiels – Van der Heijden – Wim Davids – Geling – J.Spanjersbergen en J.Verberk-Spanjersberg
- P 27 Marte Peeters - Arnold Peeters-Peeters – Jan Vloet en Ria Erkelens - Gerrits en Yvonne Willems
- P 28
- P 29 Toon Peeters – Thijs Peeters – Jos Bos, *Stoeterij Boszorg*
- P 30 Arnold Peeters-Peeters - M.Peeters-Veekens
- P 31
- P 32
- P 33 Marinus van Raaij – Harrie en Truus van Raaij-de Bruin – Jan en Jo Cornelissen-Strijbosch – Renee en Cornelissen – Joop en Petra van Kempen-Boumans
- P 34
- P 34A Jan en Tonnie .Hubers-van de Laar
- P 35 Jan van Mil, *de kluizenaar* - – A.Teunissen
- P 36 Tien de Klein, *vrijgezel in houten huisje, later een Duits echtpaar* - Kees en Angela van de Heuvel-Hendriks
- P 37 Nol Teunissen - F. en A. Willaert-Teunissen
- P 38 Bert Maassen – Toon Maassen-van den Hoven – Roland Ermers en Hanneke van de Laar
- P 39 Jan van Mil – dochter (Abels?) - P.Baltussen- van Mil en J.Baltussen
- P 40
- P 41 Gerrit van Mil-Dings – P.van Mil-Dings
- P 42 familie Bekkers- Wim Dinnesen , *huis is afgebroken, tegenover Jos Bos, daarin was ook een kleine kruidenierswinkel*
- P 43 Toon van de Steeg – Bert en Tien (d'n um) van de Steeg – A.van de Steeg-Minten – Lenkens-van de Steeg
- P 44 Knilles Michels - Willem Arts-Michels – Nol Arts-Bus – Wim Arts
- P 45 Herman Thissen, *naar Canada vertrokken* – Jan Raaijmakers – Pierre en Nel Thissen-Strijbosch – John en Karin Cornelissen, *heeft nieuw huis gebouwd*
- P 46 Piet Peeters, *verhuisd naar Boxmeer* – Jan Arts, *de korporaal* – Toon Hermanussen – Th.van den Heuvel-Heinemans
- P 47 Sjef Arts en Helm – Jan Wacki – J.van de Wijst
- P 48 E.Willems
Koos van Veghel – Wim en Gina van Sambeek-van der Heijden – Hannes Strijbosch
Marten Willems, *ôllemènneke* *Anselrode?*

- P 49 Piet Arts, *oud huisje is afgebroken, nieuw gebouwd door* Nol Derks – Sjaak Derks
Handrie Meijer, *woonde naast Marteke ôllie* – Peters-Meijer – Thijs Peeters
Wim en Gina van Sambeek-van der Heijden, *in huis van van Veghel*
- P 50 Harrie en Leny van Hulst-van de Weijer – Leny van Hulst-van de Weijer
- P 52
- P 53 Wim en Marietje Schoenmakers-Josephs - A.Derks, *Derks timmerwerken*
- P 54 Christ de Bruin, *naar Canada vertrokken* – Koos Aben – Jan en B. Aben-Jacobs
- P 55 Tien en Grada Schoenmakers- van de Ven – Sjaak en Evelien Baltussen-Arts
- P 56 Koos Arts-van Dijk – Sjaak en Annie Arts-Hermens
- P 57
- P 58 Koos Arts-van Dijk – Harrie Baltussen en Henriëtte Arts
- P 59
- P 60 Sjef Jans - Gerrit en G.Jans-Lenkens
- P 61 J.van de Boogaard-Vermeulen
- P 62 Peter Jans – Jo Jans-van de Ligt – Jan Weerts- Jans – A.Weerts
- P 63 Albert en Riet Arts - A.Strijbos-
- P 64 Dôt Arts – Bert Teunissen – G.Raaijmakers
- P 65
- P 66 G.Jans en E,Jans-Reijnen
- P 67
Willem Willems – Sjef Bongers *huis en grond door Sjaak Derks overgenomen*
Wim Sommers – Jan Sommers
Marinus Gerrits – zoon van Jan Sommers
- P 68 Grad Vos – Guus Vos, *huis is afgebroken, nieuw huis gebouwd* – J.Jansen-Lemmens
Toon Jans, *(Toon Pot) huis is afgebroken*
- P 69 *waar woonden Sjef Jans, Guus Jans, dochter Elly x*
- P 70 Piet Vos – W.Hermens x dochter van Sjef de Klein - Wim van den Berg, *minicamping Leugenstert*
- P 71
- P 72 Harrie en Bets Nabuurs-Dekkers –
- P 72AW.Nabuurs-van de Hoff
- P 73
- P 74 weduwe Hendriks en kinderen – Piet Hendriks
- P 75
- P 76 H.Rongen

DE GESCHIEDENIS VAN ST. TÖNIS.

Het begin van de geschiedenis van St.Tönis heeft iets legendarisch. Er is sprake van een schaapherder die midden op de eenzame Osterheyde (dat was toen de naam van de nog niet bewoonde landstreek) een beeld van de heilige Antonius vond. Alhoewel hij het beeld zorgvuldig opborg, vond hij het de volgende dag toch weer op dezelfde vindplaats terug. Deze mysterieuze belevens herhaalde zich enkele keren en daarom besloot hij er voor te zorgen dat op de vindplaats een kapel ter ere van de heilige Antonius werd opgericht. Zover de legende,

Oorkonden geven aan, dat de Keulse keurvorst en aartsbisschop **Friedrich von Saarwerden** (de Osterheide was deel van het ambt Kempen en behoorde daarmee toe aan het aartsvorstendom Keulen) op 10 september 1380 vergunning gaf, een kapel met kerkhof op de Oosterheide te bouwen. Dit document, dat in Kempen werd opgemaakt, mag als geboorte oorkonde van St.Tönis worden beschouwd, omdat er op de fundamenten van de toenmalige kapel vandaag de katholieke parochiekerk **Pfarrkirche St.Cornelius** staat.

En daarmee zijn de twee **heiligen** genoemd, die voor St.Tönis een bijzondere betekenis hebben. Terwijl St.Antonius als beschermheilige van de plaats geldt, heeft men St.Cornelius als schutspatroon van de parochie gekozen. Op een oorkonde van 1411 zijn beide heiligen afgebeeld.

De naam "St.Tönis" is per slot van rekening afgeleid van de naam van onze plaatselijke beschermheilige en veranderde in de loop der eeuwen van "Neuenrath in der Osterheide" naar "Sanct Antonius in der Heyde" en "St.Thönihs" naar de huidige versie. Rondom de kapel. Die meer en meer uitgroeide naar een kerk, vestigden zich vooral boeren. Gedurende de 17^e eeuw kwam de bloei van de stad op gang. Dit was wederom te danken aan St.Antonius. In de verre omgeving woedden toen ontzettende veeziektes en de noodlijdende boeren riepen St.Antonius als beschermheilige van huisdieren om hulp. Op die manier ontwikkelde zich het kleine dorpje tijdelijk tot wwn vewel bezochte bedevaartsplaats. De geschiedenis van St.Tönis werd, net zoals die van de naburige plaatsen steeds weer door oorlogen beïnvloed. Gedurende de "Truchsessischer Krieg" ondervond de bevolking veel leed; onder meer stortte in 1585 als gevolg van de oorlog de kerktoren in en werd de kerk gedeeltelijk vernield. Vermoedelijk was dit de aanleiding om in 1607 te beginnen het dorp met wal en gracht tegen vijandelijke overvallen te beschermen.

Een *plattegrond van het jaar 1827* laat zien dat het toen alleen door drie poorten het dorp kon binnengaan. De ligging van de forificaties is ook heden nog aan het verloop van de straten „Älter Graben“ en „Ringstrasse“ te zien. Toch konden wal en gracht niet voorkomen dat het dorp in 1642 gedurende de 30-jarige oorlog na de veldslag aan de Hückelsmay werd bestormd en geplunderd. De kerk en de net weer herstelde kerktoren werden in brand gestoken. Gedurende de zevenjarige oorlog vond er in 1758 opnieuw een veldslag plaats, in Forstwald. Het Hückelsmaydenkmal herinnert daar nog steeds aan. Dankzij een krijgslist overwon hertog Ferdinand von Braunschweig met behulp van Pruisen, Hessen en Hannover een overmacht van Fransen en zo bleef St. Tönis grotendeels gespaard.

Het Mertenshuis aan de Kirchenstrasse- het tegenwoordig oudste, niet veranderde woonhuis in St. Tönis= werd 13 jaar daarvoor gebouwd en heeft deze periode dus meegemaakt. Bijna net zo oud is de **windmolen** aan de Geldener Strasse, opgericht in 1769, die tegenwoordig als herkenningsteken van onze plaats beschouwd mag worden. De molen werd tot 1945 geëxploiteerd, toen werd hij als gevolg van de oorlog zwaar beschadigd. Het duurde tot 1978 voordat hij weer een wiekenkruis kreeg. Toen Napoleon de linkeroever van de Rijn bezette (1794 tot 1814) hette het dorp voor korte tijd „Saint Antoine“ en behoorde het tot het arrondissement Crefeld. Het Congres van Wenen maakte daar in 1815 een einde aan en St. Tönis werd weer een deel van Pruisen; de rond 2600 inwoners behoorden nu tot het in 1816 opgerichte district Kempen.

Van grote invloed op de verdere ontwikkeling van het dorp was zeker het in 1870 in bedrijf nemen van de spoorlijn „Crefeld-

Kreis-Kempener-Eisenbahn”(in de omgangstaal kort “da Schluff”genoemd) met een station in St.Tönis. De jaren daarvoor vestigden zich hier veel nieuwe burgers,die hun geld als wever verdienden,toen nog een vrij nieuw beroep. In de hoogtijdagen van de weverij werkten wevers aan 1400 met de hand bediende weefstoelen,meestal in opdracht van firma’s uit Krefeld. De nieuwe spoorlijn naar het nabije Krefeld was dus onder meer voor deze mensen heel belangrijk. Terwijl”da Schluff” vandaag alleen nog maar voor plezier van nostalgische stoomlocomotieven en wagons wordt gebruikt, is de in 1904 in dienst gestelde **tramlijn** naar Krefeld nog steeds van grote betekenis voor het openbaar vervoer. In de tijd van de eerste spoorlijn kreeg St.Tönis ook een waardig **raadhuis**. In 1877 werd de toenmalige boerenhoeve als “burgemeestershuis” in gebruik genomen. Gelukkig kon in 1977 het slopen van dit huis worden voorkomen. Na een grondige renovatie is het nu weer de zetel van de burgemeester en het visitekaartje van de stad.

Na de eerste wereldoorlog werd in 1929 de eerste steen gelegd voor de **watertoren** die – van verre zichtbaar - mede het silhouet van St.Tönis bepaald. De tweede wereldoorlog bracht opnieuw veel leed en vernieling over ons dorp.Volgens aantekeningen vielen er 2.394 bommen op St. Tönis,66 huizen(waaronder het **Marienheim**) werden vernield en talrijke andere huizen,onder meer de kerk,werden zwaar beschadigd. 421 geaneuvelde soldaten,44 vermisten en 12 slachtoffers van bommen waren er aan het einde van deze vreselijke episode te betreuren. Een van de gevolgen van de oorlog was de komst van ongeveer 2000 ontheemden.Het merendeel daarvan bestond uit protestantse

christenen,die in ons dorp een nieuw tehuis vonden. Na een periode van proviso-rische oplossingen kwamen er in 1952/1953 een eigen kerk(de **Christuskirche**) en een schoolgebouw.

De daarop volgende jaren stonden geheel in het teken van de wederopbouw. Rond het dorpscentrum ontstonden hele nieuwe wijken. Scholen, een jeugdcentrum, sportterreinen en de nieuwbouw van ziekenhuis en bejaardenhuis completeerden de infrastructuur en St.Tönis groeide van ca. 10.000 inwoners (in 1946) naar meer dan 14.000 in januari 1976.

De datum van 1 januari 1970 was heel belangrijk voor de geschiedenis van St.Tönis. Op grond van gemeentelijke herstructurering in de deelstaat Noordrijn-Westfalen werden met ingang van deze datum de tot dan toe zelfstandige gemeenten St.Tönis en Vorst samengevoegd.

De daardoor ontstane grootgemeente Tönisvorst heeft een oppervlakte van 44,24 vierkante kilometers en telde toen 19.474 inwoners.

In 1979 kreeg Tönisvorst stadsrechten.

In 1998 bereikte het inwonertal de 30.000 en de stad groeit ook nog steeds in het begin van het nieuwe millennium.

Dit mag zeker beschouwd worden als een teken dat het in Tönisvorst goed is om te leven.

Onze heemkundekring onderhoudt goede kontakten met Heimatbund St.Tönis in Duitsland.

Een van hun bestuursleden – die tevens plaatsvervangend voorzitter is – Werner Lessenich, mailde al verschillende keren gegevens over hun plaats naar Sint Tunnis. Ook krijgen we twee keer per jaar hun keurig verzorgde St.Töniser Heimatbrief.

Christian Lessenich vertaalde de geschiedenis over hun stad in het nederlands. Op hun website is die te vinden. www.heimatbund-st-toenis.de

Het is zeer de moeite waard om die website eens goed door te nemen. Ook een ritje naar St.Tönis – een eindje over de grens bij Venlo – loont zich beslist.

Voor onze leden die (nog) niet beschikken over internet hebben we hier de tekst weergegeven.

Louis van Loosbroek heeft gezorgd voor de illustraties.

JvK

In het jaar 1589:

‘Thijs Janssen uit Sint Thunnis mishandeld’

(bijdrage: Jan van Goch)

‘Tot nu toe zijn er eigenlijk nog maar weinig heel oude verhalen over St.-Tunnis bekend,’ vertelde mij de redakteur van dit blad. Links en rechts is er in de loop der jaren toch wel het een en ander gepubliceerd. Tijd om die ‘links- en rechts-verhalen’ eens bij elkaar te brengen. En waar kan dat beter dan in deze periodiek? Uiteraard met bronvermeldingén. Dan weten we voor altijd wáár ze te vinden zijn: bijeengebracht in ‘Oelbroecks Heem’. Ja toch?

Veel van die oude verhalen staan opgetekend in Merlet, jarenlang het blad van het Streekarchivariaat Land van Cuijk. De streekarchivarissen Henk Essink, Harm Douma e.a. hebben hun vondsten in dit blad opgetekend. Merlet zag het levenslicht in 1965. Tot 1993 ben ik hierop geabonneerd geweest.

In mei 1965 publiceerde Henk Essink het volgende artikel in Merlet.

- Omstreeks Sint Maria Magdalena (22 juli) van het jaar 1589 werd **Thijs Janssen, een ingezetene van Sint Anthonis**, die zich in Beugen met de hooibouw*) had bezig gehouden, bij het huiswaarts gaan op de (Box-)Meersedijk door drie Italiaanse militairen, die in Grave onder bevel van Don Pietro Spinola in garnizoen lagen, gegrepen en op een weerzinwekkende wijze mishandeld. Eerst bedienden de onverlaten zich van Thijs Janssen’s hooivork, maar toen zij die op Thijs stukgeslagen hadden, bewerkten zij hem met hun pioniersgereedschap op een dusdanige wijze, dat hij ter aarde viel. Nog niet tevreden over hun beestachtig optreden sleurden zij Thijs nog een eind over de grond. De Boxmerenaar Nyll Roeffs, die de mishandeling gezien had, rent blootshoofds naar Boxmeer en verwittigt de dorpelingen, dat de geuzen -Nyll was in de veronderstelling dat het geuzen waren, dus vijanden in plaats van bondgenoten- Thijs Janssen mishandeld hadden en gevankelijk wilden wegvoeren. De Boxmerenaren talmden niet, zij luidden onmiddellijk de klok om hun mede-ingezetenen te waarschuwen en trekken dan met Nyll Roeffs naar de plaats des onheils. Thijs wordt bevrijd en de militairen worden doodgeslagen!

‘Geuzen’ gedood, maar...

Krachtens bevel van hun landsheer, hertog Philips van Brabant, als Spaanse koning Philips II genaamd, mochten zij immers de geuzen, die zich aan allerlei wandaden schuldig maakten, doden. Maar.... het waren Italiaanse huursoldaten in dienst van hun landsheer Philips. Zij maakten deel uit van de Italiaanse infanteriecompagnie onder bevel van Don Pietro Spinola in de Graaf in garnizoen!

Zodra de militaire autoriteiten vernamen, dat de ingezetenen van Boxmeer drie van hun infanteristen gedood hadden, eisten zij opheldering van deze daad. De Boxmerenaren schrijven een brief naar Don Jehan Andrea Cicogna, de militaire gouverneur van Roermond en tevens opperbevelhebber van het Graafse garnizoen. In dit schrijven verhalen ze van de door de Italianen bedreven wandaad en zij beroepen zich eveneens op het bevel van hun hertog, de Spaanse koning Philips II. Zij hadden immers gedacht dat het geuzen waren....

[illegible]

DE COMMISSARIS OP BEZOEK , 1897 – 1922 (DEEL 1)

Van 1896 tot 1925 was Mr.A.E.J. baron van Voorst tot Voorst Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant. Een van zijn taken was het regelmatig bezoeken van alle gemeenten in de provincie. Van die werkbezoeken hield hij nauwkeurig verslag bij.

Lees hier wat hij in al die jaren te melden had over de gemeente Oploo c.a. Eigenhandig door de Commissaris geschreven is deze tekst – wel soms moeilijk leesbaar – te vinden op internet www.bhic.nl onder de gemeente Oploo.

JvK

Den 9^e Augustus 1897 bezocht ik de gemeente Oploo (ik reed van Helmond over Bakel, Gemert en Oploo naar Boxmeer). Oploo is van Gemert gescheiden door een uitgestrekte peel; de weg is $\pm$ 2.45 lang. –

Bij de scheiding der wegen Oploo en St.Anthonis vond ik den burgemeester met zijn wethouders, benevens een erewacht van $\pm$ 25 paarden. Ik nam den burgemeester in mijn rijtuig. We reden toen over Oploo naar St.Anthonis, alwaar het gemeentehuis staat.

Op het ruime veld, dat de kerk en het gemeentehuis scheidt, en dat voor de helft aan de gemeente en voor de helft aan de kerk toebehoort, stond een zanggezelschap om een liedje ten beste te geven; later kwamen de zangers boven op de raadszaal en zongen toen nog een stukje.

Het raadhuis was van buiten groen gemaakt en ook de raadszaal was versierd. Ik praatte daar wat met den burgemeester en diens wethouders Wientjes en Cornelissen; heel veel bijzonders vernam ik niet van hen. –

Op de audiëntie verschenen de Pastoor met zijn twee kapelaans; de heeren wonen allen apart; - verder niemand.

Na de audiëntie reed ik naar Boxmeer vergezeld door den burgemeester en diens twee wethouders; de eerewacht deed mij uitgeleide tot de grens van Boxmeer.

Bij het station te Boxmeer stond een harmonie uit Boxmeer, om mij te verwelkomen; nogal gek, waar ik morgen (den 10^e Augustus) die gemeente officieel bezoek.

De administratie van den gemeente-ontvanger laat nogal wat te wenschen over: in het kasboek en in het grootboek waren de dagteekeningen van de ontvangsten en uitgaven alleen gedaan met vermelding van de maanden, niet van de dagen waarop zij geschied waren. –

Bij de uitgaven was het nummer niet vermeld, dat het mandaat heeft in het register van bevel- schriften; enz. – zie verder het rapport van Klasens.

Ook het werk ter secretarie liet veel te wenschen over; in de registers van den burgerlijken stand waren de open ruimten niet aangestreept. – Er ontbrak een register van localiteiten, waarin vergunning is tot verkoop van sterken drank; er was geen register van aanvragen en van beslissingen krachtens de hinderwet; er was geen register van aantekeningen volgens art.14 der veiligheidswet;

inkwartieringslijsten waren niet aanwezig; er ontbrak een register van hen, die aangiften doen, dat zij Nederlanders wenschen te blijven; - geen register van stierenhouders; zelfs geen register van notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders. –

Den 2 Mei kwam ik weer in de gemeente. Ik reed van Cuijk over Haps, St.Hubert en Wanroij naar St.Anthonis; vandaar naar Boxmeer, alwaar ik ontbeet in het nieuw gebouwde hotel van Esser; vervolgens over Beugen naar Oeffelt, naar Haps, en daarna weer terug naar Cuijk.

Omtrent het in orde brengen van de Raam wordt mij door B.en W. medegedeeld, dat in het convenant tussen de verschillende gemeentebesturen omtrent de kostenbijdragen is beslist, dat Oploo 5% zal betalen. – Het ontwerpen van een plan is opgedragen aan een opzichter van den provincialen Waterstaat; men weet niet precies, hoeverre hij er mede is.

De gemeente heeft nu nog ruim 2000 H.A. in eigendom. Vele broekgronden kunnen tegenwoordig bijna niet meer verhuurd worden; terwijl vroeger op het Broek 200 beesten geweid werden, zijn er nu niet meer dan 20, - De broekgronden zijn over het algemeen slecht; het vee wordt op het broek wel ouder, maar niet beter. De boeren hebben nogal broekgronden van de gemeente gekocht, en die gronden in goeden staat gebracht; de boeren weiden hun vee dus niet meer op het gemeentebroek. – In 1875 heeft de gemeente voor het eerst broekgronden verkocht, ± 40 H.A., aan den kant van Boxmeer; de boeren kochten die gronden duur; ze betaalden tot $f 1000,-$ per H.A.; het ging hun echter goed; ze zijn nu allen welgesteld; door het bezit van die broekgronden konden zij van hun driesland bouwland maken; en van den broekgrond weiland. Die boeren zijn allen rijk geworden.

Van de gronden van de gemeente liggen sommige broekgronden deels onder Beugen, deels onder Sambeek. Alle overige gronden liggen in de gemeente; o.a. 100 H.A. stuifzandbergen. – Sinds 2 jaren is Oploo begonnen bosschen aan te leggen langs den weg naar Boxmeer; de gronden worden op dammen gelegd van 5 M.; sloten $5/4$ M. breed; voor de bewerking wordt $f 0,60$ per are betaald; kant en klaar kost de bewerking $\pm 100,-$ per H.A. – Men plant eenjarige dennen van Vroenders uit Baerlo.

De boeren gebruiken veel kunstmest; vooral slakkenmeel; men heeft hier gewoonlijk een uitmuntend gewas; op het oogenblik staat de rogge hier beter dan langs de Maas. –

De verloskundige W. van Boxmeer, een vroedmeester, zoon van den vroegeren doctor der gemeente, woont in Oploo; de geneeskundige praktijk wordt waargenomen door Dr.Sterk uit Boxmeer.

Te St.Anthonis staat een liefdehuis van de zusters van Schijndel; daar gaan ook de meisjes uit Ledeacker ter school. – De meisjes uit Oploo gaan ter school op de openbare school te Oploo.

Als een stuk vee uit nood geslacht wordt, dan wordt het gekeurd door den veearts uit Boxmeer. Keurt hij het vleesch af, als ongeschikt voor de consumptie, dan komen de kosten van keuring ten laste van de gemeente; is het vleesch geschikt om te gebruiken, dan betaalt de eigenaar van het beest de keuringskosten.

De verkoop van gronden heeft gunstig gewerkt op den toestand van de behoeftige klasse. De arbeiders hebben zich een stukje land gekocht, en zijn kleine keuters geworden. Zij werken op hun eigen boerderijtje; het gaat hun goed. –

Dit kwam vooral in de laatste paar jaren uit, nu de gemeente begonnen is bosschen aan te leggen; men moest daarvoor vreemd werkvolk (uit Sambeekschen hoek enz.) nemen, omdat men geen menschen uit de gemeente kon krijgen.

Sinds 1880 heeft men een telefoon; dat kost aan de gemeente niets dan f75,- voor den telefonist, + een kamertje.

De botermijn bestaat sinds 1879; wordt gehouden in de oude school; wekelijks komt 3000 à 4000 pond boter, gelijk staande met de boterproductie van de geheele gemeente, aan de mijn.

Te Oploo bestaat sinds 8 jaar eene boterfabriek; vooral de kleine boertjes (met 2 à 3 koeien) zijn daarbij aangesloten; de groote boeren meestal niet.

De boter van de mijn wordt vooral opgekocht door margarinefabrikanten (Prinzen te Helmond, van der Hagen te St.Oedenrode en van Hout te Mill).

Men hoopt zeer op een harden weg van Oploo over Overloon naar Venray en vroeg mij raad, hoe aan hulp der Provincie te komen. – Ik gaf de Heeren in overweging om aan de Staten datgene te vragen, wat ze gaarne hebben willen, het request behoorlijk te motiveeren, en dan af te wachten, welke beslissing de Provinciale Staten nemen.

Den 14 Maart 1905 kwam ik weer in de gemeente. Vanuit Cuijk reed ik er over Beers heen. Denzelfden dag bezocht ik Mill en Wanroy. Per spoor keerde ik vanuit Boxmeer naar Cuijk terug. –

Ik verleende audiëntie aan Willem Bardoel, een herbergier, die raad kwam vragen in eene vergunningsquestie en aan den oud-burgemeester Arts. Deze laatste, die nog dagelijks, zowel des voormiddags als des namiddags op het raadhuis komt, hield ik binnen, bij de volgende besprekingen met B.en W. – Een jong kereltje, van den Bosch, volontier ter secretarie, uit Horssen afkomstig, kwam ook nog zijne opwachting maken.

St.Anthonis is het voornaamste kerkdorp van de gemeente; daar staat het raadhuis, daar wonen 1000 mensen; in Oploo wonen er 500; in Ledeacker 250. – De raadsleden wonen goed over de gemeente verdeeld; 4 wonen te St.Anthonis; 2 te Oploo en 1 te Ledeacker.

Ik heb B. en W. sterk geraden, om een uitvoerigen beschrijvenden staat aan te leggen van de gemeente eigendommen, waarin alle details omtrent ontginning

en exploitatie met juistheid en accuratesse vermeld worden. Zoodanige staat moet op den duur, bij zoo uitgestrekt grondbezit, van groote waarde geacht worden.

Men had een zeer uitgewerkt plan omtrent de toekomstige exploitatie van 67 H.A. broekgrond, en verlangde zeer naar het betrekkelijk rapport van de Heide Maatschappij door G.S. gevraagd.

Daarin door den oud-burgemeester gesteund, heb ik sterk aangedrongen op het onderhouden van de waterleidingen door de gemeente; ik wees op Helvoirt, op Mill, waar zulks gebeurt, en waar dat aan de gemeente jaarlijks niet meer dan *f* 75,- en *f* 100,- kost. –

Het herhalingsonderwijs valt zeer in den smaak: te St.Anthonis volgen 20, te Oploo 16 leerlingen den cursus. –

Den 16 April 1909 kwam ik weer in Oploo. Met den trein naar Mill en verder vandaar per rijtuig. Ik bezocht daarna nog Wanroy, waarna ik te Mill weer den trein naar Den Bosch nam.

Ter audiëntie verscheen de Oud-Burgemeester Arts; hij bleef met B. en W. een tijd lang met mij praten; hij is nu 76 jr. en nog steeds een flinke man. – Daarna verscheen nog een landbouwer, G.Thoonen, die zich beklagde over water bezwaar, ten gevolge der ontginningen; en die mijne tussenkomst inriep, ten einde grond van de gemeente te kunnen koopen; hem medegedeeld, dat Gedep.Staten bezwaar hadden tegen verkoop van gemeentegronden.

Het schijnt dat er partijschap in de gemeente begint te komen. Bij raadsverkiezingen wordt druk gestemd; wethouder Wientjes als raadslid herkozen, viel bij de laatste periodieke verkiezing als wethouder; hij kreeg maar 2 stemmen.

De Heide Maatschappij is druk van de gemeente aan het werk; van het complex van 67 H.A. broekgronden werden tot nu toe 40 H.A. ontgonnen; binnen twee jaren hoopt men de volle

67 H.A. gereed te hebben. Aan die ontginning werd tot nu toe ruim elf duizend gulden uitgegeven.

De eerst ontgonnen gronden (het eerste jaar rogge of haver, het tweede jaar eene snede hooi, de toemaak verpachten om te weiden, het derde jaar verpachten om te weiden) $\pm$ 19 H.A. werden reeds ingeschaard; twee scharen per H.A. *f* 28,- per schaar.- De grondbewerking kost $\pm$ *f* 200,- per H.A., *f* 28,- kunstmest, *f* 7,- zaaigras; volgende jaren *f* 28,- kunstmest. –

De financiële resultaten zijn zeer gunstig. Men zal later zeker nog meer complexen broekgrond gaan ontginnen. –

Bovendien werden op de dammen en langs de kanten 700 canada's geplant, die zeer mooi groeien. –

Op den duur, wanneer men zich financieel wat ruimer kan bewegen, wil men langs den weg naar Boxmeer heide ploegen en met mast bezetten. –

Camping & Manege Urena bestaat 40 jaar!

Kijk onder **40-jarig bestaan Urena** voor de speciale acties en aanbiedingen!

Camping & Manege Urena: dat is pas écht vakantie

Heerlijk de bossen in, meedoen aan sportieve of culturele activiteiten of toch liever een boek lezen bij uw caravan? Bij Camping & Manege Urena is alles mogelijk. Niet alleen op de camping zelf, maar ook als u een dagje uit wilt. Bovendien is Urena een van de weinige campings in Nederland met een eigen manege. Ook voor ruiterkampen bent u bij ons aan het juiste adres.

Wij zorgen ervoor dat u het naar uw zin heeft!

Bent u met een grote groep of wilt u uw paard of huisdier meenemen? Geen probleem, wij zorgen voor onderdak! In onze horecafaciliteit 'De Herberg' kunt u terecht als u iets te vieren heeft, maar ook gewoon als u gezellig wat wilt eten of drinken. Vertel ons uw wensen en wij zoeken naar een passende oplossing. Kijk snel verder en ontdek de mogelijkheden...

Dat was 40 jaar geleden hier in St.Tunnis begonnen met Theei van Els.

Een duik in het boekje ter gelegenheid van de 75e verjaardag van Theei van Els met zijn bijzondere spreuken en gezegdes.

Een bijzondere vriend van Theei was Peer van Veggel.

Theei van Els op de fiets kwam de burgemeester tegen: O burgemeester ok op weg naar Den Haag-Vandaag. Of burgemeester kunde zo nogal achter den draad houwen?

Theei rijdt in zijn auto. In de verte nadert een trimmer met grote snelheid. Theei remt af, draait het raam open en zegt: Ge lopt zo hard, bende ow pèèrd kwiet?

Op een receptie van vroeger van het 5 jarig bestaan van de manege komen er zoveel gasten dat er op een gegeven moment te weinig bierglazen waren. Theei tot de gasten: Drink ze's leeg, ander minse willen ok ger wa drinken
Theei: "Lomp zien kan ok lastig zien" en "Ge lacht wel mar ge het genne schik."

Marie S. laat de hond uit van haar zoon. Onderweg komt ze Theei tegen Theei: Oh hedde ok vort bewaking.

Theei zit bij broer Piet aan de keukentafel. Piet Leest de krant en heeft zijn kunstgebit er naast liggen. Theei: Wa hedde hier ligge? Hedde un pèèrd geslacht?

CDA: Tijdens een vergadering waar Theei ook even het woord had, wilden anderen zich er ook mee bemoeien en meepraten. Theei: Efkes stil zien. Straks worde gullie gemolken.

Een van de gasten liet er eentje vliegen. Theei: Haj nie betald de ge um der uut lot!

Een vrouw die jaren geleden bij Theei in de manege heeft paard gereden komt nog eens met haar man bij Theei op bezoek. De vrouw in druk gesprek met Theei: Ja zegt xe, ik kom van Nijmegen, mijn man studeerde in Nijmegen, en ik heb hem daar leren kennen. Theei: Ja iedereen makt wel eens fouten!

ST.TUNNIS IS ERG MOOI !

Boven; St.Antonius Abt Orgel

Verder 4 natuurfoto's van St.Tunnis.

Oelbroeck's Heem

zevende jaargang

november 2007

St.Anthonis,6-11-2007

UITNODIGING

Het bestuur nodigt leden en belangstellenden uit voor de laatste ledenvergadering in 2007 die gehouden zal worden op **woensdag 21 november a.s. in zaal Bos om 20.00 uur.**

1. opening
2. mededelingen
3. de archeologie-commissie presenteert zich: Nick Huffels met filmpje; na afloop hiervan is er gelegenheid om vragen te stellen
4. pauze
5. we gaan ons gezellig bezighouden met het beantwoorden van de tien heemkundevragen die in deze Nieuwsbrief staan vermeld.
6. rondvraag en sluiting

Brink St.Tunnis

Beste mensen

De laatste ledenvergadering in het jaar 2007 houden we op woensdag 21 november. Dat is aan de vooravond van het feest van St.Cecilia, die al eeuwen lang vereerd wordt als de patrones van muziek en zang, ook in Sint Tunnis. Daarom beginnen we deze Nieuwsbrief met een citaat uit “Sint Cecilia’s Gedenkklink” dat Wim van den Berg heeft geschreven bij gelegenheid van het 60-jarig bestaan van Harmonie St.Cecilia. Dat citaat luidt als volgt:

In de feestrede, die Pater Dr. L. Goossens hield bij de viering der reünisten van het vijfde eeuwfeest der parochie St. Anthonis op 14 mei 1977, wijdde hij ook aandacht aan de figuur van Jan van den Berg. Enkele citaten uit die rede:

“En als ik dan toch één naam wil noemen uit de geschiedenis, waarin ik Sint Tunnis altijd bijzonder gepersonifieerd heb gezien, dan is dat Jan van den Berg, de laatste koster van Sint Tunnis.”

“Ik heb straks gezegd, dat ik geloof, dat tot de aard van deze parochie en van dit volk behoort, dat dicht bij elkaar zijn van hemel en aarde, van natuur en bovennatuur, van vrome zorgzaamheid en blijheid. Laetitia en hilaritas, daar heeft hij zijn leven, zijn lange leven, vorm aan gegeven.”

“Hij was degene, die aan het gebed van de Sint Tunnisse mensen tenslotte de Gloria en het Alleluja toevoegde en ook nog de Joechei, als directeur van de Liedertafel, als directeur van de Harmonie, als organist en als directeur van het Zangkoor.”

In dit fragment zit heel wat heemkunde opgesloten: het St.Ceciliafeest dat hier jarenlang door zangkoren en harmonie met veel ijver en blijheid is gevierd, Jan de köster is genoemd en ook Pater L.Goossens en het 500-jarig bestaan van de parochie in 1977.

Maar ook de Liedertafel is genoemd. Er zijn maar weinig mensen meer die daarover uit eigen waarneming kunnen vertellen. En zijn er nog foto’s van? Dan houdt de fotocommissie zich zeker aanbevelen.

Toevallig kregen we wel een artikeltje waarin de Liedertafel uit Sint Tunnis wordt vermeld. Gedateerd in het jaar 1908 lees je in het artikel over deelname van verschillende gezelschappen aan een muziekfestival bij het 90-jarig bestaan van de Gennepse harmonie als volgt:

“Voor het festival van de harmonie laat de Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorwegmaatschappij (NBDS) extra-treinen lopen, die ’s morgens en ’s avonds aansluiting geven op de trein Nijmegen-Venlo. Daarvan maken onder andere de twee (!) harmonieën van Boxmeer gebruik. De korpsen van Heijen en Ottersum komen te voet. Afferden en Bergen reizen deels per fiets, deels per “autocar”. Ravenstein en Cuijk arriveren per boot. Waarom de Ravensteinse tromslager bij de terugreis

's avonds van de loopplank struikelt en een nat pak oploopt? Laten we het op een acute aanval van duizeligheid houden...

Volgorde van den Optocht

Maréchaussées te paard
 Harmonie Unitas et Fidelitas
 REGELINGSCOMMISSIE
 Harmonie Grave
 Fanfare Eendracht Siebengewald
 Fanfare De Lindebloesem Linden-Katwijk
 Fanfare Wilhelmina Groesbeek
 Fanfare Helpt Elkander Afferden
 Zanggezelschap 't Gevonden Muziek Groeningen
 Harmonie Canisius Nijmegen
 Musik Verein Concordia Pr.Uedem
 Fanfare "Cecilia" Cuijk
 Fanfare Les Montagnards Bergen
 Fanfare Ons Genoegen St.Hubert
 Fanfare Erica Mook
 Fanfare Oefening baart kunst Ravenstein
 Bruidjes met Medaljes
 FEESTCOMMISSIE
 Fanfare Vriendenkring Oeffelt
 Fanfare Weltevreden Rijkevoort
 Fanfare De Eendracht Uden
 Fanfare Euterpe Venraij
 Fanfare Volharding Ottersum
 Gesang Verein Eintracht Cranenburg
 Fanfare Eendracht maakt Macht Heijen
 Liedertafel Gezelligheid St.Anthonis
 Maréchaussées te paard

100 jaar geleden was het vervoer van zo'n vereniging uiteraard een probleem.

Zo vermeldt hetzelfde artikel ook, dat voetbalclub De Peelhaas uit Horst op bezoek kwam bij Vitesse in Gennep.

Die uit Horst waren van huis naar Venray gefietst, hadden daar de trein gepakt, waren vervolgens bij Kruispunt Beugen overgestapt en in Gennep uitgestapt. Ze kwamen een kwartier te laat aan, zodat de toeschouwers een half uur moesten wachten.

In 2008 worden onze voetballertjes op zaterdag- en zondagmorgen netjes met de auto weg- en teruggebracht!

Wie ons meer kan vertellen over De Liedertafel, kan dit laten weten, heel graag zelfs.

TIEN HEEMKUNDEVRAGEN

De hier volgende tien vragen zijn de afgelopen twee jaren in onze heemkundekring ter sprake gekomen, behalve vraag tien; dat is een toegift.

Een opfrissertje dus om thuis even op te lossen. Tijdens de komende vergadering zullen we ze bespreken. Iedereen mag daarbij aanvullingen geven.

1. In welke straat in Sint Tunnis is Jan van den Berg – Jan de köster – geboren?
 2. In welk jaar werd er in Sint Tunnis voor de laatste keer een gildefeest gehouden en waar precies vond dat gildefeest plaats?
 3. Hoeveel burgemeesters zijn er geweest in de gemeente Oploo c.a.; hoe heten ze achtereenvolgens en wanneer (jaartallen) waren zij burgemeester?
 4. In 1876 kwam het raadhuis aan de Brink gereed. In dat raadhuis was nog een aparte woning ingebouwd. Wat was dat voor een woning? Tot welk jaar zetelde het gemeentebestuur in dit raadhuis?
 1. Wat betekent de Land van Cuijkse uitdrukking: Ze jaage mien gêne wiend mer in de bôks?
 2. Grad Piepke of Piepkas Grad.
 - Er zijn drie verklaringen voor Piepke(s).
Noem ze. Welke bijnaam had Grad Piepke nog meer en waarom had hij die?
 8. Waar komt het blauw van Blauwenhoek en Blauwstraat vandaan?
 9. Op Peelkant 24 woonden vroeger Tien en Bertha Verstegen-Swinkels. Wie woonden er achtereenvolgens na Tien en Bertha?
 10. Uit de bouwvergunningen van de gemeente Oploo c.a. blijkt, dat in de jaren 1920 en 1922 een bouwvergunning voor een woonhuis met opstallen werd gegeven aan J.L.S. Sasse van Ysselt uit Boxmeer (op kadastrnr.C 1650) op de Peelkant.
In 1927 opnieuw zo'n bouwvergunning aan dezelfde persoon, nu op Peelkant (C 3812) en in 1930 weer zo, maar nu alleen opstallen en in de Heerenpeel.
Wie kan vertellen welke woningen hiermee bedoeld werden?
- Wie alle vragen goed weet te beantwoorden, mag zich heemkundeman/vrouw van het jaar noemen en mag tijdens de vergadering een rondje geven.*

‘Geschiedjes’ (over *feitjes en foutjes*)

Muskeijn. In het mei-nummer van dit jaar, staat een gedicht getiteld: ‘Het Peeldorp’ (St.-Anthonis). Het gedicht is van de Vlaming W.E.N. Muskeijn. Onder het gedicht staat het jaartal 1956. Dat moet 1856 zijn..

De fiets. In dezelfde nieuwsbrief staan ‘Verhaaltjes van en over Kô's Poos’. Het derde verhaaltje gaat over ‘De fiets’. Deze anecdote wordt ten onrechte toegeschreven aan Kô's Poos. Dat moet **Piet** Poos zijn, de zoon van Kô's. Het valt te betwijfelen of de kinderen Wellen Kô's ooit hebben gekend.

Liedertafel ‘Gezelligheid’. In het boek ‘St. Tunnis en ‘t Leker op de foto’ (dl 1), staat een foto van ‘De Liedertafel’ uit 1898. Er bestond twijfel over de naam. Gewoon ‘De Liedertafel’ leek niet des Sinttunnis’. Hier had ‘elk beestje’ een naam. Zo was er een handboogschutterij met de naam ‘Oefening en Uitspanning’ en een pijprokersclub met de chique naam: ‘Société de la Pipe.’ Recentelijk deed Tien Verstegen (actief lid van onze vereniging) een aangename ontdekking in het boek: ‘Hoe de mobiliteit de regio Boxmeer-Cuijk-Gennep veranderde’ In 1908 had in Gennep een muziekfestival plaats. Een imposante optocht trok door de straten van het Niersstadje. Daaraan werd deelgenomen door ‘Liedertafel “Gezelligheid” St. Anthonis’. Aldus de folder, afgedrukt in genoemd boek. Weten we dat ook weer.

Zondagsheiliging. Uit Merlet 1965. Plm. 1459: De meesters en knechten van het Graafse kleermakersgilde mochten op de vooravond van een zon- of feestdag na acht uur in de avond niet meer naaien of snijden. Graaf Albert van den Bergh verbood op 14 augustus 1638 de herbergiers in de Heerlijkheid Boxmeer op zon- en feestdagen tijdens de heilige diensten te tappen. Graaf Albert van den Bergh verbiedt op 20 augustus 1646 het verrichten van slaaflijk werk in de Heerlijkheden Boxmeer **St. -Anthonis** en Sambeek. Gravin Magdalena van den Bergh verbood op 22 april 1665 het straatkegelen op zon- en feestdagen.

Vreemdelingen. Uit Merlet 1965. Vreemdelingen, die zich in Boxmeer of **St.-Anthonis** wilden vestigen, moesten zich eerst bij de officier (drossaard of scholtis) melden, en bovendien een door de autoriteiten van hun vorige woonplaats afgegeven bewijs van goed gedrag overleggen. Dit bepaalde Frans Wilhelm van den Bergh op 10 mei 1726. Op 29 september 1730 bepaalde hij, dat de in Boxmeer en **St.-Anthonis** wonende joden, ook zij die in het bezit waren van door zijn voorzaten of door hem verleende koncentbrieven, vóór Pasen 1731 voornoemde plaatsen moesten verlaten...

Wie weet, tot een volgende keer

Jan van Goch.

DE COMMISSARIS OP BEZOEK, 1897 -1922 (Deel 2).

Men verlangt zeer naar een harden weg Oploo – Venray; die zou midden door de gemeentelijke exploitatie loopen. –

Er is nog geen staat omtrent de exploitatie der gemeentelijke bezittingen aangelegd; burgemeester beloofde mij, daarvoor ten spoedigste te zullen zorgen. –

Alle waterleidingen werden onder toezicht van de Heide Maatschappij in orde gebracht; ze zijn thans prachtig in orde. –

Dr.Sterk uit Boxmeer is belast met den geneeskundigen dienst; eene vroedvrouw uit Boxmeer helpt de kraamvrouwen; de oude vroedmeester. W. van Boxmeer, de zoon van een vroegeren dokter, is overleden. –

Heynen, veearts te Sambeek, keurt uit nood geslacht vee. –

Bij typhus epidemie in 1908 stierven vele menschen uit Oploo en vooral uit Sambeek; de epidemie breidde zich zoo schrikbarend uit, doordat melk uit een besmet huis naar roomboterfabriek ging, en vandaar als ondermelk in tal van gezinnen terecht kwam.

Er zijn geen armen in Oploo; de toestand der behoeftige klasse is zeer gunstig.

De roomboterfabriek zendt haar boter, ± 2500 K.G. per week, voorzien van Rijkscontrolemerk, naar de mijn te Maastricht. – Op de mijn te Oploo wordt wekelijks ± 600 K.G. aangevoerd; boter die nog op de boerderij gemaakt is.

Den 15 Maart 1913 kwam ik weer in Oploo; vanuit Helmond reed ik er per auto heen; ik ging toen nog naar Wanroy, en nam later te Mill den trein naar Den Bosch. –

Oud-Burgemeester Arts is overleden; ik heb den indruk dat de keuze van den jongen Arts eene gelukkige keuze geweest is. – Voor 10 jr. benoemd, is hij met kracht begonnen te ontginnen, zoodat gemeente thans financieel in goeden doen begint te komen. –

125 H.A. broekgronden zijn tot nu toe ontgonnen; sterk geraden, zich met Staatsboschbeheer in verbinding te stellen om, met staatshulp, te komen tot eene rationeele bebossching van de daarvoor geschikte heide. – B. en W. schijnen te meenen, dat de heide zich niet goed voor bebossching leent; geraden, om daarvan een proef te nemen. –

Men wil nog weer 180 H.A. broekgrond in cultuur brengen; de beste 40 H.A. wil men verkopen in kleine percelen om aan de plaatselijke behoefte te voldoen; men rekent daarvoor

f 12.000,- te maken; de rest, uitgeveende velden enz. wil men op langen termijn tegen f 10 à 12 de H.A. verhuren, bijv. voor 50 jaren; particulieren kunnen dat niet doen, daarvoor ligt het terrein teveel met bulten en gaten; eene groote Maatschappij die met een stoomploeg kan werken, kan er misschien iets van terecht brengen. –

Men klaagt zeer, dat Heide Maatschappij zoo duur is; voor een erfpachter van 33 H.A. broekgrond, Jan Brands uit Duiven, bouwde Heide Maatschappij eene boerderij van f 7000,-; Brands gaat diensgevolge waarschijnlijk over den kop; behalve dat die boerderij

f3000,- te duur is, is zij zeer ondoelmatig ingericht, zoodat er absoluut geen berging is, zoodat er nog afzonderlijk zaadbergen en hooischuren moeten gebouwd worden. – Biersteker, die van Oploo 35 H.A. huurde, bouwde voor f4000,- eene practische zeer voldoende boerderij.

Volgens burgemeester was Heide Maatschappij voor 10 jaren heel goed, maar er is geen toezicht en daardoor is thans alles veel te duur. –

De waterleidingen worden door Heide Maatschappij goed in orde gehouden.

De weg Oploo, Overloon, Venray wordt 10 April 1913 aanbesteed.

Den 13 den Augustus 1918 bezocht ik per auto vanuit Cuijk de gemeenten Boxmeer en Oploo (St.Anthonis). Burgemeester Arts is oud geworden en grijs; hij houdt zijn gemeente goed in orde.

Het distributie bedrijf loopt goed; de administratie daarvan kost f900,-; in 1917 kostte de distributie aan de gemeenten f4070,-. –

De verordening tot bescherming der waterleidingen tegen het intrappen door het vee werkt erg goed. –

Er is eene partieele beschrijving van de exploitatie der gemeentelijke bezittingen. Men kon mij niet zeggen, hoeveel kapitaal door de gemeente daarin werd gestoken, en hoeveel rente werd gemaakt.

De beide boerderijen, welke verhuurd worden voor tesamen f1386,- zijn gezamenlijk 70 H.A. groot; de ontginning van die 70 H.A. kostte + 25 mille; toen de gemeente die gronden als boerderij verhuurde, had zij voor + 15 mille aan veldvruchten terug; die f1386,- beteekenen dus de rente van + f10.000,-. –

Op langen termijn verpachtte gemeente 23 + 31,5 + 1,6 + 3 H.A. voor f206,- + f262,- + f13,- + f60,-. – Wanneer die gronden over eenige jaren ten gevolge van het in cultuur brengen verbeterd zijn, gaan de pachtsommen vrij sterk naar boven.

Oploo heeft nog een complex van + 100 H.A. en een van + 60 H.A. welke beide uitmuntend geschikt zijn voor ontginning.

Ten gevolge van de tijds omstandigheden hebben de boeren heel wat vee moeten afschaffen; er zullen 157 minder koeien en 20% minder kleinvee zijn dan voor een paar jaar.

Geregeld wordt er landbouw- en tuinbouwonderwijs gegeven. Voor teekenonderwijs gaat men naar Boxmeer.

Geen burgerlijk armbestuur in Oploo; gemeente steunt het parochiaal armbestuur te St.Anthonis; die te Oploo en Ledeacker kunnen zich bedruipen. –

Veldwachter heeft slechts f400,- tractement; sterk gepleit voor verbetering van salaris met minstens f200,-. B. en W. hebben mij beloofd, in dien geest aan den Raad een voorstel te doen.

Er sterk op aangedrongen, dat men zich in relatie zal stellen met Staatsboschbeheer; ik denk wel dat men het doen zal.

Den 19 Mei 1922 bezocht ik vanuit Helmond Aarle Rixtel en Oploo.

In verband met de ontginningen neemt het zielental geleidelijk toe.

Aan woningbouw deed gemeente niets; met Rijkspressie werden 7 woningen gebouwd; bovendien werden 5 nieuwe boerderijen gebouwd en 2 oude afgebroken en weer nieuw opgebouwd.

Twee raadsleden werden uitgeworpen en vervangen door den secretaris van den Boerenbond en door een vertegenwoordiger van de Hanze; deswege geen rancune of partijschap.

Gemeente bezit 1753 H.A. grond; daarvan ligt nog woest 1582 H.A.; geschikt tot ontginning tot bouw- of weiland 220 H.A. – Men heeft geen boschbezit, voelt daarvoor ook niets; de grondontginners, o.a. Roelvink hebben bosch geplant, maar de mast wil niet groeien wanneer die 3 M. hoog is. Daarom wil men ook niet naar Staatsboschbeheer. – Men is sinds verleden jaar begonnen, gronden voor cultuur geschikt te maken door die te ploegen, enz. en die dan op langen termijn te verhuren; dat gaf uitstekende resultaten; vandaar dat men dit jaar weer 20 H.A. op die manier behandelde.

Tot nu toe stak men ongeveer f20.000,- in de ontginningen; daarvan maakt men in 1922 ruim 10% rente. –

Gemeente onderhoudt de waterleidingen.

Het onderhoud van de Graafse Raam kost aan Oploo f150,- per jaar. Voor onderhoud van de Oeffeltsche Raam was ook een convenant tusschen de betrokken gemeenten gesloten; door tegenwerking van Oeffelt bleef de zaak steken.

Harde weg Oploo- Milheeze – Deurne komt binnenkort gereed.

De Heer Adam Roelvink kwam ter audiëntie en pleitte sterk voor een harden weg vanaf zijne bezittingen via Radioweg-Sambeek naar de Maas. Hij ligt overhoop met den burgemeester van Sambeek, die vertelt, dat hij f40.000,- voor dien weg zou hebben toegezegd, terwijl dat bedrag in waarheid f25.000,- is. Hij wil f40.000,- geven, wanneer Provincie nog een ander stuk weg wil verharden en in onderhoud overnemen. In gemeente wordt geregeld landbouw- en huishoudonderwijs gegeven; voor teekenonderwijs moet men naar Boxmeer.

Van electriciteit wil men voorloopig niets weten; die is nog te duur. –

Op den terugweg naar Helmond bleef mijn auto staan op 5/4 uur vóór Gemert. – de Heer G.J.Lambreechtsen (gehuwd met v.Vlissingen) van de ontginning Cleefswit had de beleefdheid, mij met zijn auto naar Helmond te brengen.

BERTUS MAOS

Tis al hieeël wà jaore geleeje dè in Sint Tunnis Bertus Maos wônde. Bertus was un beetje unnen aparte mins. Praote deej nie veul en essie dan mèej tège iemus iets zeej, keek ie die nie ân mar keek ie nor de grond. Dè kwam ok wel umdettie nie hëllemal recht was, heej liep ok un beetje vurôver. Det nie zônne praotsame mins was, zal wel gekómme hebbe

umdettie allènnig wônde en tuus gèn ântaol haj. Ut meste prôttenie nog in zun ège of tège zien katte want die haj altied wel un par.

Bertus haj altied kleump ân. Heej haj wel un par schoeën vör de zóndag mar zóndags haj die ok hóst noit ân. Zien kleump warenum altied wel un maot te groeët. Dè ware van die lómpe, van dè

sort die Hannes Klómp mì de hánd makte. Dôr zaat vuuër un groeëte spitse snuut ân. De schôljónge die ok zôn kleump hân, ware altied un bitje int vördieël esse ruzie hân, want ze kónne dur gruweluk hard mì schuppe.

Umdè Bertus zien kleump te groeët ware, leij dor altied un hêffulke haavurrestrôj in, dan páste ze bèter en ut was wèrrum in de winterdag, dan kriggie nie zôn kaauw vúút. Es gum zagt loeëpe, zagde ok altied wel un par spierkes van dè strôj uut zien kleump hange.

Wór Bertus ziene kóst mi verdiende wis èggeluk niemus. Heej haj aachter wel unne klèene koestal worrie un par mókke haj staon en heej haj ok wel unne groeëte hof worrie gruunte en ellepur tulde. En dan was ie ok nog jaorelang doeëdgraver in Sint Tunnis. Dè brôcht wel nie zô veul op want ur wônde toen nog nie zô veul minse in Sint Tunnis en dörrum gónge dur ok nie zò veul doeëd.

Zô meej en dan ester iemus gestörve was, kóste Bertus onder de liekmis nog zien graave op ut kèrrehof. Essie ut graf klaor haj, waachtenie dôr óp de begreffenisstoet mit liek vöróp. Heej stond dôr dan op zien schup te hange, un bitje opzeej, schuun aachter unne hoeëp zaánd die uut ut graf gekómme was, en röste zoeë wà uut. Dôr bliffie staon tot de dragers de kist in ut graf hân laote zakke, iederieën langs ut graf ge- loeëpe haj en de plechtigheid vörbeej was. Es de gèstelikke, de fummilie en de minse uut de buurt nog mar net de rug gedrejd hân, gôjde Bertus de urste schup zaánd al óp de kist in ut graf. Dè makte nogal wà geluid, dè bónste int urst, en

de minse die es léste van ut kerrekhof afliepe, kónne dè dan ok hieël goeëd huuëre. Bertus zeej dan in zun ège: "Heej is vör de pierre!" Mar dè huuërde ze gelukkig nie mèr.

Nao de koffietaofel gónge ze allemôl same de kruusweg bidde in de kèrrek en ok nog efkus nôr ut graf kieke. Dè lag ur dan netjes beej, de zeejkante mì de schup ângelkopt en vanbove môj afgestreke. Es lèeste haj Bertus mì de kruk van de schuppestieël un kruus getèekend in de vorse grónd boven op ut graf.

Zoeë wassie ok wel wêr, diejen Bertus.

Tien van Dorrus

t

Bid voor de Ziel van Zaliger

EGBERTUS REIJNEN,

Gouden Jubilaris der H. Familie.

Geboren te St. Anthonis 7 Januari
1873 en overleden in het R.K.
Ziekenhuis te Boxmeer 22 October en
Uitvaart en Begrafenis te

St. Anthonis 25 October 1948.

Als goede christenmens ben ik mijn gang gegaan, alleen op mijn weg en heb op mijn manier de Lieve Heer gezocht. die zalig heeft gesproken de armen van geest en de zuiveren van hart ..

Vijftig jaren lang heb ik - als de poorten des hemels zich openden voor een christenziel ~ de schoot der aarde ,geopend tot veilige rust voor de leden van Christus. die verbeiden de opstanding der verrijzenis met Hem.

Daar heb ik mijn hoop op gesteld en daarom bid ik, dat gij christenziel ook voor mij zult bidden. dat de Hemel voor mij worde opengesteld door de Heer - als de mensen ook mijn leven aan de aarde toevertrouwen _ want het is goed en zalig in de Heer te rusten en de kroon te krijgen die de kleinen krijgen op de hoogste troon.

Mijn Jezus barmhartigheid.

J. P. van den Berg
Koster - -St.Anthonis.

De volgende teksten kregen we een tijdje geleden toegestuurd. Het zijn enkele artikeltjes uit kranten in Australië en die gaan over Diny Pennings, zus van Wim Pennings, die getrouwd was met Tien Arts, een zoon van Helm Arts van de Peelkant.

Helm Arts woonde waar tot voor kort de kampeerboerderij was van Piet Arts en Mariet Arts-van de Oever. Mariet woont daar nu nog.

Tien en Diny emigreerden naar Australië.

Op 29 november 1993 is Diny daar overleden. Onderstaande stukjes berichten hierover. Je zou ze kunnen vergelijken met onze overlijdensadvertenties, maar ze zijn wel veel persoonlijker.

LÈVE IN HERINNERING

Nu Jo de Jong een van de genomineerden is voor de gemeentelijke trofee ‘ut pèèrd’ plaatsen we zijn gedicht

‘Lève in herinnering’.

Zowel tekst als melodie zijn door Jo samengesteld. Het lied werd voor de eerste keer door hem voorgedragen tijdens een ledenvergadering van heemkundekring “Sint Tunnis in Oelbroeck” op 1 februari 2005.

Refrein:

’t Is lang al geleeje, dè kriegd’in de gate,
vural as ge gries wordt en traoger van gang.
En as ge gôt praote òver dè sort van minse ;
dan lêfd’ in herinnering en duk al hieël lang.

Wie is dè ok wer die hier net nog vurbéj liep?
Die kende gillie ok, - hej droeg altied un pet.
Haj die in’t Broek of dor errus un weitje?
Hoe hêkt dieje mins toch? Dè ge dè now vurget!
Hej werkte zich vurrot vur wa erpel en kòòr
Un vèrreke dè slachtte’n-ie vur de kôje en ut spek.
De hamme verkôcht ie vur un bôks en wa klieëre;
Want zien vrouw en zien kiender ware zien zwakke plek.

En as ge Grad Piepke van vroeger uut gekend hêt,
dan binde de zèèstig al un flink èènd vurbej.

Zien keuterejtje stond dor wor nou ’t viaduct is,
mar dè is nou weg, want gekiêrd is ut teej.

Zien vrouw hiette Drieka, vur ons was ze Moen Piepke,
we gongen ur hieël duk nor toe en ok ger.

Gôn waaje in de bèèk – mit Wim, Tien en Pietje,
dor môtte vur trug in ow lève, hieël ver.

Ze hân ur ’n beugelbaan en ok un huske,
en as ge wa môst, kôste dè dor in doen.

Ze hân unne put, mit hieël lekker water.

Un geit, vèrke, en kiepe, gevoerd dur ons Moen.

Gezegenden tied, och, wor ziede gebleve,
onbezörgd speule in de polder en den Diek.

We hân hieël de wèrld en alles rondum ons,
we waren wel èrrum mar dorbej schatriek.

Bertus en vrouw Wolters hân same unne winkel,
mit un klèn beetje grei – vur ’t daaglik gewin.

Wa suuker en koffie en zââlt, mèèl en èrte;
 dè was gêne vetpot, mar mieër zaat ur nie in.
 Toen Bertuske bliend wier en nie mer kôs werke,
 toe was't mit ut winkeltje gaauwèchtig gedaon.
 Mit de kruiwage ginge ze same den boer op,
 de tobbers, um zoë nor ow èènd te môtte gaon.

Mit Sinttunnise kermis, dan kôste belève,
 dè minse die anders gênen borrel kôsse zien,
 dur ààndere leuj mit nor 't café wiere genome,
 en 'r dan riekelik veul viete, òòit wel un stuk of tien.
 Ik heb èègus gezien dè ne mins uut 't durp kwam,
 hej fietste nor huus, of die weg uut, hot nor haar.
 Mar hej zaag te laat dè bej Trien Schreuder un graaf was;
 hej mikte durin, o jei, wân geplaar!

Zoeë zaag ik dees daag nog 'ne mins, al op jaore,
 ik dôcht 'm te kenne en dè bleek ok zoeë te zien.
 Hej viet zienen hoed af en ik dôcht: "now gôd't kriege,
 dè kunde nie mèène, dè is vaast nie vur mien."
 Toe bleek ut wa lâtter dèttie mien hâj gehaauwe
 vur un aander iemus – ik leek dor wa op.
 'k Zal ôllie mar zegge wie dèttie bedoelde,

't was Jan van Driek van Grad, die hêt ok zônne kop.

Iedere wèèk môste vroeger gôn biechte
 Bej Pestoeér of Viccarius kôste terècht.
 Ge zôcht wa bejên zonder èègeluk te wieëte,
 wa ge verkieërd hât gedaon in ut ècht.
 Want zeg nou zelf: wa is èègeluk zonde,
 ik denk dè gin mins dè nowtertied wêt.
 We biechtten: gevloekt en geloge en nog wa
 En schudde dan de rest mar gereust in mien pet.

Want as ge bej Viccarius Damen gonkt biechte,
 en ge hât dan as altied ow reejtje wer klaor,
 dan gaaf ie as antwoord: ja, ja, mar dè's gên zonde,
 zonde dè is: nie lief zien vur mekaar.
 Ik dôcht bej mien èège: Dè is nogal hendig,
 want lief binde altied, zelfs ok vur ouwen hond.
 Mar lief zien vur meidjes: dè was streng vurboje!
 Dan blif ie ân't vraoge, 't hemd van ow kont!

An buurman Jan Minte, môt ik hieël duk nog dinke,
 wor wej wônden, hêkte toen nog d'n Plôsse weg.
 Jan hâj dor unnen boggerd mit lekkere pèère,
 dor kwame wej wel us, 't is zeund dè'k ut zeg.

**Hej waachtte ons op erregus tusse de
bumkes,
op woensdaggemiddag zoeë rond un
uur of drie.
Mar ie verròjde zien èège, want as ge
ou bukte,
dan zaagde zien bieëne, mar Jan wis
dè nie.**

**Ut verenigingslève, dè bleujd'in
Sinttunnis,
as nerregus anders, in 't hieël Cuukse
làànd.
D'n Doel, Herremenie, ut Tenieël en
ut Koeër;
Dor kwame ze vur, dor was wa ân de
hàànd.
Op de Hoef hân we òit nog 'n echt
opeluchtspel;
dur wier snaachs gewaakt dur de
jonges Verbeeck.
Ze hebbe toe iemus zich te pletter
laote schrikke,
Mit un neppistool of iets wa'n beetje
dor op leek.**

**Wa kan in ieën lève de wèrld
veraandere,
wor ik over zong is mar zestig jaar
trug.
En vur ge ut wêt, is vanalles
verdwene,
en as ik trugkiek, gong ut ègelik te
vlug.
Ik kôs echt van veul minse nog wa
vertelle,
van bonte figure op 't Sinttunnis
tenieël,
van hieël veul un beetje bejên in ieën
liedje,
wa ware we toch un geweldig gehieël!**

*uit het Boxmeers Weekblad van 28 juli
1934:*

SIC TRANSIT

Weer gaat een oud gebouw met een roemrijk verleden gesloopt worden. Een sieraad van het dorp, zoals de oude standaardmolen (die er nu reeds maanden bijstaat als 'n arme oorlogsinvalide) is het wel nooit geweest.

Zoals men weet is de oude onderwijzerswoning met annex oude school door de gemeente verkocht aan den heer W.F.Christiaans, hoofd der school te Ledeacker, die het gewezen oude schoollokaal laat afbreken en er een mooie serre voor in de plaats laat bouwen, wat zeker een verfraaiing van het dorp betekent. Evenwel, als boven gezegd, het gebouw met zijn roemrijk verleden wordt onder de mokerslagen des sloopers neergehaald. Voor ruim een halve eeuw terug was het de beroemde dorpsschool zooals velen der oudere generatie zich nog zullen herinneren, waar onze degelijke en beste leermeester, de heer M.Diels, ons het eerste a.b.c. leerde en soms gemoedelijk met één pas van het schoollokaal in den geitenstal trad, die door een kleine deur verbinding had met de school, waarin zoowat geen ventilatie was.

Edoch we leerden goed en waren zoo gezond als vischen in het water.

Wie dacht er toen aan hygiëne!

Na het bouwen van de nieuwe school en raadhuys – ook al ruim een halve eeuw geleden – werd het beroemde oude schoolgebouw ingericht voor botermijn en wat een beroemde botermijn werd dat! In een wijden kring van dorpen in

den omtrek werd hier Donderdag's van alle boeren en boerkes de boter verhandeld en hoe dolgraag gingen onze jonge en ook oudere boerinnenes er naar toe en hoeveel lollige dagen zijn hieraan verbonden voor de functionarissen en kooplui aan de mijn van dien tijd!!! Ook de meesten reeds gehemeld!

Door de oprichting van de Coöp. Zuivelfabriek ruim 25 jaar geleden kwam 't gebouw weer leeg te staan en werd later nog enkele jaren Honingzemerij en verleende zijn diensten op velerlei gebied aan de landbouwtentoonstelling. Ook was hier jarenlang in gevestigd ons arrestanten- en passantenverblijf. Heden in sloopershanden! Zoo vergaat oude grootheid. Toch bestaat hier in dezelfde buurt nog een lokaaltje waar heel de St. Teunische mannelijke en vrouwelijke jeugd onderricht kreeg van Marianneke z.g.

De meisjes leerden er katechismus, naaien en breien, de jongens de katechismus. Voor straf diende de geitenstal.

Dit schoollokaal had een ruimte van hoogstens 6 vierkanten M. en och wat waren we gezond en....nog veel knappe koppen erbij. Waar is toch dat lieve leven?

Sic Transit!!

Zoals bekend wordt er nu aan de geschiedenis van de Bottermien een nieuw hoofdstuk toegevoegd. We wensen de nieuwe bewoners veel geluk!

Van Hans Ooms kregen we een overzicht van neergestorte geallieerde vliegtuigen in de Tweede Wereldoorlog. Hans houdt zich hier al enkele jaren mee bezig en heeft hierbij contacten met Martin van Sleuwen die hiervoor jarenlang onderzoek heeft gedaan. Via internet zoekt hij steeds contacten met familieleden van omgekomen vliegers in Engeland en sinds kort ook in Canada. Wie hierover meer gegevens heeft of nadere informatie wil hebben, kan zich met Hans in verbinding stellen: tel. 383807.

**GEGRASHT GEALLIEERDE
BOMMENWERPERS (vak Grave-Meerlo-
Bakel-Volkel) periode 1940-1945**

1940

type	crashplaats	datum
Whitley	Milheeze	19-5

1941

Manchester	Bakel	28-3
------------	-------	------

1942

Wellington	Vierlingsbeek	31-5
Wellington	Bakel	9-6
Halifax	Oploo	26-7
Wellington	Elsendorp	1-8
Halifax	Sint Anthonis	10-8
Wellington	Elsendorp	27-8
Whitley	Sambeek	7-9
Wellington	Elsendorp	10-9

1943

Stirling	Boxmeer	14-2
Halifax	Veulen	15-2
Wellington	Wanroy	29-3
Lancaster	Stevensbeek	3-4
Halifax	Vierlingsbeek	3-4
Wellington	Venray	26-5
Halifax	Sambeek	12-6
Stirling	Oploo	22-6
Lancaster	Oeffelt	22-6
Stirling	Oostrum	23-6
Halifax	Wanroy	26-6
Lancaster	Elsendorp	26-7

1944

Lancaster	Meerlo	13-6
Lancaster	Volkel	17-5
Lancaster	Deurne	24-9

1945

Lancaster	Westerbeek	3-2
Lancaster	Vredepeel	21-2
Lancaster	Rips	21-2

TAUSCH

Tijdens de jaarlijkse ontmoetingsdag van gepensioneerd onderwijzers en leraren in Grave maakte ik kennis met Trees Tausch uit Oss. Zij vertelde, dat zij verwante was van de familie Tausch die in Sint Tunnis had gewoond.

Wat zij zoal vertelde:

De familie Tausch is in 1863 hier komen wonen vanuit Kleef (Duitsland), toen Jac.Tausch trouwde met Jacoba de Vet. Jacoba's vader was horlogemaker en had een herberg; Jacoba wordt in officiële stukken dan ook steeds 'herbergierster' genoemd. Jac. en Jacoba woonden op de plek waar nu Bos All in is; zij kregen elf kinderen, waarvan er drie bij de geboorte en twee op jeugdige leeftijd stierven. Een van die elf kinderen heette ook Jacobus Tausch en die nam na zijn huwelijk met Petronella Nabuurs de zaak van zijn vader over. Petronella Nabuurs stierf in 1935. Jacobus is toen van hier vertrokken en de familie van den Borne nam de zaak over als Bondshotel. Jacobus is later hertrouwd met Mevrouw M.Hoenselaar, directrice van de Huishoudschool, later Inspectrice.

Een zus van Jacobus Tausch trouwde met Stephanus Langenhorst, afkomstig uit Harlingen, die hier Hoofd der school was.

Een andere zus trouwde met Peter Rooijackers uit Ledeacker. Zij kregen acht kinderen; een daarvan was Hendrica, die we gekend hebben als Drika van de pastorie, toen ze huishoudster was bij Pastoor A.van Delft. Wie weet waar en wanneer Drika is overleden?

Twee broers van Jac.Tausch zijn uit Sint Tunnis vertrokken en woonden in Schijndel en Boxtel; van een van hen stamde Trees Tausch.

We hebben ook nog gesproken over de familie Kempen, waarvan een dochter trouwde met een Tausch, een tweede met onderwijzer Schreurs (een van de oprichters van DSV) en een met Verschuren uit Oploo. Trees Tausch beloofde later nog meer informatie over de familie te geven.

Als bijzonderheid kan nog vermeld worden, dat de moeder van Jacoba de Vet Hermina Bos heette en afkomstig was uit de gemeente Sambeek. Het is natuurlijk uitermate interessant te weten of zij verwante is van de familie Bos, die de huidige eigenaars zijn van het huis waar eens de familie Tausch woonde.

Jac.vanKempen

Deze Nieuwsbrief verschijnt 5 x per jaar.

Wie hem graag elke keer wil ontvangen, kan lid worden van onze heemkundekring "Sint Tunnis in Oelbroeck". Opgave bij het secretariaat: Nellie de Hoog, Antoniuspark 9, tel. 381522.

ST.TUNNIS BLIJFT MOOI.....

INHOUD VAN DEZE NIEUWSBRIEF.

- 1. Voorpagina**
- 2. Beste Mensen**
- 4. 10 Heemkundevragen**
- 5. Geschiedjes**
- 6. De commissaris op
bezoek deel 2**
- 8. Bertus Maos**
- 10. Overlijdenberichten
Australië**
- 11. Lève in herinnering**
- 13. Sic Transit**
- 14. Hans Ooms.....**
- 15. Tausch**
- 16. St,Tunnis blijft mooi...**

De bossen achter de Peelvenweg

Dit is 'de heksenboom

